॥ శ్రీః ॥

॥ శ్రీకృష్ణబ్రహ్మతన్త్ర పరకాల మహాదేశికేభ్యో నమః ॥

శ్రీ పరకాల గురువిజయ భూమికా

———o———

వామోత్సఙ్గలసల్లక్ష్మీ భుజసంశ్లిష్టకన్ధరమ్ ।
సుధాంశునిలయం ధామ పరమం నౌమి నిర్మలమ్ ॥
హయాస్యలాస్యాపయికరజ్జిహ్వాఞ్చలం గురుమ్ ।
శ్రీశ్రీ కృష్ణబ్రహ్మతన్త్ర పరకాల యతిం భజే ॥

అయి గుణాభిలాషుకాః సహృదయాః విద్వదవతంసాః—

శశ్వదధరయాథః సర్వాభినన్దనీయోఽయముదన్తః శ్రోత్రకుహరాణి భవతాం - యత్సరసకవికులకాలామ్బుదసమేధిత మృదుల మసృణరుచిరతమసూక్తిసస్యనికరసముల్లసితేఽత్రధరణితలే తత్రభవాన్ విద్వత్కవికులలలామాయమానః సకలమనీషిజనహృదయ సంవననిపుణతమాఽలఙ్కారమణిహార రసాస్వాదినీ రత్నప్రకాశికాదిపరశ్శతప్రబన్ధప్రణయనదిగన్తసావస్తికకాన్తతమయశఃకదమ్బః శ్రీ శ్రీ కృష్ణబ్రహ్మతన్త్ర పరకాలసంయమీన్ద్రోఽధరితమధుమధురిమభరాభిస్సూక్తిసుధాభి స్సచేతసాం శ్రోత్రాణి సిఞ్చన్తేషామతివేలం ధినోతి మనాంసీతి ।

అదసీయం పవిత్రతమం జీవనచరితం సంక్షిప్యాత్రప్రస్తూయతే । మహాభాగోఽయం పూర్వం కర్ణాటజనపదస్థచిత్రదుర్గమణ్డలా (జిల్లా) న్తర్గతం నామ్నా (హాసన) దుర్గపురమధితష్ఠుషా శ్రీమద్వేదాన్తసూరిగురువరానుగృహీతశ్రీరహస్యత్రయసారస్య సారప్రకాశి

కానామికాం టీకామాకలయతో బ్రహ్మవిద్గ్రామస్య శ్రీశైలకులతిల
కస్య ఘనగిర్యప్పలార్యసూరిమణే శ్శుచితమే వంశే లబ్ధజన్మనా శ్రీవే
ఙ్కటార్యవిబుధతనూభువా సంసకవితాసాహితీముఖాసు కలాస్వని
తరసాధారణీం నైపుణీముపజగ్ముషా శ్రీమత్తాతార్యవర్యేణోఽధిపినా
కినీతటమనన్తపురమణ్డలాన్తఃపాతిన్యామిదేలనామ్ని స్వమాతామ
హేనవాత్స్యశ్రీరామార్యేణాధ్యుషితే శ్రీగ్రామే శ్రీకృష్ణామ్బాయా
ద్వితీయేగర్భే సుధాబ్ధౌ సుధాంశురివోదియాయ ద్విరసమునిభూ
(1762) సమేశాలివాహశకే (29—6—1840) క్రిస్తశకే వికా
రివత్సరేనిజే జ్యేష్ఠమాసి కృష్ణదళే తృతీయాయాం శనివాసరే
శ్రవణభేనిశి వృషభలగ్నే ।

శ్రీ శ్రీనివాసబ్రహ్మతన్త్రపరకాలసంయమినరాదుపాత్తచక్రా
ఙ్కనశ్రీభాష్యాదిదర్శనతత్త్వయాథార్థ్యేన షోడశవయసి కౌణ్డిన్య
నిమ్నగాయాస్తటే తద్గురువరనిరవగ్రహానుగ్రహోపదిష్టశ్రీహయవ
దనమన్త్రరత్నేన తత్పురశ్చరణభూమనా హ్లాత్కృతభగవత్తురగాననే
నామునా శ్రీదేశికేన్ద్రేణ నిరమాయిషత సప్తతిరాజోఽదభ్రబమాన
స్తుతితనుహోయసం ప్రబన్ధాః ।

తత్రాదితః ప్రథమద్వితీయాశ్రమయోః ప్రాణాయిషత షట్చ
త్వారింశద్గ్రన్థాః । శిష్టాస్తు తుర్యాశ్రమే । తన్నామాన్యేవమ్ ।

1 పరకాలగురువిజయః
2 ఉత్తర పరకాలగురువిజయః
3 నరసింహావిలాసః
4 రఙ్గరాజవిలాసః
5 శ్రీనివాసవిలాసః
6 రామేశ్వరవిజయః

7 రఘునాథవిజయః

8 కార్త్తికోత్సవ దీపికా

9 కేశవోత్సవ మాలికా

10 ప్రపన్నానన్దః

11 ప్రపన్నమకరన్దః

12 ప్రపన్నామృతమ్

13 రామవేదపాదస్తుతిః

14 శ్రీనివాసవేదపాదస్తుతిః

15 దేశికేన్ద్రవేదపాదస్తుతిః

16 ఆచార్యవేదపాదస్తుతిః

17 అస్యావ్యాఖ్యా

18 నవరత్నహారస్తుతిః

19 అస్యావ్యాఖ్యా

20 రఙ్గేశచపేటాహతిస్తుతిః

21 రామసుప్రభాతమ్

22 శ్రీనివాససుప్రభాతమ్

23 రఙ్గనాథసుప్రభాతమ్

24 గోపాలసుప్రభాతమ్

25 ఆచార్యగద్యమ్

26 సూర్యోపరాగదర్పణః

27 సమయామృతమ్

28 రాజవంశరత్నాకరః

29 రామాయణవైభవమ్

30 ఉత్తరరఙ్గనాథమాహాత్మ్యమ్

ఏవమగ్రేఽప్యసౌ గురుమణి ర్వ్యరరచత్త్రయఃషట్త్రింశత్ప్రబన్ధాన్ ।

ఇదమప్యపరమవధేయం విపశ్చిద్భిః తదను గురుమౌళిరయం శ్రీశ్రీనివాసదేశికేన్ద్రబ్రహ్మతన్త్ర పరకాల సంయమిమణి చరణనళినయుగళవినిహితాత్మభర స్తత్కరుణారసపరిప్లుతాపాఙ్గసమధిగతరహస్య శ్చిరమధ్యవాత్సీద్వనపర్తిసంస్థానం భాగ్యనగర (హైదరాబాద్) సామన్తం ధర్మాధికారిపదమలఙ్కుర్వాణః ।

అథ స తత్ర తద్దాస్థానమహారాజ్ఞ్యా శఙ్కరామ్బయా సభక్త్యస్నేహమభ్యర్థితః సాదరభరం శ్రావయామాస విద్వత్సదసి తాం శ్రీభాగవతం శ్రీవాత్స్యవీరరాఘవవిబుధవరవిరచితయా భాగవతచన్ద్రిచన్ద్రికయా టీకయా సంవలితమ్ ॥

అత్రాన్తరే వినయావనతాః కవిసార్వభౌమమిమమేవమభ్యర్థయామ్బభూవుస్తాదృశసంస్థానరాజ్ఞీ సదస్యాశ్చ । ప్రాయోనన్దాద్రిరసభూ (౧౬౭౯) సమేశకే క్రిస్తశకే (౧౭౫౭) నిర్మితమతివిపులం బుక్కపట్టనాభిజన సర్వతన్త్రస్వతన్త్ర శ్రీ శ్రీనివాససూరిమణినాఽభినన్దితమలబ్ధావకాశతయా వ్యాఖ్యాత్రా ముహూరశోధితం లేఖకదోషైర్వ్యాకీర్ణవర్ణపదపఙ్క్తిక మపభ్రష్టపద జటిలం విగలితకథనీయార్థం పునరుక్తార్థమితరబుధజనదుశ్శకశోధనం శ్రీమద్వీరరాఘవీయం శ్రీభాగవతవ్యాఖ్యాన మగాధధిషణేన భవతా సంశోధనీయమితి ॥

అనన్తరం కవివరోఽయం తదభ్యర్థనాం సభాజయన్నవహితమనాస్తం ప్రబన్ధం పరిశోధ్య ప్రాచీకశ ద్వనపర్తిసంస్థానే గజఖవసుభూ [౧౮౦౮] సమేశకసమయే క్రిస్తాబ్దే [౧౮౮౫] పార్థివవత్సరే నిజేజ్యేష్ఠమాసే పౌర్ణమాస్యామ్ ॥

ఇదమన్యదప్యవధార్యం విద్వద్భిః—కవిప్రవేకోఽసావ్యతానీత్తత్తత్సంస్థానాధిపైర్నృపాలై రభ్యర్థితస్తత్తత్కులదైవతగుణస్తావకాన్ప్రబన్ధాన్ ॥ యథా—

౧. విద్యానగరాధిపతి తిరుమలదేవరాయాభ్యర్థనయా నిరమాయి రఙ్గరాజవిలాసః—

౨. గద్వాల రామభూపాలార్థనయా శ్రీకేశవదేవస్య కార్తికోత్సవదీపకా—

౩. ఆత్మకూరు సీతారామనృపాలప్రార్థనయా శ్రీనివాసవిలాసః—

౪. వనపర్తిరామేశ్వరభూపాభ్యర్థనయా రఙ్గేశచమ్పూమాహాత్మ్యస్తుత్యాది—

౫. జటప్రోలు క్రొల్లాపుర వేఙ్కటజగన్నాథయాచనయా నరసింహవిలాసశ్చేతి—

ఇయమప్యవలోక్యతా మసాధారణీ ప్రేప్సైరముష్యప్రతిభాకవితాచాతురీ ।

మహానయమకార్షీ దేకస్మిన్దివసే చన్నకృష్ణనాయకానుజ్ఞయా వేలాపుర సౌమ్యకేశవస్తవమాలికా మేకస్మిన్నహన్యష్టారఙ్గమాహాత్మ్య మేకస్యాంనిశాయాం మదనగోపాలమాహాత్మ్యం చేతి ॥

ఇత్థం గురువర్యోఽయం శైత్యౌపాకమాశ్రమమధిరూఢస్సర్వాస్వపి నృపసమితిషు నిజం నైరుప్యపరికల్పితం నిరుపమం సరసకవనకౌశలమభిదర్శయన్ సామాజికాన్ప్రహర్షయ న్నభివేదే సౌవర్ణతస్త్రస్యూతవిచిత్రరాఙ్కవ మహాధన తలినపట్టవసన నానామణిమయకనకహార నానావాద్యనినాదపురస్సరమత్తగజస్కన్ధగహేమమణ్డపాధిరోపణ విజయయాన కపిగణ్డభేరుణ్డాది బిరుదాని ॥

ఏవమతీతే బహుతిథేసమయే బుధవరోఽయం శ్రీచామరాజేన్ద్రనృపమణేః ప్రార్థనయా వనపర్తిసంస్థానాలఙ్కరిష్ణుర్మహీశూరపురే మభూత్తత్రవిరాజన్త్యాం శ్రీబ్రహ్మతన్త్రి పరకాలమఠ శ్రీహయవదనాస్థాన్యాం సప్తచత్వారింశే వయసి మూర్ధాభిషిక్తః సప్తఖవస్విన్దు (౧౮౦౭) మితే శకే క్రీస్తువత్సరే (౩—౧౦—౧౮౮౫) పార్థివహాయనే భాద్రకృష్ణదశమ్యాం శనివాసరే ॥

తదాదితో యతిపరిబృఢోఽయం తదాస్థానాన్యా మైకోనత్రిం శదబ్దం నిరామయః సోత్సాహం నిరన్తరాయం చ భగవత్తురగము ఖపదనళినయుగళపరిపూజన శ్రీభాష్యాదినిగమాన్తప్రబన్ధప్రవచన తత్త్వోపదేశ శ్రీమతాభ్యుదయికకర్మనిర్వాహణైః సమయం క్షణమివ నయన్నలమకాషీత్పరమంపదం షట్సప్తతితమే వయసి శైలగుణా ష్టేన్దు (౧౮౩౭) మితేశకే క్రిస్తశకే [౮—౧౧—౧౯౧౪] ఆనన్ద హాయన కార్తికకృష్ణషష్ఠ్యాం రవిదినే ॥

అథ ప్రస్తుతముచ్యతే। గురుప్రవేశోఽయం నేత్రశైలముని భూ ౧౭౭౨ సమే శాలివాహశకే సాధారణాబ్దఆషాఢశుక్లచతు ర్దశ్యాం సోమదినే జలభేక్రిస్తశకే౨౨-౭-౧౮౫౦ భువమవతీర్ణస్య కర్ణాటజనపదాధీశ్వర తృతీయశ్రీకృష్ణరాజసార్వభౌమేన సప్ర శ్రయం సంప్రార్థితస్య శ్రీమన్నిగమాన్తగురువర నిరుపమవిమల దర్శనం సర్వతః ప్రచికటయిషోశ్చతురన్తయానేన శ్రీనారా యణపురాన్మహీశూరనగరమాసాద్య తస్మాత్సపరిజనబిరు దవ్రజమగ్రతః ప్రస్థితస్య మధ్యేపథం కొడియాల, రజతపీఠపుర, ధార్వాఢ, బెళగామ, సఙ్గేశ్వరపుర, కొల్లపుర, సాతారపుర, పుణ్యానత్త నాన్యుపేయుష స్తేషు విద్యోతమానాసు బహుళాసు సఙ్ఖ్యావత్సమి తిషు గణేశ, నారాయణ, భాస్కర, కృష్ణభట్ట, బిక్షు, త్ర్యమ్బక, మోహ నాది విద్వత్పరిబృఢాన్ కాణాద, పాణినీయ, జైమినీయ, నిగమా న్తలతన్త్రాదివాదాహవేష్వనితరసులభ గభీరానుపమవాగ్భరైర్విజి త్య దిగన్తసాఖప్రసుప్తికీం కీర్తితతి మధిజగ్ముషో నిరఙ్కుశప్రవర్తిత భగవద్రామానుజమునిసిద్ధాన్తస్య స్వపరమగురోః శ్రీశ్రీనివాస బ్రహ్మతన్త్ర పరకాల సంయమీన్ద్రస్యానఘతిమస్పృహణీయవృత్త వదావదం మధుమధురిమధుర్యపదకరమ్భితం సరసం భావగ

భీరం సపఞ్చవిలాసం శ్రీపరకాలగురువిజయం నామకమపి చమ్పూ ప్రబన్ధం ప్రణినాయ షోడశే వయసి నగహాయమునీన్దు (1777) మితేగతేశాలివాహశకే క్రిస్తశకే (1856) రాక్షసవత్సరే మాఘమాసి శుక్లదలే। అముమర్థం స ఏవాహ ప్రథమవిలాసే త్రయోవింశ పంచవింశయోః పద్యయోః ॥

రాక్షసవర్షే నగ హయ ముని చన్ద్ర (1777) మితేఽద్య శాలివాహశకే। పరకాల గురోర్విజయో రచితః కిల మాఘమాసి సితపక్షే ॥

నో జానే రఘువంశపద్య మథవా నో రామశబ్దసితిం
నిర్భీక స్తదపి స్ఫుటం గురువరాపాఙ్గామృతైః స్నాపితః।
ఏతద్దివ్యకథాం తనోమి విబుధాః కుర్వేఽఞ్జలిం వో ముహుః
బాలష్షోడశవత్సరోస్మ్యయమహం మన్తుర్మమ క్షమ్యతామ్॥ఇతి—

యద్యపిక వేర్జన్మవత్సరాదేతద్గ్రన్థవిరచనాబ్దః షోడశహాయనో పరి మాసాష్టకాన్తర్భవతి తథాపి షోడశవయసి సముపక్రాన్తోఽయం ప్రబన్ధ స్తదూర్ధ్వ మవసిత ఇతి న కోఽపి విరోధ ఇతి మన్తవ్యమ్॥—

గ్రన్థేఽత్ర సర్వోపికథాభాగః స్ఫుటమేవాత్రసంయోజితయా విషయానుక్రమణికయా। ప్రబన్ధేఽస్మి న్పదమైత్రీ గద్యపద్య గమ్భీరిమా పదహృదయఙ్గమతా సుజాతప్రౌఢపదప్రయోగాః లఘ్వక్షరపరికల్పిత దీర్ఘతమపదాని బహుత్రదీర్ఘసమాసాః శ్లేష యమక ప్రాసాః వివిధవృత్తాని ఉత్ప్రేక్షాఽతిశయోక్తి విరోధాభాసముఖాలఙ్కారాః శ్రీనారాయణపుర మహీశూరనగర పుణ్యపత్తన కావేరీ రామ హయవదన గురు పరకాలమఠ వర్షా శరత్సమయ రవిచన్ద్రోదయాస్తమయ గురువిజయయాత్రా మరు

ధ్వ్యృధాజలభవయువతిజనస్నేవనవిహారాది వర్ణనాని వైదర్భ్యాదిరీ
తయః ద్రాక్షా నారికేళాది పాకాః ఔదార్య కాన్తి ప్రసాదాది
గుణాశ్చ నితరాం ధిన్వన్తి సహృదయానాం హృదయాని ।

అపిచ గురువరేణామునా విరచయ్య శ్రీ శ్రీనివాస బ్రహ్మ
తన్త్ర పరకాలయతీశితుః సన్నిధౌ సభక్తిభరం సమర్పితం తేన
భృశం శ్లాఘితం చాముం గ్రన్థమాన్తం సాదరమవకర్ణ్య ప్రముది
తాన్తరఙ్గ స్తృతీయః శ్రీకృష్ణరాజవరః సఙ్ఖ్యావత్సదసి ప్రాయచ్ఛద
ముష్మై గురూత్తమానుగృహీతం కవిసార్వభౌమ బిరుదమ్ ॥

సర్వథా భృశం చిత్రీయతే మే చేతః యదేతస్య కవివర్య
స్య కన్దుకఖేలనోపయికేఽపి వయసి ప్రౌఢవయస్సాధ్య సరస
రసికజన రఞ్జక ప్రబన్ధప్రణయనం నామేతి। అథవా నూనముత్ప్రేక్ష్యా
మోఽముష్మిన్విషయే శ్రీహయముఖ కృపాపాఙ్గఏవ పరమం నిదా
నమితి। కథమన్యథా నాయంప్రఫుల్లమల్లీపరిమళముచాం మోచారస
ముచాం వాచాం వదనాన్నిస్సరణం నామ ॥

సుధీమణిరయం వేఙ్కటార్యస్య పౌత్ర స్తాతార్యస్య
సూనుః కృష్ణామ్బాయాస్సూనో రామాచార్యస్య దౌహిత్ర ఇత్యు
షోద్ఘాతాదా వభ్యధాయి। కిఞ్చాసౌ వేఙ్కటదేశికస్యానుజ ఉత్తర
చమ్పూరామాయణప్రబన్ధ ర్వాత్స్యరాఘవార్యస్య నప్తా వాత్స్య
రఙ్గనాథార్యస్య స్వస్రీయశ్చ। అముమంశం కవిరేవాఽయ మభాణీ
ద్వింశైకవింశపద్యయోః పఞ్చమవిలాసైకోనపఞ్చాశ పఞ్చాశ ద్వి
పఞ్చాశ పద్యత్రయేచ ॥

ఏషమహాభాగః స్వస్య మతివైశద్యం తాతపాద, శ్రీరఙ్గార్య,
నృసింహ, తాతగురు, సఞ్జయదేశికేన్ద్రాణాం కృపాపాఙ్గై రుదభూదితి
కార్తజ్ఞ్యం ప్రదర్శయతి పఞ్చమవిలాస ఏకపఞ్చాశశ్లోకే ॥ తథాచ
తత్పద్యం ॥

శ్రీమన్నైజక తాతపాద కరుణాసారైః స్సమఙ్కురితా
శ్రీరఙ్గార్య నృసింహ తాతగురు సత్కారుణ్య పూరైరధితా।
పశ్చాత్తజ్జయదేశికేన్ద్రి సుకృపాపీయూషధారాభరై
రత్యర్థం సఫలీకృతా మతిలతా యస్యైధతే సత్కవేః॥ ఇతి

అపిచానావసకృదుద్వేలయతి నతిభిః గురుభక్తిం। గ్రన్థేఽత్ర కవిప్రకాణ్డేన సముల్లిఖితా స్వనేకాసు చమత్కృతిషు కతిపయా ఏవ సముపహ్రియన్తే ప్రమోదాయ సహృదయేభ్యః।

యథావా వీక్షధ్వం ప్రథమవిలాసే సప్తపఞ్చాశే కొల్లపురమలఙ్కుర్వత్యా లక్ష్మ్యా వర్ణనమ్॥
యత్పాదామ్బుజ యావలక్ష్మ మధుభిద్వక్షస్థలేన్దీవరే
శ్రీవత్సచ్ఛల షట్పదప్రతిగతే కిఞ్జల్కపుఞ్జాయతే॥
కృష్ణోఽభూచ్చిరస్యతీవ భగవాన్యస్యాః కటాక్షైర్ధ్రువం
తామక్ష్ణోర్విషయీచకార మహితాం లక్ష్మీం నగర్యాఙ్గురుః॥ ఇతి

పశ్యత ప్రభాతకాలవర్ణనం ద్వితీయవిలాస ఏకోనత్రింశ త్రింశపద్యయోః॥

ప్రాచీప్రతీచీ లలనే మహోర్ధ్వ సన్ధ్యాప్రభా కుఙ్కుమలేపితేన।
శీతాంశు భాస్వన్మిష పుష్కరస్త్రయుగ్మేన లీలాస్తనుతస్మ కిన్ను॥
రాత్రీన్దివో రథ కన్యకా తరుణయోః పాణిగ్రహస్యోత్సవే
భావిన్యుజ్వల పద్మరాగ ఖచిత స్సద్భాను దర్భాఞ్చితః॥
ప్రాకుఙ్కజద్ద్విజ మన్త్రపాఠముఖరః పుణ్యాహకుమ్భోఽర్చ్యతే।
ప్రాతర్వ్యాజపురోధసేతి తరణే రుత్ప్రేక్షితం మణ్డలమ్॥ ఇతి

పరామృశత తృతీయవిలాసే త్రయోదశపద్యే గురుతేజోవర్ణనానుగుణం రవేస్తులారాశౌ నీచసంజ్ఞోత్ప్రేక్షణమ్॥

సాదృశ్యం సహసా పరీక్షితుమనా స్తాదృక్షదీప్తే ర్గురో
స్తేజ స్తం చ దివాకరం సహ తులాం వేధా స్సమారోపయత్।
నీచోభూ ద్దిననాథ ఇత్యనుపదం సర్వేజనా శ్చుక్రుశు
స్తన్నీచం హి తులాగతం కిల వద న్త్యద్యాపి కార్తా న్తికాః॥

ఇదమప్యపరమవదధ్వం తురీయవిలాసే— చతుర్వింశ ద్వా త్రింశయోః పద్యయోరభివర్ణితం కావేర్యాం యోషితాం సలిలం క్రీడితమ్—

అపి జలమిదం క్లీబం లీలావశీకృత సన్మునిప్రవర
మనసా మప్యస్మాకం మనోజ జయశ్రియామ్।
ఘనకుచయుగం పస్పర్శేతి క్రుధేవ నదీజలం
కరసరసిజై ర్వామాపాఙ్గా స్సలీల మతాడయన్॥

ఆర్ద్రీత్వా త్సవిశేషస క్త విమల క్షౌమా న్తరావ్య క్త త
త్పాదశ్శ్రీలిమ ద్విరు క్త కఠినత్వోదార్య జాగ్రత్కుచా।
యూనాం కాచన పాణ్డుగణ్డఫలకా శుభ్రాభ్ర లి ప్తే విధో
ర్లేఖా వ్యోమతలా చ్చ్యుతేవ హృదయం కాన్తాఽహరత్పశ్యతామ్॥

కిఞ్చ తస్మిన్నేవ విలాసే అష్టాదశగద్యే (1) ఉపనిషత్కృత్య [2] జీవికాకృత్య (3) ఉరసికృత్య (4) మనసికృత్య [5] అచ్ఛ గత్యేతి కృతాః ప్రయోగాః సంప్రీణయ న్తి శాబ్దికాన్॥

అన్యదప్యవలోక్యతాం శ్రీకృష్ణరాజ యశోవర్ణనం పంచమ విలాసే పంచవింశే పద్యే—

గఙ్గే కిం బహిరాగతాసి వదనేప్యాసీ త్కుత శ్శుభ్రిమా
హంసేదం మమ శంస తాతకలశోదన్వన్నితః క్వాగతః।
ఇత్యాపృచ్ఛ్య తదుత్తరాఽనధిగమా చ్ఛ్రీకృష్ణభూభృద్యశో
మత్వా శమ్భు విరించి శౌరి దయితా వైలక్ష్య మాతన్వతే॥ ఇతి

॥ శ్రీః ॥

శ్రీ పరకాల గురువిజయ విషయానుక్రమణికా

ప్రథమవిలాసే

29 తన్మస్కరివరప్రార్థనయా తేన సాకం కృష్ణపురస్థతన్మఠప్రవేశనమ్ ౧౯-౨౦ ౪౩-౪౬ ౭

30 తత్ర దినత్రయమధ్యవసతో గురోర్నిగమాక్షలోపన్యాససమాధుర్యహృష్టేన తత్కర్మన్దిమణినా తద్విదుషాం బహుమాననమ్ ౨౧ ౪౭-౪౯

31 గురుమణినాపి ద్విగుణం తద్విపశ్చితాం సమ్మాననమ్ ,, ౫౦

32 తదను తత్పురాన్నిర్గత్య పథి శిఖారీపురీమతిక్రామతో గురోర్ధార్వాఢనగరప్రవేశః ౨౧-౨౨ ౫౧ ౮

33 తత్ర గురోర్విబుధసపర్యయా ప్రమోదః ౨౨ ౯

34 తత్పుర్యాం విద్వద్భిః సమం పత్రమేకమవ్యాహతం కాణాదాదిశాస్త్రేషు పూర్వపక్షార్థం వ్యాహారమాణం గణేశశాస్త్రిణం తదనుగుణసిద్ధాన్తోక్తిభిరభినన్దయతో గురోస్తేన విశేషతో నమస్యా ౨౨-౨౪ ౧౦

35 అథ నిజశిష్యేణ తిమ్మప్పయ్యజ్ఞార్యాభిధశ్రీశ్రీనివాసార్యేణ ప్రార్థితస్య గురోశ్చాతుర్మాస్యవ్రతాయ బెళగావిపుర్యామధివాసస్తస్య న్యాసవిద్యాతత్వోపదేశశ్చ ,, ౧౦

36 తదాత్వే గురుం దిదృక్షోః సఙ్గేశ్వరపురవాసినః శఙ్కరమతజుషో యతివరస్య విబుధముఖేన విజ్ఞప్తిః ,, ౧౦

37 అనన్తరం తద్యాచ్ఞాం సభాజయతః ప్రత్యుద్గతేన తన్మస్కరిప్రవరేణ సరసం భాషమాణస్య గురోః సఙ్గేశ్వరనగర్యాం ప్రవేశస్తదభివర్ణనం చ ౨౩-౨౪ ౫౩

38 తత్ర గురుతద్యతినోః పరస్పరం సుధియాం బహుమాననా ౨౪ ౫౪

39 తత్రాన్తరే నిశమితగురువిజయవృత్తానాం పుణ్య (పూనా) పురముపేయుషాం విదుషాం గురువిలోకనోత్కణ్ఠా ,, ౫౪

ద్వితీయవిలాసే

శ్రీభాష్యాదిగ్రన్థతత్త్వవ్యాచిఖ్యాసోస్తస్య పీఠాధిరోహణం సదసి
గురోః సూత్రభాష్యాదితత్త్వనిరూపణావసరే శ్రీరామానుజముని
సామ్యకథనం చ ౩౪-౩౭-౧౪ ౩

61 భిక్షుత్ర్యమ్బకాదిబుద్ధైః సహ వాదాయ మోహనశాస్త్రిణో
గురుసన్నిధిగమనం గురువర్ణనం తదనుజ్ఞయా ప్రణమతః
శాస్త్రిణః సముపవేశనం చ ౩౭-౪౧ ౪

62 నిశ్శబ్దాయాం సంసది నికటస్థం త్రిదణ్డమాలోకయతో మోహ
నసుధియః ప్రశ్నః కలౌ త్రిదణ్డసంన్యాసస్య నిర్ణయసిన్ధుకా
రాదిభిర్నిషిద్ధతయా స కథం భవద్భిః స్వీకృత ఇతి ?
౪౧-౧౫ ౫

63 దేశికేన్ద్రేణ శ్రుతిస్మృతిశతోపన్యసనేన కలౌ త్రిదణ్డసంన్యా
సస్య సమర్థనం యతేః శిఖోపవీతకటిసూత్రధారణేషు విప్రతి
పత్తినిరసనం తత్సర్వమభ్యుపగచ్ఛతో మోహనశాస్త్రిణః
క్షమాపణపురస్సరం ప్రణమనం సదసి బుధస్తుతివచఃకోలాహ
లశ్చ ౪౧-౪౨-౧౬ ౬

64 తదనుజ్ఞయా తద్వాగ్మధురిమప్రముదితానాం పణ్డితానాం నిజ
సదనోపగమనమ్ ౪౨ ౧౭

65 మధ్యందినే విప్రాణాం నానాభక్ష్యవ్యఞ్జనాదిసంవలితాన్నదాన
ప్రీణనం విదుషాం యథార్హం సమ్మాననమర్కాస్తమయో
త్ప్రేక్షణం చ ౪౨ ౪౪-౧౮-౨౦ ౭

66 హిమాంశూదయవర్ణనం తథాభిసారికాప్రహితదూతీనాం
కాముకహృదయావర్జకోక్తిశ్చ ౪౪-౪౬ ౮

67 పరేద్యవి రవ్యుదయవర్ణనమ్ ౪౬-౪౮ ౨౧-౨౬

68 నిర్వర్తితమాధ్యందినతురగముఖారాధనభిక్షేణ దేశికేన్ద్రేణ

శ్రీః

తృతీయవిలాసే

చతుర్థవిలాసే

---

113 దేశికేన్ద్రివృత్తశ్రవణముదితేన తత్పూజనరతేన కృష్ణభూపేన తత్సన్నిధిం ప్రతి భృత్యానాం ప్రేషణమ్ ౮౯ ౧౮

114 తదభ్యర్థనయా శిబికామధిరుహ్య శ్రీనారాయణపురాన్నిస్సరతా గురుణా మధ్యేపథమవలోకితాయాః కావేర్యా వర్ణనమ్
౮౯-౯౧ ౧౫-౧౬ ౮

115 కవేరజారామణీయకవిస్మృతహృదయస్య తస్య తత్తటవిలసన్మఠాధిగమః తదా మధ్యాహ్నకాలశ్చ ౯౨ ౧౭-౨౧ ౯

116 అకార్ణతపస్విన్యాజ్ఞానాం కనకసరితి స్నాతానాం విప్రాణాం మాధ్యందిననియమానుష్ఠానమ్ ౯౨ ౧౦

117 అధ్వాగమాతపభరశ్రాన్తానాం యువతీనాం యూనాం చ కనకనిమ్నగామ్భసి నిమజ్జనోన్మజ్జనప్లవనాదివిభ్రమానువర్ణనమ్ ౯౩-౯౪ ౨౨-౩౮ ౧౧

118 అత్రాన్తరే కవేరజాయాం నిర్వర్తితాప్లవమాధ్యాహ్నికనియమేన కిఞ్చిదన్తరమతిక్రామతా గురుణానుప్రవిష్టస్య శ్రీరఙ్గపత్తనస్య వర్ణనం శ్రీరఙ్గేశవర్ణనం తస్య శ్రీశ్రీశవన్దనాద్యనుపదం శ్రీమఠోపసదనం చ ౯౪-౯౭ ౪౪ ౧౨

119 అత్రాన్తరే నిశమితగూరూదన్తేనాస్థానమణ్టపమధివసతా శ్రీకృష్ణభూపేన నగరాలఙ్కరణాయ భృత్యానామాజ్ఞాపనమ్
౯౭ ౩౬-౪౭ ౧౩

120 శ్రీసన్నిధౌ ప్రథమం మదాగమనమావేద్యాయాహీతి ముఖామినరసింహార్యం ప్రతి శ్రీకృష్ణమహీశితురాజ్ఞా ౯౭ ౩౮-౩౯

121 తదనుజ్ఞయా రజతదణ్డధరదూతైః స్యన్దనమధిరుహ్య వ్రజతా శ్రీమఠం ప్రవిశతా ముఖామినరసింహార్యేణ శ్రీకార్యకర్త్రే రఙ్గ

పఞ్చమవిలాసే

130 ప్రత్యుద్గచ్ఛతా శ్రీరఙ్గనగరీమతిక్రామతా స్యన్దనాదవతరతా శ్రీకృష్ణమహీపతినా సమఙ్గలవాద్యరవం శ్రీమఠప్రతీహారభజనమ్
౧౦౪ ౧౪ ౪

131 శ్రీమఠంప్రవిశతో విదుషామాశిషః ప్రతిగృహ్ణతః కృష్ణనృపతే రాదౌ శ్రీహయముఖప్రణమనమ్ పశ్చాద్గురుసన్నిధిగమనమ్ బుధానాం దేవసామ్యప్రతిపాదనం చ ౧౦౫ ౧౫-౧౬

132 శ్రీసన్నిధౌ 'శ్రీకృష్ణరాజసార్వభౌమోనమస్కరోతీ' త్యావేదనం। నృపవర్ణనమ్ గురోర్భూపవిలోకనంచ ౧౦౫-౧౦౮ ౫

133 సవినయం భూపస్య విజ్ఞాపనం పచేళిమమస్మద్భాగధేయం సఫలామేజనిః। సుప్రభాతానిశా భవతాందర్శనేన మయిప్రీతో హయవదనః సుకృతినోవయమితి ౧౦౮-౧౦౯ ౧౮-౯ ౬

134 మయాసమర్పితాం సౌవర్ణశిబికామధితిష్ఠవద్భిర్భవద్భిర్మహీశూరపురమలఙ్కరణీయమితిప్రార్థయతా నరపతినాదత్తహస్తావలమ్బస్య యానేనవ్రజతో గురువరేణ్యయాత్రాసంరమ్భవర్ణనమ్। మహీశూరపత్తనవర్ణనమ్। సైకవింశతిశతఘ్నీరవమిళితహూణాదివాద్యరవం రాజభవనద్వారాధిగమనంచ
౧౦౯ ౧౧౧ ౮

135 రాజగృహద్వారిహూణవాద్యధ్వానానుగుణంతురగాణాం సైనికానాంచమణ్డలతశ్చఙ్క్రమణమ్। ౧౧౨ ౧౯-౨౧

136 ప్రముదితకృష్ణనృపార్థనయాగురోస్తదాస్థానగమనమ్। తస్థామ్నావిలాసవర్ణనం। తత్రరాజ్ఞామణిపీఠమధివసతో గురుమణేః పూజనంచ ౧౧౨-౧౧౩ ౨౨ ౯

137 తత్సమయే సభాస్తరేకవీనాంకృష్ణభూపస్తవనమ్
౧౧౩ ౧౧౪ ౨౩-౨౪

138 రాజ్యవమణికటకాదిభిర్యథార్హాంకవిపరాన్సమ్మాన్య ప్రముదితేనభూపతినాగురోః స్వకృతైరష్టోత్తరశతనామభిస్స్వర్ణకుసుమైః ప్రసూనైశ్చసపర్యా ౧౧౪ ౧౦

139 తత్పూజాంపరిగృహ్ణతేన గురుణాభూమిపతేరాశీర్భిరభినందనం। ౧౧౪ ౨౧

140 అథ దేశికేన్ద్రస్యశ్రీప్రసన్నకృష్ణ రమారమణ వరాహదేవా నామభివన్దనం మూర్ధ్నాతన్మాల్యాదిసంమాననమ్ గురోర్హారం ససామ్యప్రతిపాదనంచ। ౧౧౪ ౧౧౫ ౨౯-౩౩ ౧౨

141 ప్రత్యహంస్వేన పూరాఽధ్యుషితేశ్రీవరాహసద్మనిగురోస్తురగముఖార్చనం మహీశితుః శుభాశంసనమ్ రాజ్ఞోఽమ్బావిలాసగమనం బుధానాం స్వసద్మయానంచ ౧౧౬ ౩౪ ౩౫ ౧౩

142 అనుదినం సభక్త్యుద్రేకం నృపేణగురుమణేః ప్రణమనముపాయనసమర్పణంచ। ౧౧౬ ౧౪

143 ఏవమతీతేగణరాత్రేస్వస్యషష్టితమ్యాంచ శరదిపూర్ణాయాం శ్రీకృష్ణనృపమణినా సౌవర్ణతన్తుస్యూతదశరాజ్యవతలినపీతవసనమహార్ఘముక్తాసరపద్మరాగాదిభిర్మణిభిర్దేశికమణేస్సాదరమపచితిః। ౧౧౬ ౧౪

144 తదాత్వం ప్రహృష్టతమేననృపేణ ధనకనకవిశ్రాణనమ్। ౧౧౬-౧౧౭ ౩౬-౪౧

145 అనన్తరంవ్యతీతేషుత్రిచతురాబ్దేషు శ్రీకృష్ణభూపార్థితేన మహాగురుణాతదన్తః పురికాణాం పౌత్రాణాంచ చక్రాజ్కనమన్త్రోపదేశాదిభిరనుగ్రహః। ౧౧౭ ౩౯

146 మణిపీఠముపేయుషోమహాదేశికస్య కృష్ణనృపపౌత్రైర్మణివసనకుసుమైరతివేలమభ్యర్చనమ్। ౧౧౭ ౦౪

విషయానుక్రమణికేయం సమాప్తా

॥ శ్రీః ॥

—: శుభమస్తు :—

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీహయవదనలక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమో నమః

శ్రీమచ్ఛఠకోప యతిరాజ నిగమాన్త మహాదేశికేభ్యో నమః

శ్రీబ్రహ్మతన్త్ర పరకాల గురుపరమ్పరాయై నమో నమః

శ్రీమచ్ఛ్రీనివాస, దేశికేన్ద్ర, రఙ్గనాథ,

బ్రహ్మతన్త్ర పరకాల మహాదేశికేభ్యో నమః

శ్రీమతే శ్రీకృష్ణ బ్రహ్మతన్త్ర పరకాల మహాదేశికాయ నమో నమః

శ్రీమతే శ్రీవాగీశ బ్రహ్మతన్త్ర పరకాల మహాదేశికాయ నమః

—:o:—

* శ్రీపరకాల గురువిజయః. *

శ్రీమత్సిన్ధుసుతాపయోధరయుగీసంశ్లేషవేళామిళ-

త్కస్తూరీఘుసృణభ్రమావహలసచ్ఛ్రీవత్సకౌస్తుభమ్ ।

కాలామ్భోధరజాలదీధితిమదవ్యాధూతిధుర్యప్రభం

వన్దే సున్దరమిన్దుమౌళివినుతం శేషాద్రిభూషామణిమ్ ॥ ౧

భక్త్యాదేకనమత్సురాధిపశిరఃకోటీరకోట్యుల్లస-

న్మాణిక్యోపసికార్యమాంశునికరస్మేరాఙ్ఘ్రిపఙ్కేరుహమ్ ।

రాజద్రాజతశైలరాజవిహారద్భాతేశమాళ్యచ్ఛల-
ద్గఙ్గాతుఙ్గతరఙ్గమఙ్గళతనుం వన్దే తురఙ్గాననమ్ ॥ ౨

హరిం పద్మాగారాం బలపతిముదారం శఠరిపుం
మునిం నాథం కఞ్జాక్షణరఘుపతీ యామునమునిమ్ ।
మహాపూర్ణం పూర్ణం శుభతరగుణైస్తద్గురుగణైః
సహ శ్రేష్ఠానస్మద్గురువరసమూహాంశ్చ కలయె ॥ 3

ప్రత్యగ్రోద్వృత్తనానావిధవిమతకుదృగ్జాలనిర్వ్యాజజృమ్భ-
ద్గర్వాత్యర్థోగ్రజఙ్ఝానిలవలయమభూద్యన్నిగీర్ణం విదీర్ణమ్ ।
జిహ్వాభిభాష్యతత్త్వాదిభిరనఘ(ఖిల)రసాధారమూర్తిస్సుకీర్తిః
శ్రీమాన్రామానుజార్యః ప్రథయతు స శుభాన్యేష శేషావతారః ॥

నిష్ప్రత్యూహావిజృమ్భితాహితకుదృగ్జల్పాకకల్పానల-
జ్వాలాజాలకగాఢలీఢమఖిలం లోకం చిరాన్మోహితమ్ ।
సోక్త్యా స్వాదుసుధారసప్రతిమయా సంజీవయామాస యః
సోఽయం మఙ్గళమాతనోతు నిగమాన్తార్యః కృపామ్భోనిధిః ॥ ౫

దివ్యస్థలె సమగ్రె నిగమాన్తార్యః ప్రతిష్ఠితో యస్మాత్ ।
స జయతు పరకాలగురుః ప్రపదనవిద్యాప్రకాశకో జగతి ॥ ౬

నిజరచితైస్తాదృక్షైర్విజయీన్ద్రపరాభవాదిమైర్గ్రన్థైః ।
విజితవదావదనికరస్స జయతు కమలానివాసపరకాలః ॥ ౭

శ్రీమత్త్రయీశిఖరదేశికపక్షరక్షి-
విద్వత్సదఃప్రథమగణ్యనిజాభిధానమ్ ।

వాదాహవేషు విజితాఖిలవావదూకం
వేదాన్తసంజ్ఞపరకాలగురుం శ్రయామి ॥ ౯

ప్రాతస్త్యారుణభానుఫుల్లకమలశ్రేణీమరన్దోపమైః
శ్రీమల్లక్ష్మణయోగిరాణ్మతహితైర్వాచాం భరైరద్భుతైః
నిర్ధూతాఖిలనాస్తికాదిమకుదృగ్దుర్వాదిగర్వాఙ్కురః
శ్రీవాసోఽభినవః కలిప్రమథనాచార్యస్స జీయాచ్చిరమ్ ॥

మారాహితపారాశరివారాగ్రగనామా
మోహాపహవాహీననబాహుబలగుప్తః ।
శ్రేయానిహ భూయాద్గుణభూయాననఘాత్మా
క్షేమాయ స ధీమాన్మమ రామానుజమానీ ॥ ౧౦

నిరఙ్కుశసమఙ్కురన్నిరుపమాభిమానచ్ఛటా-
విజృమ్భితవదావదద్విరదకేసరీన్ద్రోఽస్తు నః ।
హృదమ్బుజసమున్మిషత్తురగవక్త్రహేషానిభ-
స్వసూక్తిచకితాహితస్స విజయాయ ఘణ్టాకృతిః ॥ ౧౧

యో బ్రహ్మతన్త్రపరకాలమతాధినాథో
యః కృష్ణభూపతిసమఞ్చితపాదపద్మః ।
ఘణ్టాంశదేశికమతోద్ధరణప్రవీణో
ఘణ్టావతారపరకాలగురుస్స జీయాత్ ॥ ౧౨

[illegible] దాన్తానాం ప్రథమో వేదాన్తస్థాపనప్రవీణమనాః ।
[illegible]దాంస్తనోతు స గురుర్వేదాన్తబ్రహ్మతన్త్రకలిమథనః ॥ ౧౩

గద్యమ్ * విజయీ భవతు రజనీకరకరనికరపరిరమ్భజృ-
మ్భితామ్భోధిమధ్యనిరర్గళవినిర్గళదుల్లోలకల్లోలతల్లజాహఙ్కార-
న్యక్కారధురీణవచననిచయఖరతరనఖరవిపాటితవిమతమతకథకశ-
తాభిమానకరటిఘటాకరటతటనిర్బాధసముద్భూతమహామ్భుతనిఖి-
లతన్త్రస్వాతన్త్ర్యగుణగుమ్భితవిశదతరకీర్తితతిమౌక్తికమాలికా-
లఙ్కృతదశదిశావకాశతయా సార్థీకృతగురుసింహాభిధానః, మహా-
హార ఇవ శుభగుణసువృత్తసన్మణిగణసేవ్యమానః, మానససరఃప్ర-
దేశ ఇవ పరమహంసానన్దవితరణధురంధరః, ధర ఇవ నానాగమపా-
రగద్విజకులకలితపాదాభిరామః, రామ ఇవ లక్ష్మణభావోల్లస-
దానన్దః, నన్దతనుజ ఇవాక్రూరవిదురోల్లసితః, సితకర ఇవామృ-
తరసతోషితనిజపాదాశ్రితవిబుధః, బుధ ఇవ విధుసంతోషకరనిజ-
చరితతోషితసుమనోలోకః, లోకబాన్ధవ ఇవ సచ్చక్రాభిలాషపరి-
పూరణపటుతరవసుమహిమా, హిమానీధర ఇవ పరమహిమహృ-
ద్యశోభాభాసురః, సురపతిరివ సుధర్మోల్లసత్ప్రమదః, మదనరిపురివ
సర్వజ్ఞః, కలాధరశిఖామణిశ్చ, నిఖిలనిగమసత్పథవికాసప్రకాశ-
మానయతివరవచనసముదయసరిదుదితతత్త్వాదృశకృతకేతరవచని-
చయసౌరభీఘుమఘుమితమన్దేతరసుధీబృన్దమిళిన్దతతిబన్ధురవిశిష్టా-
ద్వైతసిద్ధాన్తకైరవవనవిహరమాణబుధజనమఞ్జుమఞ్జుజీవంజీవపు-
ఞ్జసఞ్జీవనదాననిదానసుధాకరమణ్డలాయితముఖమణ్డలవిశృఙ్ఖలవిసృ-
త్వరసుధాధారాయమాణైః, కథాహవతధామదతధాగతముఖని-
ఖిలదుర్వాదిఖర్వేతరగర్వసర్వస్వగ్రీష్మోష్మసంతాపితసంఖ్యావత్సం-

తతినితాన్తతాన్తినిరాస్వసణఘూర్ణమానఘనవారిధరజలధారాసారా-
యితైః, సమగ్రతన్త్రస్వతన్త్రవాదాహవమోదాన్వితవేదాఞ్చ-
లగురువరసిద్ధాన్తనిర్ధారణలబ్ధవర్ణైః, నీచీకృతమోచారసైర్వా-
చాభరైః, ఫణిపతిమప్యపఫణితిం, శఙ్కరమపి శఙ్కాకళఙ్కితం
గౌతమమప్యకౌతుకం, సారసజాతమపి నీరసజాతం, శరజన్మాన-
మపి నిన్దితజన్మానం, నిఖిలకృతికులమోహనాన్మోహనకలాప్రవీణా-
న్మనీషిణోఽపి మోహితాన్ కుర్వాణః, శాక్యాదిమతనిర్ధూనన-
నాయ పునరప్యవతీర్ణో దత్తాత్రేయ ఇవ, మూర్త్యన్తరమివ
రామానుజార్యస్య, వీప్సేవ వేదాన్తగురోర్వివర్త ఇవ వాజివదనస్య
భగవతః, అసదృశఫలమివ భక్తజనభక్తిభరకల్పతరోః, అమృత-
ప్రదోఽపి చపలానుషఙ్గరహితః, గురురపి బుధహితకరః, సత్యవత్యు-
ల్లసత్ప్రీతిరపి పరాశరవైరిపూజనరతః, పవనాశనాధినాథోఽపి భు-
జఙ్గకులదూరీకరణచణః, గిరీశోఽప్యనుగ్రః, గఙ్గాతరఙ్గకనదఙ్గా-
శ్వవక్త్రసదపాఙ్గలబ్ధవైభవః, క్షోణీమణ్డలమణ్డనాయితకర్ణాట-
దేశార్ణోజకర్ణికాయమానమహీశూరపురవరనరపతికులదేశికః,
సమస్తజననయనకువలయానన్దచన్ద్రః, నిఖిలగుణసాన్ద్రః, హయ-
వదనారాధననిస్తన్ద్రశ్శ్రీనివాసబ్రహ్మతన్త్రపరకాలయతీన్ద్రః ॥ ౧ ॥

యస్మై శీలవతాం వరాయ యతినాం శ్రేష్ఠాయ మోహాశ్రమ-
స్వీకారాదపరేద్యురర్చనవిధేరారమ్భకాలే ముదా ।
తాదృక్ శ్రుత్యయుతోక్తదివ్యమహసా దూరీకృతేన్దుద్యుతిం
ప్రత్యక్షీకలయంస్తనుం హయముఖః ప్రాదత్తసర్వాః కలాః ॥

యత్సూక్తి ర్వివరీవరీత్యుపనిషద్గూఢార్థపారమ్పరీం
యద్భక్త్యై ప్రసరీసరీతి నమతాం షడ్దర్శనీ ధీమతామ్ ।
యత్కీర్తి ర్విజరీహరీతి ధరణావాసేతుహైమాచలం
సోఽయం శ్రీపరకాలదేశికమణిర్వ్యాచశ్చరీకర్తు నః ॥ ౧౫

మహిమ్నే భూయాస్తాం కలిరిపుగురుశ్రేష్ఠచరణౌ
ఉషఃకాలోన్మీలజ్జలజమదనిర్వాపకరుచీ ।
యయోర్భక్తిం తన్వన్నతిమితమనీషోఽపి మనుజః
సుశబ్దే నాగేశత్యుదయనతి తర్కే పరిషది ॥ ౧౬

శ్రీఘణ్టాంశకలిద్విషద్గురువరన్యస్తాత్మభారో యతి-
శ్రేష్ఠశ్శ్రీకమలానివాసపరకాలార్యో గురుః పాతు నః ।
యద్భక్తిం భజతాం సతాం కరగతా కైవల్యలక్ష్మీశ్చ యః
శక్రాచార్యసమో ధియా బుధమనశ్చక్రాంశుమాలీ చ యః

యత్కీర్తి ర్హారిదజ్గనాకుచతటీభూషాదుకూలాయతే
యద్వాణీ కథకౌఘకుఞ్జరఘటాపఞ్చాస్యగర్జాయతే ।
స శ్రీశైలమహార్ఘవంశజలధేః కల్పద్రురుద్దామధీః
మత్తాతస్తనుతాన్ముదం మమ ముహుస్తాతార్యవర్యో గురుః ॥

ఏకస్యాప్యక్షరస్య స్ఫుటవిదితముఖా నైవ యే ప్రాగభూవన్
తే మూఢాః స్థాణుకల్పా నిరుపమకరుణాలోకనే నైవ యస్య
నిశ్శఙ్కజ్ఞాతవిద్యా గురుసమధిషణా ధూతవాచాటగర్వాః
ఏధన్తే తం భజామస్సతతమిహ గురుం సజ్జయాచార్యవర్యం

శ్రీమాన్ శ్రీశైలపూర్ణో గుణమణిజలధిస్సోపి యత్రావిరాసీత్
నాథాభిఖ్యో మునీన్ద్రశ్శుచితరచరితో యస్య భూషాయమాణః ।
తస్మిన్ వంశేఽప్పలార్యప్రభృతిభిరధికం భాసురే వెఙ్కటార్యాత్
శ్రీమాన్ తాతార్యవర్యః కృతికులతిలకః ప్రాదురాసీన్మహాత్మా ॥

అముష్య తాతార్యగురూత్తమస్య సమస్తకల్యాణగుణాకరస్య ।
సూనుం ద్వితీయం ప్రవదన్తి యం యస్సహోదరో వెఙ్కటదేశికస్య
గురువరమమలచరిత్రం శ్రీవాసబ్రహ్మతన్త్రపరకాలమ్ ।
స్తోతుం నవదుర్గస్థస్సోఽయం కృష్ణస్సముత్సహతే ॥ ౧౨

రాక్షసవర్షే నగహయమునిచన్ద్రమితేఽద్య ౧౭౭౭ శాలివాహశకే
పరకాలగురోర్విజయః రచితః కిల మాఘమాసి సితపక్షే ॥ ౧౩

అసారపదభాజమప్యహహ మత్కృతిం సజ్జనాః
గురూత్తమకథామయీం సదయమాద్రియన్తే ధ్రువమ్
న కిం శిరసి ధార్యతే సరసిజాక్షపాదార్పితం
మహాత్మభిరసౌరభం సుమమపి స్ఫురద్భక్తిభిః ॥ ౧౪

నో జానే రఘువంశపద్యమథవా నో రామశబ్దస్థితిం
నిర్భీకస్తదపి స్ఫుటం గురువరాపాఙ్గామృతైస్స్నాపితః ।
ఏతద్దివ్యకథాం తనోమి విబుధాః కుర్వేఽఞ్జలిం వో ముహుః
బాలష్షోడశవత్సరోఽస్మ్యయమహం మన్తుర్మమ క్షమ్యతామ్ ॥

గద్యమ్ * అస్తి ఖలు ప్రశస్తనిగమమస్తకముఖసమస్తత-
న్త్రవిన్యస్తచిత్తబుధమణిగణసంతతతంతన్యమానవాదాహవరవ-

ముఖరితహరిదన్తరానిరన్తరవిసృమరయతిరాజ సమ్పత్కుమారో-
త్సవసేవాకుతూహలాగతత్రిలోచనవలారిముఖనిఖిలలేఖమణ్డలా-
నామియమేవ రత్నసానుశృఙ్గసఙ్గతా 'సురదీర్ఘికేతి వ్యామోహ-
ప్రదనిజోదగ్రమణిసౌధాగ్రప్రతిముక్తకేతనదుకూలవల్లికోల్లసితా,
సితాంశుబిమ్బచుమ్బననిర్యత్నద్రవీకృతసన్నిహితతదీయోపలఫ-
లకకులఖచితనిర్మలహర్మ్యవిహరమాణవిలాసినీజనవిపఞ్చికానిన-
దనిశమనసుఖితహృదయగిరిశశిరశ్చలనోచ్చలితగఙ్గాతరఙ్గకణగణ-
సంసేకేన సన్తతమప్యనధిగతఘర్మతాపైః, సుధాంశుసహస్రవిలసి-
తమివ గగనతలం వితన్వద్భిః, వ్యోమజలాశయవిశదవారిజాయ-
మానైః, అరుణకిరణైరివ ఉల్లసితపద్మరాగచక్రైః, శక్రయు-
ద్ధారమ్భైరివ గారుత్మతపక్షసమాక్రాన్తవజ్రైః, పాణ్డవైరివాను-
గతపీతామ్బరార్జునైః, సురపతివిజయైరివ సమాశ్వాసితవలభీతా-
దిత్యైః, అధఃకృతరవిబిమ్బైరపి ప్రకాశితచిత్రభానుమణ్డలైః,
సువర్ణవిటఙ్కభాసురైరపి దుర్వర్ణవిటఙ్కభాసురైః, సంశ్రిత-
లీలాశుకయూథైస్సౌధైర్జనితనిఖిలజననయనానన్దా, సానన్దమ-
నవరతనారాయణసేవనకుతూహలైర్వంశైరివ ముక్తామయైర్మహా-
కవిప్రబన్ధైరివ సద్వృత్తమఞ్జులైః, నరపతిభిరివ సదాచారాన్వితైః,
భూతేశైరివ మృత్యుంజయైః, నన్దతనుజలీలావిశేషైరివ వృషవ-
ర్ధనచణైః, మహాగజైరివోభయథాఽపి మహితదానవారిభిః,
నిఖిలకలాసాగరైర్నాగరైరుద్భాసితా, పార్శ్వద్వయదరీదృశ్య-
మానసమనోహరోదగ్రసౌధాగ్రతటఘటితధ్వజపటపటలచటులసం-

చలనజాతస్ఫీతవాతనిర్ధూతజీమూతజాతవిగళితసౌదామనీలతానుకారిసుకామినీనికామవికాసిచరణనళినచటులమఞ్జులమఞ్జీరశిఞ్జితరఞ్జితతరుణజననిబిడరాజవీథీమనోహరా, రాజీవరాజీవిసరదమన్దమరన్దబిన్దుసన్దోహనిష్యన్దపానచపలేన్దిన్దిరబృన్దఝఙ్కారామ్రేడితమజ్జజ్జనమన్త్రసన్తతివాచాలితప్రాన్తేన విరచితనిఖిలజనకల్యాణసార్థేన కల్యాణతీర్థేన రమణీయమధ్యభాగా, గగనపదవీవ సద్గణభాసురా, సురపురీవ విబుధోద్భాసితా, సితకరమణ్డలీవ సారఙ్గభాసమానా, మానససరసీవ సమాశ్రితద్విజవరవారా, వారణతతిరివ తరఙ్గితపుష్కరధ్వనివిశేషా, శేషేణ సహస్రవదనేనాపి వర్ణయితుమగోచరా, నిఖిలమునిజనపారాయణభూతా, నారాయణపురీ నామ నగరీ ॥　　౨

గద్యమ్ * యా ఖల్వర్వభాసురా పర్వభాసురా సుపర్వభాసురా చ, యత్ర చ, మణీతా రమణీతా నరమణీతాశ్చ సౌధాః సాలాభిరామాః రసాలాభిరామాః వరసాలాభిరామాశ్చారామాః అజేన్ద్రాఙ్కితో గజేన్ద్రాఙ్కితో నగజేన్ద్రాఙ్కితశ్చ భగవాన్ యతిరాజసమ్పత్కుమారః, ఏకరేఫోజ్జ్వలోఽపి ద్విరేఫోజ్జ్వలః తథాఽప్యనేకరేఫకులదూరీకరణపటుశ్చ శ్రీమాన్ నారాయణః, అహితేషు క్షమాం త్యజన్నపి క్షమోద్ధారక్షమో లక్ష్మీవరాహః, శుచిరపి మాధవశ్శుచినేత్రోఽపి పీతనేత్రః, అమర్త్యసింహోఽపి మర్త్యసింహో దేవః, సదానవ్రోఽపి ఖణ్డితదానవస్సనీతోఽప్యనీతశ్శ్రీరామభద్రః ॥　　౩

ఉద్గాతృద్విజరమ్యా యస్యాం పురి సర్వదానలసమానః ।
ప్రాజ్యసురభిస్సదాపో[త్రా]సవికాసశ్చ సారసవనౌఘః ॥ ౨౬
యత్ర చ—
శ్రుత్యన్త్రభమరహితా ఘనస్వరూపాః
ముక్తాళీపరిలసితాస్సదామదాశ్చ ।
అత్యుచ్చైర్మనుతతిభాసురాస్సుభద్రాః
రాజన్తే కరటివరాశ్చ సాధవశ్చ ॥ ౨౭

గద్యమ్ * యత్ర చ సవనప్రియవచనాగమచటులః ఉద్యానభాగో విప్రవర్గశ్చ, మహాభ్రమరా(ళా)రాజితాస్సముద్రా ఇవ ప్రావృడ్వాసరా ఇవ, పఙ్కజవననికరాః కామినీకేశపాశాః బ్రాహ్మణగణా వాప్యశ్చ, ఘనరసభృతా సుధామధురాకృతిమతా సరసా సదృశీ సారసదృశాం తతిః, సుప్రీత్యయహేతుభూతాజ్గరాజితాస్ప్రకృతిగుణవృద్ధయో వైయాకరణా భూమీరమణాశ్చ, సత్క్రియాగుణవన్తస్సద్ద్రవ్యఘటపటాన్వితాః నైయాయికా వణిజశ్చ, బహుగుణితశుభకృన్నన్దనబహుధాన్యా దైవజ్ఞాశ్శూద్రాశ్చ ॥ ౪

సుఖలీనా బహుచామరవ్రజయుతాస్సచ్చిత్రసేనామహా-
సమితౌవిస్మయకృత్ప్రవీణగతయస్తేజోవిశేషాఞ్చితాః ।
విలసచ్చిత్రరథా విభాన్తి శతశో యస్యాం నగర్యాంపునః
సురమణ్యాదృతరోచమానవిభవా గన్ధర్వవర్యా అపి ॥ ౨౮
తత్ర హి—
అబ్దే సాధారణాఖ్యే తపఋతులసితాషాఢకే శుక్లపక్షే
పూర్వాషాఢాభిధర్క్షే బుధజనమహితే సన్మహూర్తేఽవతీర్ణః ।

వేదాన్తబ్రహ్మతన్త్రాభిధకలిమథనావాప్తతుర్యాశ్రమస్సన్
శ్రీవాన్బ్రహ్మతన్త్రాదిమపదకలిజిద్దేశికేన్ద్రప్రసమిద్ధే ॥ ౨౯

అజస్రవిలసద్గురుర్బృహదుకవిప్రజోల్లాసభా-
గవక్రబుధశోభితా వివిధమఞ్జుశాలంకృతా ।
అమన్దవిభవోన్నతిః పరిగళత్తమస్స్ఫూర్తికా
సభా కలిరిపోర్గురోర్యతిపతేస్సుధర్మాధికా ॥ ౩౦

శ్రీమాన్నిత్యం ప్రాతరుత్థాయ తీర్థే
కల్యాణాఖ్యే కర్మ నిర్మాయ సర్వమ్ ।
తత్తత్కాలే వాజివక్త్రం సమర్చ్య
వేదాన్తార్థాన్ బోధయన్నేధతేఽసౌ ॥ ౩౧

అత్రాన్తరే—

యద్వంశ్యాః పరకాలసంయమిగురోశ్శిష్యాస్సమస్తా నృపాః
యశ్చన్ద్రాన్వయసిన్ధుపూర్ణశశభృద్యశ్చామరాజాత్మజః ।
యో జాగర్తి మహీతలాన్తరకనత్కర్ణాటదేశే మహీ-
శూరాభిఖ్యపురే క్షమాఽవనచణస్సామ్రాజ్యసింహాసనే ॥ ౩౨

యః ప్రత్యర్థిన్నృపాలజాలవిజయోచ్చణ్డస్వబాహాబల-
త్రాతక్షోణితలాన్తరస్థితబుధస్తోమోఽభిరామో గుణైః ।
పృథ్వీపాలనజాతకౌతుకవశాద్భూమావుదీతం పునః
కృష్ణం యం కథయన్తి సర్వవిబుధా దీనావనైకోత్సుకమ్ ॥

యేనాత్యుద్భటయుద్ధపద్ధతిలసద్గర్వాపతచ్ఛాత్రవ-
క్షోణీపాలశిరోనికృన్తనచణః ఖడ్గోఽనిశం ధార్యతే ।

యస్తే హర్షవశాత్ప్రవర్తతి ముహుశ్శ్రేయాంసి చాముణ్డికా
యస్మాద్విన్దతి నిస్సమానవిభవాన్ పృథ్వీపతీనాం గణః ॥ ౩౪

సామన్తావనినాయకావళిమహాకోటీరకోటీకన-
న్మాణిక్యాభినవార్కభానుమసృణం యస్యాఙ్ఘ్రిపఙ్కేరుహమ్ ।
జాగ్రత్యద్భుతశౌర్యధైర్యవిభవా యస్మిన్ననీమోన్నతౌ
యత్కీర్తిర్ధవళీకరోతి కకుభామభ్యన్తరాణ్యుజ్వలా ॥ ౩౫

సంపుష్యత్సహకారసౌరభమదన్యక్కారధుర్యాం ముదా
శ్లాఘన్తే విబుధా యదీయకవితాం శ్రేష్ఠాశ్శిరోభిర్ముహుః ।
సోఽయం కృష్ణమహీపతిర్నిజగురుం తం సేవితుం సస్పృహ-
స్తత్రాహూయ పురే నిజే బహుతరాన్వారాంత్సమారాధయత్ ॥

గద్యమ్* అథ కదాచిదఖణ్డభూమణ్డలమణ్డనాయితే చణ్డతరభుజదణ్డశౌర్యరిపుమణ్డలఖణ్డనశౌణ్డే శ్రీకృష్ణభూపాలే, విరచితనవనవోల్లాసమనుభూయ గురువరపరిచరణసౌఖ్యం చిరాద్వేదాన్తదేశికసంస్థాపితమపి తత్రతత్ర క్వచిద్దుర్వాదిజనభీతం నిజమతం స్థాపనీయమితి సాఞ్జలిబన్ధం ప్రార్థయమానే దేశికేన్ద్రోఽయం దశసు దిశాస్వపి సర్వాన్ దుర్వాదివర్గాన్నిర్జిత్య సంస్థాప్య స్వమతమపి విశాలం యశోఽర్జితుం నిశ్చిత్య తత్క్షణమేవ రాజాజ్ఞయా నిర్ణయం మర్ద్యమానాసు యాత్రాభేరీషు కతిపయదినస్సైరేవాయమాచార్యవర్యార్యమా దుర్వాదిగర్వసన్తతిధ్వాన్తం కబళీకరిష్యతీతి కింవదన్త్యాం ప్రవహన్త్యాం, ఆరోప్యమాణేషు

ధ్వజేషూత్క్రమ్యమాణేషు యాత్రామహోత్సవవిలోకనాయ
విలాసినీభిస్సౌధాగ్రేషు సంభ్రియమాణేషు సమ్యాభరేష్వనుబధ్య-
మానాసు తోరణావళీషు అగరుధూపపరిమళితాసు దివ్యచన్దనర-
ససంసిక్తాసూత్సవవిలోకనకుతూహలమిళజ్జనాళీషు ప్రతోళీషు ఆ-
రోహత్సు మదాకులాన్మదావళాన్నిషాదిగణేషు కశాత్రితయవిచా-
రవిద్భిర్విశాలయశస్విభిస్సాదిగణైరర్ధపులాయితాదిగతివిశేషైః ప-
రినర్త్యమానాసు చతురగతిషు తురగతతిషు పరితో వికీర్ణేషు
మఙ్గళకుసుమసముదయేషు సన్ధుక్షితాసూత్సవశతఘ్నీషు ప్రతిహా-
రకులకలితేషు సౌవర్ణరాజతదణ్డేషు కృష్ణాజినకశానివార్యమా-
ణేషు నిఖిలజనసమ్మర్దేషు సావధానపాదవిన్యాసమావేదయత్సు
కేషుచిజ్జనేషు ధార్యమాణేషు దివాప్రదీపేషు అగ్రతః పరిపఠ్యమా-
నేషూచ్చావచబిరుదేషూద్ధూయమానాసూత్కమ్పశాటికాసు వీ-
జ్యమానేషు చామరేషూద్ధ్రియమాణేషు సితాతపత్రేణ సహ ప-
ఞ్చకలశచ్ఛత్రేషు నిజాశ్రయభూతోఽయమితి సేవితుమాగతాం
సత్త్వగుణసంహతిమివ అతివిశదాం గజదన్తమయీం సముద-
ఞ్చితపఞ్చకలశాం శిబికామధిరుహ్య నిజప్రవాసవిమనాయమా-
నమఖిలమనుజపతికులతిలకం శ్రీకృష్ణరాజకణ్ఠీరవమాశ్వాస్య
తైస్తైశ్శుభాలాపైస్తేన సుదూరమనుగమ్యమానస్సమతిక్రమ్య
మహీశూరనగరీం కతిపయదివసై రేవాతిక్రామన్ బహుయోజ-
నాత్మానం పన్థానమగ్రతః కుఞ్జరకులకటకతటవిసృమరమదజలపరి-
మళలుబ్ధముగ్ధమధువ్రతవ్రాత మఞ్జుగుఞ్జితరఞ్జితనికుఞ్జపుఞ్జవిహార-

మాణసిద్ధమిథునగానశ్రవణప్రవణచమరీగణహాషోద్ధూయమాన-వాలజాలశీతవాతపోతసుఖితమృగపతితతిసఙ్కులం, అతిదూరపతిత-భిన్నతాళఫలగ్రహణసకుతూహలవలీముఖకులకిలకిలరవముఖరితత-టవనం, తదాత్వానీతాభినవమధురమధుమిళితదళితమదనఫలసజ-గ్ధికేళివిరచితకోలాహలభల్లుకమల్లసముల్లసితపరిసరం, చణ్డతరపు-ణ్డరీకమణ్డలఖణ్డనలుబ్ధలుబ్ధకకులానుసార్యమాణగహనవనం, స్వర్గ-లోకమివ శక్రైరావతవిరాజమానం, సమరాఙ్గణమివ హరివార-ణస్యన్దనఖడ్గికులశోభితమారుహ్య సహ్యాచలం, బాలభావసూచ-నాయేవ తనుంతనుమావహన్తీం శైశవవిలాసం దర్శయన్తీమివ క్వచిద్గుప్తగమనాం క్వచిద్దురితనివహాంస్తర్జయన్తీమివ బహు-ళతరనిస్వనాం నిఖిలజనహృదయానన్దనాం కవేరనన్దనామవలోక్య హర్షోన్నిద్రలోచనో యథావిధి పరికల్పితనిమజ్జనానుష్ఠానస్సితో-ర్ధ్వపుణ్డ్రపరిమణ్డితస్సంస్నాపితసమాశ్రితజనసముదయః, వితీర్యార్థి-జనానామమితంపచమర్థసార్థముషిత్వా తత్ర దినాని కానిచిద-నుబధ్యమానేషు గజోపరిధ్వజేషు విజృమ్భమాణేషు వాదిత్రఘో-షేష్వగ్రతో గచ్ఛంస్తామేవ శిబికామధిరుహ్య తైరేవ శిష్యజ-నైస్సాకముదగ్రసౌధాగ్రాభివ్యాప్తోడుజాలాం కోడయాలనామాం నగరీమద్రాక్షీత్ ॥ ౫

కృష్ణాశ్రితా ప్రాగభవం నితాన్త-

మద్వైతమకృష్ణేన్ద్రగురూత్తమో మే ।

ఆరాధ్య ఏవేతి తటీమవాప్తా
సా ద్వారకేవ ప్రబభౌ పురీ యా ॥ ౩౭

సౌధావలీ సత్కురువిన్దచిత్రా యస్యాం వివస్వత్ప్రతిపన్నదీప్తిః ।
రేజే నదీశోద్భటవీచివేగైరుత్కాలితేవామలరత్నరాజిః ॥ ౩౮

స్ఫటికైర్ఘటితాస్సుధాంశుబిమ్బ
స్ఫుటశోభాః పురి యత్ర చన్ద్రశాలాః ।
సురవర్త్మ విభూషయన్తి తుఙ్గా
ఉచితం సత్పథమణ్డనం శుచీనామ్ ॥ ౩౯

శ్రుత్వా ప్రాప్తం కలిరిపుగురుం సమ్భ్రమేణాథ ధీరాః
ప్రత్యుజ్జగ్ముః కృతనవనవోల్లాసమాదిత్యభాసమ్ ।
ప్రాలేయాంశుం ప్రథమధరణీభృత్తటీం ప్రాప్తవన్తం
దుగ్ధామ్భోధేరివ శుచితరా ఊర్మయస్తుఙ్గతుఙ్గాః ॥ ౪౦

అథ తత్ర తైర్విరచితాపచితిం ప్రతిగృహ్య దేశికమణిస్స ముదా ।
ప్రమితాక్షరైర్బుధజనాన్వచనైరభినన్దయన్నవిశ దేష పురమ్॥ ౪౧

తత్ర చ—

సంస్థాప్య స్వమతమనర్ఘయుక్తిజాలైః
కృత్వా దుష్కథకతతీర్హతాభిమానాః ।
స శ్రీమాన్కలిరిపుదేశికో మహాత్మా
పాశ్చాత్యం జలధిమథ ప్రతి ప్రతస్థే ॥ ౪౨

గద్యమ్ * తత్ర చిత్రీయమాణోల్లోలకల్లోలతల్లజపరస్ప-
రప్రతిఘాతజాతపృథులతరరవబధిరీకృతప్రతీరజనపదజనజాతం, ని-
శ్శఙ్కనిజవసతివిహరమాణజలవారణగణస్వచ్ఛన్దజృమ్భితబృంహి-
తశ్రవణసముత్పన్నప్రదోషభీషణోత్కణ్ఠోపకణ్ఠవనకణ్ఠీరవవరాకుణ్ఠక-
ణ్ఠగర్జితార్జితభయభరపలాయమానహరిణగణఖురపుటవిన్యాసచ-
న్ద్రికితప్రతీరం, చణ్డతరసమీరణసమీరణవిజృమ్భితతుఙ్గతరతరఙ్గ-
పరమ్పరాపతనోత్పతనడోళావిహరమాణపాఠీనమిథునశతశోభితం
సన్తతమత్యన్తవిశదతరడిణ్డీరఖణ్డమణ్డలపరిమణ్డితతయా తులయ-
న్తమివ నితాన్తతారకాసన్తతినిరన్తరమన్తరిక్షమార్గం ప్రకా-
శయన్తమివ నిఖిలజనానాం నిజాన్తర్గతం మౌక్తికనికరం ఆ-
హోస్విజ్జాతుచిదప్యక్షీణమకళఙ్కమన్యం చన్ద్రమసమస్మాకం
పతిం నిష్పాదయేతి ప్రార్థయితుం సమాగతాభిస్తారకాభిరివ
సమాశ్రితం, అథవా—మహానుభావా ఇమె గురువరాస్సమాగ-
తా ఇతి సభక్తిప్రకర్షమాత్మానమర్పయితుమతివిశదతరం కు-
సుమనికరం దధతమివ క్వచిత్క్షణముత్తుఙ్గతరఙ్గవేగసమాచ్ఛన్నత-
యా క్షణం తదపాయేన దృశ్యమానతయా చ నిజరిపుం వలరిపు-
మద్యాప్యుద్గ్రీవికాభిః క్షణంపశ్యద్భిరివవజ్రప్రహారభయతరళతయా
క్షణాదేవ మజ్జద్భిరివ ఆహోస్విత్కిఞ్చిదున్మజ్జ్య చిరాదనవలోకి-
తాన్ నిజబన్ధూన్ శైలాన్ సత్రాసం విలోకయద్భిరివ పర్వతశతసహ-
స్రైస్సమాకీర్ణం, క్వచిద్బహిరుజ్జ్వలద్బడబాముఖజ్వలనజ్వాలా-
జాలవిలసితాన్తరైర్ధూమపటలైరివ సద్యో విద్యోతమానవి-

ద్యుల్లతాహ్లాదైరథవా వరుణేన నిజరమణీవిహారణకృతే పరిక-
ల్పితైరన్తరాన్తరా మహార్ఘనవ్రజబన్ధురైః పురన్దరమణిబృన్దసున్ద-
రైరన్మన్దిరైరివ క్వచిదూర్జస్వలగర్జితతయా పరిత్రాతశతముఖ-
భీతనిజదాయాదధరణీధరం పారావారం స్తువద్భిః కింస్విద్యుగాన్తరే
నిజపక్షతివిక్షతివిజృమ్భితజమ్భారివిజయకృతే ప్రవర్ధద్భిః పర్వతై-
రివ ఉత వరుణరాజధానీపుకోనిబద్ధైః పటుతరబృంహితైర్మదా-
కులైర్మదావలైరివ క్వచిద్రక్షితమైనాకముఖనిజరిపురయా ర-
త్నాకర ఇతి నిశ్శేషణాయ రోషణేన మరుత్పతినా ప్రేషితైరివ
సగర్జితం పీయమానజలైః క్వచిదపీతజలైః క్వచిదాపీతజలైః
క్వచిదర్ధపీతజలైః క్వచిన్మన్దం గచ్ఛద్భిః క్వచిత్తిష్ఠద్భిః క్వచిద్ద్రు-
తం ద్రవద్భిః క్వచిత్ప్రవర్షద్భిః క్వచిద్విముచ్యమానానూపదేశైః
క్వచిద్విముక్తానూపదేశైః క్వచిన్నిష్పన్దైః క్వచిజ్జలపానాయ ల-
మ్బమానైః క్వచిదాక్రాన్తగగనైః క్వచిదాక్రమిష్యమాణగ-
గనైర్ధారాధరనికరైర్విద్యోతమానం క్వచిన్నిజతరఙ్గాస్ఫాలితగగ-
నతలచ్యుతైర్దివ్యవిమానైరివ మహార్ఘమణికేతనైర్నాకాశ-
తసహస్రైరలంకృతం క్వచిదుత్తుఙ్గతరఙ్గనిమ్నోన్నతతయా పరశు-
ధరపరశుఘట్టనజనితవ్రణకిణాస్ఫుటితమివ క్వచిద్విస్మితమత్స్యైర్మ-
హావర్తగర్తైః క్వచిత్కులపర్వతోత్తుఙ్గైస్తరఙ్గైః క్వచిత్సర్వతో
విభాసురజలవలనైః పులినైః క్వచిదాశ్రితవిద్రుమలతైః మహా-
ద్రుమశతైః క్వచిత్ప్రకాశితపురుహూతభీతధరణీధరమజ్జనోన్మజ్జ-

నధరైస్సైః కూరైస్సైః క్వచిదుద్ధూతపుచ్ఛైశ్చర్మహామత్స్యైర్నిబిడితః అవిషయవైపుల్యం సహస్రాక్షచక్షుష్పథస్యాపి అగోచరం మహా-కవిమనసామపి అలఙ్ఘనీయం మారుతస్యాపి అనుపమేయం గగ-నతలేనాపి క్వచిన్నిష్పన్దతయా క్వచిదుల్లోలకల్లోలతయా క్వచిద-తినినాదమేదురతయా చ నిజదర్శనానన్దేన ధ్యాయన్తమివ నృత్య-న్తమివ గర్జన్తమివ రాజన్వన్తమివ సమకరగ్రహణధరణీధరం దాశరథిప్రథనమివ దర్శితదశముఖశరభఙ్గం, మహాతురఙ్గమివ మ-హనీయరోచమానశుక్తిమహావర్తనం, రాశినిచయమివ కర్కటక-మకరమీనమిథునవిరాజితం, మఞ్జుచాపాన్వితం చ, దుర్జనమివ రాజపాదాశ్రయేణ మర్యాదామతీత్య నిఖిలజనాన్ భీషయన్తం సమగ్రభువనాన్యానన్దయన్తం సరస్వన్తం పాశ్చాత్యమవలోక్య సు-చిరసంప్రార్థితాలోకనస్య సాగరస్య సందర్శనేన హృష్యద్భిశ్శిష్య-వర్గైస్సహావగాహ్య యథావిధి యావత్తటమారోహతి గురువ-రోఽయం తావచ్ఛ్రుతతదీయగుణగణవైభవవృత్తో మధ్వసిద్ధాన్త-నిష్ఠవిబుధప్రష్ఠో రజతపీఠపురమఠాధినాథో భాస్కరసమప్రభో మస్కరివరః ఇతరేణ నిజశిష్యేణ యతివర్యేణ పరిశీలితసకలక-లైర్మనీషికులైః ధృతకనకరజతదణ్డచామరచ్ఛత్రాదిభిః కిఙ్కరవ-ర్గైశ్చ సహ సముపసృత్య తత్సన్నిధిం సవినయమేవమభిదధే ॥ ౬

మమ నేత్రపథస్య పాత్రభూతాః

సుచిరప్రార్థితదర్శనా భవన్తః ।

పరిపక్త్రిమమస్య భాగధేయం
సఫలా ఏవ మమాద్య సర్వకామాః ॥ ४३

భవతామవలోకనాన్నిరస్తః
పరకాలార్యవరాః ! క్లమో మదీయః ।
చిరతప్తతపోమహీరుహాస్యా-
ద్భుత ఏష ప్రసవో హి యుష్మదీక్షా ॥ ४४

కించైషా మె ప్రార్థనా—

అస్మత్పుర్యామత్ర యుష్మత్పదాబ్జ-
ప్రోద్యద్ధూలీశాన్తకాలుష్యభూమ్యామ్ ।
హృష్టైశ్శిష్టైశ్శిష్యవర్గైస్సహాహం
స్పష్టం తుష్ట్యా పుష్టచిత్తో భవేయమ్ ॥ ४५

యుష్మచ్చరణామ్భోగుహాచూర్ణవవిఘ్నం మదీయపురదేశమ్ ।
కృత్వా భవన్త ఏతే కుర్వన్తు చ సార్థకాఙ్క్షం మామ్ ॥ ४६

గద్యమ్ * ఇతి బహుతరం ప్రార్థనాం వితన్వన్తం యతివరం తం భవతు తథైవ భవతామభీష్టసిద్ధిరేవాస్మాకం కాంక్షితేత్య-భిధాయ గురువరోఽయం సమాజ్ఞాప్య నిఖిలానపి తత్తత్కార్యే-ష్వగ్రత ఏవ కృష్ణపురం గతవతి తస్మిన్నతివరే విజృమ్భితేషు తూర్యఘోషేషు సాశ్వహేషేషు ధార్యమాణేషు కృష్ణభూపా-లార్పితభేరుణ్డాదిసావర్ణబిరుదసార్థేషు పరార్ఘ్యేషూద్ధ్రియమాణేషు వాలవ్యజనైస్సహ పఞ్చకలశాతపత్రేషు మిత్రప్రభామిత్రేషు

సమ్మర్దనివారణాయేతస్తతో ధావత్సు వేత్రధారిజనేషు సస్వనేషు ద్వారపాలకులపరిగృహ్యమాణేషు మహారజతరజతమయదణ్డేష్వా-ఖణ్డేషు పురతఃపరివర్త్యమానేషు శ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచా-ర్య ఇత్యాదిబిరుదగద్యేషు హృద్యేషు సముచ్చలచ్ఛిరస్త్రం విము-క్తకోశమణ్డలాగ్రమణ్డితదోర్దణ్డైస్సాదిమణ్డలైర్ధావ్యమానేషు తుర-గసముదయేషు ప్రచలితధ్వజపటం మన్దంమన్దం గచ్ఛన్తీషు దన్తి-సన్తతిషు దాన్తతయా స్వసదృశోఽయమితి సేవితుమాగతామివ తాదృశీమేవ కలశపఞ్చకాఞ్చితాం దణ్డాగ్రక్లప్తసౌవర్ణసింహవద-నకుహరచలాచలహిరణ్మయఘణ్టావిరాజితాం శిబికామారుహ్యా సురసమాజవికీర్యమాణైర్నన్దనవనకుసుమైరివ సౌధాగ్రాధిరూఢ-పౌరకన్యాకరకిసలయగళితైస్సపుష్పలాజవర్షైస్సమన్తాదభిషిచ్య-మానః పురస్సరమఙ్గలవాద్యరవసహచరకుసుమసముదయగన్ధాన్ధీ-కృతపుష్పన్ధయఝఙ్కారబన్ధురేణ వివిధస్థలరథచిత్రితేన కృష్ణాగ-రుధూపపరిమిళితేన అతివిశాలేన పథా సవినయానన్దం ప్రత్యుద్గ-తేన తేనైవ యతివరేణ సంభాషమాణః ప్రవిశ్య సమాశ్రితకృష్ణం కృష్ణపురం తత్రతత్ర తత్ప్రదర్శితతదారాధ్యభగవద్భోగ్యస్థానాని విలోకయన్నతిపృథులతరకనకస్తమ్భగుమ్భితం శక్రోపలచక్రఖ-చితచన్ద్రశాలావిలోకనజాతఘనాఘనభ్రమైర్నృత్యద్భిర్మయూర-మిథునైర్విభాసురవిటఙ్కం అతిసితతరస్ఫటికశిలారాజితతయా అపహసన్తమివ సుధర్మాశ్రియం విమలతరముకురతలప్రతిబిమ్బిత-

నిజాకృతివిలోకనజాతసజాతిసంశయశుకకులారబ్ధచాటూక్తిశ్రవ-
ణపరవశబుధతతిభాసురం సమాశ్రితకర్మఠం తన్మఠం ప్రావిక్షత్ ॥౮

దినత్రయం నిత్యవచశ్శిఖాయాం
కృత్వా ప్రసఙ్గం గురుణా ప్రహృష్టః ।
తథోపచారం విదధే యతీన్ద్రో
యథా కవీనాం వచసామభూమిః ॥ ౪౮

ప్రాచీనాచలశృఙ్గసంగతశరద్రాకానిశాకాముకా-
లోకోల్లఙ్ఘితవేలదుగ్ధజలధిస్ఫారోర్మిధారోపమాః ।
శ్రుత్వాఽనేకకలాకలాపహృదయావిష్కారిణీర్ధోరణీ-
రాచార్యాగ్రగిరాం స మస్కరివరశ్చక్రే ప్రశంసాం ముహుః॥

సులలితరాఙ్కవైః కనకపట్టపటీనిచయై-
ర్బహుళమణీసరై రజతపాత్రచయైరమలైః ।
పరమథ బహ్వమానయదతీవ యతిప్రవరో
గురువరసన్మఠస్థితబుధాన్ స యథావిభవమ్ ॥ ౪౯

తద్దత్తపూర్వాద్విత్తాదేర్ద్విగుణం గ్రాహితాన్ జనాన్ ।
తన్మఠస్థాంస్తదా కృత్వా ముముదే కలిజిద్గురుః ॥ ౫౦

గద్యమ్ * తదను తత్ర నీత్వా దినత్రయం కృత్వా చ తం యతివరం హృష్టం దత్వా చ తత్రాగతానాం మార్గణవర్గాణా-మమితంపచమర్థనిచయం నిర్గత్య తస్మాత్పురాదతిక్రమ్య విపుల-విశిఖాం శిఖారీపురీం అతిపత్య కైశ్చిద్దినై రేవానేకాన్ గ్రామాన్

నిఖిలజనమనోవినోదకరీమదృష్టచరీం ధార్వాడపురీం విజృమ్భితమ-
హోత్సవః ప్రావిశత్ ॥ ౮

ప్రతిదినవిలసితపర్వాం
ధార్వాడపురీం ప్రవిశ్య తత్రస్థైః ।
విబుధైః కృతాం సపర్యాం
తదా గృహీత్వా తుతోష గురువర్యః ॥ ౫౧

గద్యమ్ * తస్యాం నగర్యామాచార్యవర్యోఽయమహంపూ-
ర్వికయా దుర్వారకోలాహలైర్వాదాహవానుబద్ధకుతూహలైర్మ-
నీషికులైస్సహ సముపసృత్య పక్షమేకం తుఙ్గం ప్రసఙ్గముత్తరఙ్గ-
యన్తమఖర్వగర్వం కణాదనయవిత్ప్రణాయితం గణేశశాస్త్రిణం
నామ మనీషిణం తద్విరచితపూర్వపక్షానురూపాభిస్సిద్ధాన్తోక్తిభి-
రభినన్దయంస్తేనాతివేలమారాధితపాదపద్మస్తత్రాన్తరే బెళగా-
వీతిప్రసిద్ధసంజ్ఞనగరవాస్తవ్యేన నిజధిషణాప్రత్యాఖ్యాతధిషణేన
సత్కవినేవ సమాశ్రితానన్యవృత్తేన ముక్తాహారేణేవ శుభతరగుణేన
కుబేరేణేవ పుణ్యజనేశ్వరేణ తిమ్మప్పయ్యంగారితి ప్రథితేన శ్రీని-
వాసార్యసంజ్ఞేన నిజశిష్యేణ చాతుర్మాస్యవ్రతమస్మిన్నగర ఏవ
పరికల్ప్యానుగ్రాహ్యా వయమితి బహుతరం ప్రార్థితః ప్రస్థితస్త-
స్మాత్పురాత్తామేవ బెళగావిపురీం తత్రత్యైర్బుధవర్గైస్సహ
ప్రత్యుద్గచ్ఛతా తేనైవ సంభాషమాణః ప్రవిశ్య తత్రైవ నిర్వ-
ర్తితచాతుర్మాస్యవ్రతస్సానుజాయ తస్మై ప్రార్థయమానాయా-

ముష్మికఫలప్రదానలగ్నకాని శరణాగతిమన్త్రాదీన్యుపదిశ్య తేన భృశతరం సమాశ్రితచరణో యావత్తాం నగరీమధివసతి తావదేవ యథావదాదితశ్శ్రుతగురువరవృత్తాన్తస్సఙ్కేశ్వరాఖ్యపురవాస్తవ్యశ్శఙ్కరమతపఙ్కజదినకరో యతివరః కలిరిపుగురువరమేనమవలోకితుముత్సుకః తదీయచరణనలినపరాగాయితరజఃకణప్రశమితకలుషాం నిజపురీం కారయితుం విబుధముఖేన విజ్ఞాపయామాస॥

సార్థీకుర్వన్ ప్రార్థనాం దేశికేన్ద్ర-
స్తీర్థవ్రాతే తత్రతత్రావగాహ్య ।
ఉచ్చైః కేతుం ప్రాప సఙ్కేశ్వరాఖ్యం
శిష్యైస్సాకం పట్టణం హృష్టచిత్తః ॥ ౫౨

గద్యమ్ * తత్ర ద్వితీయమాణమాన సైర్మానుషైరఖిలైస్సహ సానన్దం ప్రత్యుద్గతం శఙ్కరయతివరమభిరఞ్జయన్మఞ్జులైర్వచఃపుఞ్జైస్తత్రతత్ర తుఙ్గతరసౌధాగ్రాధిరూఢానాం మహోత్సవం విలోకయన్తీనాం పురసున్దరీణాం కటాక్షరుచిధారాభిరివ నానావిధవసనపరికల్పితాభిస్తోరణావళీభిర్విరాజితాం కామినీజనవిరచితమఙ్గలరఙ్గవల్లికోల్లసితాముత్సవవిలోకనసత్వరసున్దరీబృన్దసున్దరచత్వరాం ప్రవిసృత్వరమహోత్సవాముత్సవార్థముదగ్రసౌధాగ్రనిబద్ధోత్తుఙ్గపతాకాపటప్రతిఘాతపతితైస్తారకానికరైరివ మన్దారాదికుసుమబృన్దైరవకీర్ణాం నిజరుచిమదాపహారివామలోచనాధళధళదూరుసౌన్దర్యవిలోకనజాతవిస్మయతయా నిశ్చేష్టైరివ తత్రతత్ర నిబద్ధై

రమ్యాభస్తమ్భైర్విరాజితాం కజ్కేళిముఖతరువరశోభితోపవనాం సజ్కేశ్వరపురీం ప్రవిశ్య తేన మస్కరిపతినా వివిధోపచారైస్సం-మానితోముదితోఽవతస్థే ॥ ౧౦

యథా పురా కృష్ణపురే యతీన్ద్రై-
స్తథా స మానం విదధే బుధానామ్ ।
గురూత్తమోసావపి రత్నహారై-
ర్దుకూలజాలైర్ద్విగుణీచకార ॥ ౫౩

అత్రాన్తరే—

ధార్వాడానెపురోత్తమమనీషిలిఖితం గురోర్విజయవృత్తమ్ ।
దృష్ట్వా పుణ్యపురస్థా బుధా బభూవుస్తదీక్షణకృతాస్థాః ॥ ౫౪

తతః—

పుర్యాం తత్ర గురూత్తమే నివసతి ప్రత్యర్థిగర్వాపహ-
శ్శ్రీమాన్ కొల్లపురస్థితో నరపతిశ్శ్రేష్ఠో గరిష్ఠో గుణైః ।
తాదృగ్వాగ్భరనిర్జితాహితమతం తత్పూజితాఙ్ఘ్రిద్వయం
శ్రుత్వా తం గుణజాలహర్షితబుధం సాశ్చర్యచిత్తోఽభవత్

తదా గురుం తం నగరం స నైజం
ముదాఽన్వితః కొల్లపురాధినాథః ।
ఆనీయ భక్త్యా నిఖిలోపచారై-
ర్మానీ సమభ్యర్చ్య ప్రబభౌ కృతార్థః ॥ ౫౬

తత్ర చ—

యత్పాదామ్బుజయావలక్ష్మమధుభిద్వక్షస్థలేన్దీవరే
　శ్రీవత్సచ్ఛలషట్పదప్రతిగతే కిఞ్జల్కపుఞ్జాయతే ।
కృష్ణోఽభూచ్చిరపత్యీవ భగవాన్యస్యాః కటాక్షైర్ధ్రువం
　తామక్ష్ణోర్విషయీచకార మహితాం లక్ష్మీం నగర్యాం గురుః॥

ఆనీతః కలిరిపుయోగీన్ద్రస్తైస్తైర్భూమిపతివరైరేషః ।
భక్త్యాఽథో నిజనగరీర్దిక్షు వ్యాప్తాస్వద్భుతపణవారావైః ॥ ౫౮
నరవరైః కృతా మనోరమా గురువరః ప్రగృహ్య చార్హణాః ।
అతిముదాఽనుగృహ్య వాగ్భరైస్సమజయద్ద్విషద్బుధానయమ్ ॥

ఏవం తైస్తైస్తత్రతత్రావనీశై-
　ర్వారంవారం పూజ్యమానే యతీన్ద్రే ।
శ్రావంశ్రావం తస్య వృత్తం తదానీం
　సోత్కణ్ఠోఽభూత్సాఞ్జలీశోఽర్చనేఽస్య ॥ ౬౦

స్వపురాగమనాయ ముహుః
　ప్రార్థయమానేఽథ సాఞ్జలిపురేశే ।
తీర్త్వా విధూతతృష్ణాం
　కృష్ణాం తామేవ గురురవాప పురీమ్ ॥ ౬౧

ప్రోద్యద్భేరీనినాదాం పృథులకదళికాస్తమ్భసమ్భావితదీప్తిం
　సంపుల్లన్మల్లికాభిర్మసృణితసరణిం సంప్రహృష్యజ్జనౌఘామ్ ।

సంసిక్తాం చన్దనామ్భస్సురభిళపృషతై ర్దేశికేన్ద్రో వితన్ద్రో
రాజ్ఞా ప్రత్యుద్గతేన స్ఫుటతరకుసుమస్రగ్ధరాం ప్రావిశత్తామ్

అత్రాన్తరే—

సాతారాఖ్యపురాత్సమాగతవతా కాణాదవాణీవిదా
శ్రీనారాయణసంజ్ఞకేన కృతినా కృత్వా ప్రసఙ్గం ముదా ।
జిత్వా తం తదను ప్రహృష్టమనసా తేనార్చితాఙ్ఘ్రిర్బభౌ
దృష్ట్వైతద్బహుధాఽఽరరాధ నృపతిస్సోప్యుపచారైర్గురుమ్ ॥

సోఽయమద్భుతమతిర్యతీశ్వర-
స్సామజాతకుతుకీతి చిన్తయన్ ।
భక్తిభారభరితోఽవనీపతి-
స్సామజం సవినయం సమర్పయత్ ॥ ౬౪

తదను—

సంపూజ్యమానం పరకాలవర్యం
సంపుల్యమానప్రమదేన తేన ।
సాతారపుర్యాం స నిశమ్య గోష్ఠ్యాం
నేతా భువో హృష్టమనా బభూవ ॥ ౬౫

అస్మన్నగరమిదానీమానేయో దేశికోత్తమస్సోఽయమ్ ।
బహుధాఽర్చనీయ ఏవేత్యవనిపతిర్నిశ్చికాయ సానన్దమ్ ॥

గద్యమ్ * అథ ఖలు సాఙ్గలపురాదాగతేన నిజనగరవాస్త-
వ్యేన ధీరాగ్రగణ్యేన నారాయణసఙ్ఖ్యావతా కథితాం గురువిజ-

యకథాం నిశమ్యామ్రేడితానన్దైన తేన మహీక్షితా స్వకీయన-
గరాగమనాయ సంప్రార్థితోఽభూద్గురువరః ॥ ౧౧

తతశ్చ—

కృత్యవిదాం ప్రథమోఽయం
నిత్యగిరాం తత్త్వవిద్గురుశ్రేష్ఠః ।
ప్రత్యాజగామ నగరం
ప్రత్యయదృగ్జనిభువం స సాతారమ్ ॥ ౬౭

☞ సజ్జైష్టమఖచిత్రతా యా అశ్విన్యా ద్యోతితశ్రియః ।
సాతారనగరీత్యస్యా నామ యుక్తమిదం భువి ॥ ౬౮

గద్యమ్ * అథ తత్ర కథకజనశతైస్సమాగతం విమానిత-
నిఖిలాన్తర్వాణివాణీగణం పాణినీయనయపారగం ప్రతికథకమద-
తమోభాస్కరం భాస్కరం నామ సూరివరం భూరితరవిరచిత-
కథాహవం దినాన్యనేకాన్యఖిలజనమనోరఞ్జనై ర్వచననివహైః ఖ-
ణ్డీకృతాభిమానం విరచయ్య తేన చ నారాయణసూరిణా చాభి-
ష్టుతః తత్రభవతా ధరిత్రీపతినా పరికల్పితామనల్పాం సపర్యాం
పరిగృహ్య నిజగురుసమధికధిషణోఽయమిత్యున్నిమద్భక్తినా పరి-
చరణార్థం వలరిపుణా ప్రయుక్తాభ్యామైరావతోచ్చైశ్శ్రవోభ్యా-
మివ తత్సమర్పితాభ్యాం ద్విరదతురగవరాభ్యామభిరక్షితో గురు-
శ్రేష్ఠస్తిష్ఠతి స్మ ॥ ౧౨

తత్రతత్ర—

ధరణిపాలకృతం గురుపూజనం
నిగదితుం న వయం పునరీశ్మహే ।
ఫణిపతిః ప్రభవేదథవా న వా
యది సహస్రసహస్రముఖో భవేత్ ॥ ౧౯

అథ పుణ్యపురీవరేణ్యగణ్య-
స్సుమనాః కశ్చన కృష్ణభట్టసంజ్ఞః ।
గురుణా విరచయ్య వాదయుద్ధం
గురుణా హర్షభరేణ మేదురోఽభూత్ ॥ ౨౦

తేనాథో విజితస్సమర్చ్య బహుధా తం దేశికేన్ద్రం ముదా
వక్తుం వృత్తమిదం స పుణ్యానగరీం సంప్రాప్య సఙ్ఖ్యావతామ్ ।
గోష్ఠ్యాం మోహరశాస్త్రిణోఽఖిలకలాదక్షస్య తస్యాగ్రతో
విశ్వాహ్లాదకరం తదీయచరితం సర్వం తదాఽవర్ణయత్ ॥ ౨౧

అథ తస్య కలిద్విషద్గురో-
ర్జయవృత్తం స నిశమ్య సూరిరాట్ ।
ప్రవిలోకయితుం గురుం కదా
సమయస్స్యాదితి హృష్టధీరభూత్ ॥ ౨౨

శ్రీశైలవంశజాత-
శ్శ్రీకృష్ణకవిర్నవీనదుర్గస్థః ।

పరకాలగురోర్విజయే
ప్రాథమికవిలాసమభ్యధాదచిరాత్ ॥ ౭౩

ఇతి శ్రీకవిసార్వభౌమస్య కవిగణ్డభేరుణ్డాద్యనేక-
బిరుదాఙ్కితస్య శ్రీకృష్ణార్యస్య కృతిషు
శ్రీపరకాలగురువిజయే
ప్రాథమికో
విలాసః

శ్రీః

అథ ద్వితీయో విలాసః.

శ్రీమతే శ్రీనివాసబ్రహ్మతన్త్రపరకాలమహాదేశికాయ నమః ॥

:o:

గురురథ మోహారశాస్త్రిప్రముఖానాం పుణ్యనగరసూరీణామ్ ।
వైదుష్యమతులమితి స శ్రుత్వా పునరుక్తవాదకుతుకోఽభూత్ ॥
బుధతతిభిరర్థితశ్శ్రీపరకాలగురూత్తమః పరం హృష్టః ।
పునహేతి రూఢసంజ్ఞాం పుణ్యపురీం గన్తుమథ మతిం చక్రే ॥ ౧

గద్యమ్ * తదనన్తరం సమన్తతస్సన్నాద్యమానేషు ప్రస్థాన-దున్దుభిషు తాం సాతారపురీం విహాయాగ్రతో గచ్ఛద్భిః కైశ్చిద్ది-నై రేవాతీత్య తామతిదవీయసీం పదవీం దృప్యత్తురగగణహేషితో-పచారోక్తిభిస్సహోచ్ఛలత్పతాకాపటబాహునాఽఽత్మానమా-హ్వయన్తీమివ మనీషిజనవిరచితవాదాహవకోలాహలముఖరితత-యా అమరావతీశ్రియం తర్జయన్తీమివ సమాశ్రితమహామా-త్యైశ్చైత్యైః, వివిధగతితురగబృన్దసున్దరాభిర్మన్దురాభిః, నిఖిలా-భరణప్రకాశనైరావేశనైః, ఘనసారసురభిళాభిః ప్రపాభిః, స-మాశ్రితనిఖిలవిద్యాకర్మఠైస్సన్మఠైః, కురువిన్దముఖమణిబృన్దసా-న్ద్రజాలాభిశ్చన్ద్రశాలాభిః, సరభసరవితురగావహనజాతాయనై-స్సౌధవాతాయనైః, అనితరసాధర్మ్యైర్హర్మ్యైః, సకలజనహృద-యరఞ్జకప్రసాదైః ప్రాసాదైః, విచిత్రవిలాసపత్రియూథైస్సౌధైః

అద్భుతతరాలేఖ్యధుర్యాభిరుపకార్యాభిః సంతతసమున్మిషత్స్వస్తి-
కైస్స్వస్తికైస్సర్వతోభద్రైస్సర్వతోభద్రైః, సముల్లసల్లలనా-
మణిస్వచ్ఛన్దవిలాసైః పిచ్ఛన్దకవాసైః, నిరన్తరతారాపథవర్ధ-
మానైర్వర్ధమానైః, నిఖలభిత్తితలఖచితస్ఫారహీరభారమరీచికా-
నిచయశుద్ధాన్తైశ్శుద్ధాన్తైః, మన్దానిలచలాచలపతాకాఢ్యౌమ్యైః ఢ్యౌ-
మ్యైః, అనుదినపౌరనారీసమర్పితమన్దారకున్దారవిన్దాదిసత్కుసుమ-
బృన్దాతిజాగ్రన్మకరన్దాభిలాషబహుళతరమిళన్మిళిన్దైరళిన్దైః, అనవర-
తఖేలదఙ్గనైరఙ్గనైః, వారస్త్రీపరిమణ్డితప్రదేశైర్దేశైః, నిఖిలవస్తు-
హృద్యాభిర్నిషద్యాభిః, బహుతరపద్మరాగఖచితతయా తులితరో-
హణైరారోహణైః, నిరన్తరమపి ఝుణంఝుణన్మణినూపురమ-
ధురోహత్పురకామినీశ్రేణిభిర్నిశ్రేణిభిః, వలరిపుమణివిరచితమ-
త్తవారణైస్తోరణైరనవరతానుబద్ధహస్తినఖైర్హస్తినఖైః, సర్వతః
ప్రత్యుప్తప్రత్నరత్నజాలైస్సాలైః, అజస్రవిహారతృప్రమదాజనైః
ప్రమదావనైరుపశోభితాం, ఈశానతనుమివ భుజఙ్గకులసముల్ల-
సితాం, సితాంశుకిరణావళీమివానన్దితనిఖిలజనచిత్తాం, చిత్తజవిలా-
సరీతిమివ మనోహరస్పర్శనసుదృగాశ్రయజాగరూకాశోకమార్గ-
ణగణాం, గణాధిపతిబాల్యఖేలనవైఖరీమివార్యానన్దజనికాం, జన-
కసుతామివ రామామోదదానవిశారదాం, శారదామివ సత్యా-
నన్దాస్పదాం, ఉత్సవవిలోకనత్వరయాఽఽగచ్ఛతాం వనితా-
జనానాం వేగాతిశయేన విస్రస్తాభిర్మౌక్తికమాలికాభిరివ రఙ్గవ-

ల్లీ రేఖాభిరభిశోభితాం, సకలజనగణ్యవైభవాం పుణ్యనగరీం విలోకయామాస స లోకదేశికః ॥ ౧

శ్రీవాసబ్రహ్మతన్త్రాదిమపదకలిజిద్దేశికేన్ద్రం నిశమ్య
ప్రాప్తం ప్రత్యుద్యయా సజ్జనపటలమదఃపత్తనాత్సప్రమోదమ్ ।
సద్యః పూర్వావనీభృచ్ఛిఖరతలగతం భానుమన్తం లసన్తం
సంఫుల్లాదబ్జజాలాదివ బహుళతరం సౌరభీ చక్రవాళమ్ ॥ ౩

కణచరణవాగ్విచారణదక్షశ్శ్రీరాఘవార్యతనుజోఽథ ।
నరసింహార్యో భక్త్యా గురువరసన్నిధిమవాప బుధవర్యః ॥ ౪

తతః—

యః ప్రత్యర్థ్యుద్భటాహఙ్కృతికరటిఘటాదణ్డనోచ్చణ్డసింహో
యస్య ద్రష్టుం ముఖం వా పరిషది వదతో నిర్జరార్యోపి నేష్టే ।
జిహ్వాఽగ్రస్థానన్కృత్యజ్జలజభవవధూనూపురోద్ఘోషశఙ్కా—
ప్రాగ్భారస్థూలలతా గిర ఇహ విబుధానస్య సమ్మోహయన్తి ॥

విభాతి కీర్తిర్విబుధావలీనా—
మానన్దకృద్యస్య స మోహరాఖ్యః ।
సమాయయా తత్ర సుధీగరిష్ఠో
నిధిః కలానామపి యోఽఖిలానామ్ ॥ ౬

గద్యమ్ * అథ తస్యామేవ పఞ్చకలశశిబికాయామవస్థితం పరకాలగురువరం సమ్మాన్యావనతశిరాః కృతాఞ్జలిబన్ధో మనీషి— వరో మోహరసుధీరయం బహుధా ధార్వాడాదిమనగరవాస్త—

వ్యవిబుధజనవిలిఖితవిజయపత్రికాముఖేన తత్రభవతాం భవతాం పాణ్డిత్యాతిశయవృత్తాన్తాదికం నిశమితమిదానీం త్వస్మచ్చక్షుషో- స్సాఫల్యం సంపాదితవన్తో భవన్తో మహాన్త ఇత్యభివదన్నేవ స- ముజ్జృమ్భితేషు ప్రవేశోత్సవదున్దుభిబృన్దామన్దతరరవేషు గురువ- రవిలోకనోత్సుకమిళద్వధూయూథేషు సౌధాగ్రేష్వగ్రతః పరిప- ఠ్యమానబిరుదగద్యమధ్యగతముభయవేదాన్తాచార్యా ఇతి పదం నిశమ్య హృష్టమనా అన్వయుఙ్క్త కిమేతద్భవతాముభయవేదా- న్తాచార్యత్వం కావుభౌ వేదాన్తావేక ఏవ శ్రుతోఽస్మాభిర్యద్వా త్రయో వేదాన్తా ఇతి ॥ ౧

దేశికశ్రేష్ఠోఽపి శృణుత సావధానమితి-

సామామ్నాయనిగూఢభావవిశదీకారాదగస్త్యోదిత-
వ్యాకృత్యాఽప్యనుశిక్షణాద్బహుమహావిద్వజ్జనస్వీకృతేః ।
పారాశర్యమునీన్ద్రసూత్రవితతేస్తద్భాష్యవాచామివ
త్రయ్యన్తత్వమబాధితం శఠరిపోస్సూక్తిస్రజాం మన్మహే ॥ ౭

తతో హి—

సకలజనవిదిత ఏకో వకుళాభరణాదిలాలితస్త్వన్యః ।
ఇత్థం నిగమాన్తయుగీమస్థాపయ దేష వాగ్భిరగ్ర్యాభిః ॥ ౮

ప్రార్థనాం నరసింహార్యకృతాం వస్తుం నిజే గృహే ।
అనుగృహ్య జగామాథ తద్గృహం విబుధావృతః ॥ ౯

అథ చ—

భాస్వదరుణాంశుకాఢ్యస్సపది సదాలోకవిఖ్యాతః ।
తులసీవనస్య మధ్యం గురురాప రవిస్తథా నభోమధ్యమ్ ॥

అథ తత్ర వనే నృసింహసూరే-
ర్భవనం దేశిక ఏష సంప్రవిశ్య ।
స విసృజ్య బుధాన్ సమాప్యత త్త-
న్నియమాంస్తం దివసం సుఖం నినాయ ॥ ౧౧

అథ వ్యతీతాయాం నిశాయామ్—

స్వసమాభిధానమబ్జం ప్రఫుల్లమాసీదితి హ్రియేవాబ్జః ।
చరమామ్బోనిధిమధ్యే పాథసి నిపపాత నిస్తేజాః ॥ ౧౨

పద్మిన్యుల్లసదఙ్గనాభ మధుకృచ్ఛ్రేణీ ప్రవేణీయుతా
కఞ్జాక్షీ మధుమోదబాష్పభరితా దీవ్యత్పరాగాంశుకా ।
జాగ్రద్ధంసవధూసఖీచటువచాః కిఞ్జల్కసచ్చిత్రకా
రేజే వాసకసజ్జికేవ దయితప్రేక్షోత్కృతాస్థా తదా ॥ ౧౩

గద్యమ్ * తదను వన్దిజనబృన్దశుభసున్దరాలాపావేదితప్రబోధ-సమయస్సమాప్య యోగం సముత్థాయ గిర్యఙ్కాదివ కృష్ణాజిన-పర్యఙ్కాత్సింహ ఇవ గురుసింహః, నిర్మాయ తాత్కాలికం కర్మ నిఖిలమప్యుపసృత్య భగవత్సన్నిధిముత్తుఙ్గతరదివ్యకూర్మాసనే హ-యాననోత్సఙ్గవిహారమన్దిరామిన్దిరాం విలోక్య కైషా నిరన్తరస్థి-రదీప్తిర్విశదతరజలదవిహారిణీ సౌదామినీతి విస్మితే సఞ్జీభూయ

తాదృశీం విద్యాం స్వయమపి గ్రహీతుం తత్సన్నిధిం సాక్షాత్స-
మాగతే క్షణదీప్తిమణ్డల ఇవ పద్మరాగఖచితదివ్యకాఞ్చనమణ్డ-
పే ఫణామణిదివ్యదీపికారాత్రికాభిర్నీరాజయతీవ సన్తతం భగవ-
న్తం దేదీప్యమానధర్మజ్ఞానవైరాగ్యైశ్వర్యపీఠతయా ఆత్మానమ-
నుకుర్వతీవ శేషాశనాదిభిర్నిఖిలగురువరైర్నిత్యైర్ముక్తైశ్చ పరి-
గతే రాకాశశినీకాశనిజాకారవిశేషే శేషే మామావసతి
మాధవ ఇతి దృష్ట్వే దివాకరబిమ్బే తదాధిక్యాసహిష్ణుతయా స్వ-
యమపి తాదృశీం ఖ్యాతిమాప్తుమాగతే సుధాంశుమణ్డల ఇవ పు-
ణ్డరీకే నిషణ్ణం, జననకాలవిలసద్గఙ్గాఫేనకణైరివ నఖైర్విరాజమా-
నాభ్యాం పశ్యత్పాదరత్నాకరపత్నీప్రదానబిరుదగద్యాయమాన-
మఞ్జులశిఞ్జితరఞ్జితమణిమఞ్జీరవిభాసురాభ్యాం పదాభ్యాం చరణ-
నళిననాళాయితాభ్యాం జఙ్ఘాభ్యాం చోద్భాసమానం, నాభీనళినా-
త్కల్పాన్తరోత్పత్స్యమానస్య చతురాననాన్తరస్య సంవాహనా-
య సమయం ప్రతిపాలయతా రాజహంసేనేవ దుకూలాన్తరీయేణ
చకాసితోరుద్వయం, శరణాగతజనతార్తికణ్టకోత్పాటనం కుర్వ-
తేవ వ్యాఖ్యానముద్రాశోభితేన దక్షిణకరేణ నిఖిలజనదివ్యజ్ఞా-
నాఞ్జనసంపుటేనేవ పుస్తకేన లసతా తదితరహస్తేన చ శోభ-
మానం, నిశ్వాసశ్వసనజిఘత్సయా నాభీవల్మీకకుహరాదుద్గచ్ఛ-
న్త్యా వ్యాళ్యేవ రోమావళ్యా విలసితోదరం, క్షీరామ్బుధిశయన-
దశాలగ్నతత్తరఙ్గశీకరపరమ్పరాభిరివ మౌక్తికమాలికాభిర్లోకో-
త్తరమస్య నాభీకమలమితి వికాసయితుం సాక్షాత్సమీపమాగ-

తేన దివాకరబిమ్బేనేన కౌస్తుభమణినా స్వపూర్వజోఽయమితి వాత్సల్యేన మణివరమవలోకితుమాగతయేవ కటాక్షవిక్షేపయ-క్షేశీకృతనిఖిలజనయా హస్తకమలోదస్తసువికచశస్తసరసిజయా ముఖవిజితచన్ద్రయా జలజమన్దిరయా చాశ్లిష్టభుజాన్తరం, విస్ఫు-మర నైజశుచిరుచిమిళితదీధితితయా గఙ్గాతరఙ్గసఙ్గతసరస్వతీపూర-మనుకుర్వతా పీతామ్బరేణ పరికలితోత్తరీయం, ఆనమతాం స-చ్ఛ్రకాణామభీష్టసమ్పదముజ్జృమ్భయితుమభిమతః కువలయస్యో-న్మేషణమాకలయితుం చ యౌగపద్యేనైవ దివాకరనిశాకరౌ సుదర్శనపాఞ్చజన్యవ్యాజేన హస్తాభ్యాం దధానతయా వివిధనిగ-మోదితనైజవిచిత్రశక్తిమత్తాం ప్రకటయన్తమివ నాసావంశా-ఙ్కురాభినవపత్రాభ్యామివ భ్రూభ్యాం రుచిరవికచకమలరుచినిచ-యమదమోచనాభ్యాం లోచనాభ్యాం చ విభ్రాజితం, మృగమ-దతిలకకాళిన్దీసంవలనాయ కిరీటగిరిరాజాదాగచ్ఛన్త్యా గఙ్గయేవ మౌక్తికలలన్త్యా విభాసురఫాలఫలకం, స్వకీయకర్ణశబ్దవాచ్యత్వం సార్థీకర్తుమివోత్తమాఙ్గాధిరూఢాభ్యాం శ్రోత్రాభ్యాం విభా-సురం, హిమవన్తమివ శారదామ్బుదేన ఉదయాచలమివ చన్ద్ర-మసా మౌక్తికమాలినా మనోహరం, క్షీరామ్బుధిమారాన్తకసీ-రాయుధతారాపతిదీప్తిదోరావధారేయాం మధుకైటభమథన-సమయసమధిగతాం మూర్తిమతీం యశస్తతిమివ వక్షస్థలనిల-యదుగ్ధామ్బుధిసుతాయా బహిః ప్రకటాం మన్దస్మితమరీచిమివ కామపి కాన్తిలహరీముద్వహన్తం, నిజతేజఃప్రాగ్భారేణ చరణ-

కాన్తాస్త్ర చ విజితతయా ఉపధానపీఠీభూయ పరిచరణవిధిం కు-
ర్వాణాభ్యామివ ఉభాభ్యాం! హంసోసి త్వముభయమిత్రం తత్తా-
వన్మధ్యస్థీభూయావయోస్తాదృశం వైరం విధూయ పరస్పరమైత్రీ-
మేవారచయేతి ప్రార్థయితుమాత్మానమాశ్రయద్భ్యామివా-
బ్జాభ్యామభిరక్షితం, అమ్బుధిమివాద్రిరాజమివ చ సముల్లసద్వన-
మాలం, రాజహంసమివ సన్మానసావసతిం, వికర్తనమివ కమలో-
ల్లాసకరం, సుగ్రీవమివ హరిమణ్డలమధ్యముద్భాసయన్తం, అమ్లాన-
మల్లీతల్లజపరిస్ఫురద్గ్రీవం హయగ్రీవం భగవన్తమాపాదమౌళి వి-
లోక్య సంసేవ్య ముహుర్ముహురారాధ్యానితరసుకరైరుపచారై-
శ్శిష్యేభ్యో భాష్యాదిసద్గ్రన్థతత్త్వార్థాన్ సంబోధయితుం నృసిం-
హార్యలక్ష్మనృసింహార్యాభ్యాం సంభాషమాణో దివ్యం పీఠమా-
రురోహ ॥ ౩

తదను—

క్వచిత్సూత్రశ్రేణీం క్వచిదనఘభాష్యోక్తిమమితాం
క్వచిన్మీమాంసోక్తీః క్వచిదనిదమాదీశ్శుభగిరః ।
కనద్వ్యాఖ్యాముద్రం సపది పరమానన్దభరితః
స యావద్వ్యాచఖ్యౌ యతినృపతిరేవ స్వయమసౌ ॥ ౧౪

గద్యమ్ * తావదఖిలైర్భిక్షు-శాస్త్రి-త్ర్యమ్బకమనీషి-గోపా-
లాచార్య-కృష్ణభట్ట-గణేశసూరి-రామచన్ద్రవిపశ్చి-దాబాచార్య-
నారాయణశాస్త్రి-మహాదేవకృతివర-విష్ణుశాస్త్రి-గోవిన్దమనీషి-

ధోణ్డుపణ్డిత–బాళసూరి–ప్రముఖైరన్యైకైర్మనీషిజనానీకైస్సహ స మోహారసుధీరపి గురువరేణామునా సహ కథాహావముజ్జృమ్భయితుం సకుతూహలస్సమాగత్య తదాస్థానమణ్డపం * తులసీకాననం యత్రేతి శ్లోకార్థం సార్థీకర్తుమివ తులసీవనమధ్యమధ్యాసయన్తం, తురగముఖం, తం భగవన్తం ప్రణమ్య ప్రతిహారసముదయావేదితనిశ్శబ్దస్థితిభిర్జనతతిభిర్విరాజితాం ప్రతిక్షణావేద్యమానప్రణమజ్జనశతసంకులాం–కణచరణ–ఫణివరఫణితి–నిగమశిఖరతన్త్ర–ముఖతన్త్రనియన్త్రితస్వాన్తైః, నిజయశోధవళితదశదిశాన్తైశ్శాన్తైరాచార్య–వెంకటాచార్య–లక్ష్మీనృసింహార్యా–నన్తార్య–ముఖైర్బుధజనైరధిష్ఠితాం దేశికేన్ద్రసన్నిధిముపాగత్య రాజహంసమివ కమలావళివసిష్ఠమివ ఋషిపరమ్పరాం చన్ద్రమసమివ నక్షత్రమాలాం మహానాయకమివ నక్షత్రమాలాం అమరాచార్యమివ విబుధావళీం శిష్యమణ్డలీమలఙ్కుర్వాణమర్వాననారాధననిస్తన్ద్రం, హృదయాన్తరోన్మిషత్తపోగ్నిసముచితధూమరేఖయేవ శిఖయా శోభమానం, వదనామ్భోరుహమృణాళతన్తుభ్యామివాహోస్విదుభయవేదాన్తప్రతిష్ఠాపనసంజాతకీర్తిరేఖాభ్యామివ సితోర్ధ్వపుణ్డ్రరేఖాభ్యాం దివ్యముఖామ్బుజకిఞ్జల్కాయమానయా నిశ్వాసవాతసంసర్గోట్టఙ్కితయా నాసాచమ్పకర–

---

* శ్లో॥ తులసీకాననం యత్ర యత్ర పద్మవనాని చ ।
వసన్తి వైష్ణవా యత్ర తత్ర సన్నిహితో హరిః ॥ ౧ ॥

జోరేఖయేవ శ్రీచూర్ణరేఖయా చోల్లసితఫాలఫలకం, కటాక్షసు-
ధాకబళితప్రణతజనభవదవసంజ్వరాభ్యాం, దివ్యజ్ఞానలక్ష్మీసూ-
చనాభ్యాం, సద్యస్సమున్మీలితతామరసరోచనాభ్యాం లోచనా-
భ్యాం, నిఖిలజనహృదయాన్యానన్దయన్తమన్తస్థితకరుణావరుణా-
లయతరఙ్గసముత్కాలితడిణ్డీరశకలావల్యేవ అథవా రసనాగ్రనృ-
త్యత్తురఙ్గముఖముఖసరసిజవిగళితసఫేనసృణికాకణికావళ్యేవ దశ-
నావళ్యా విరాజితమ్, జిహ్వాగ్రసింహాసనాధిరూఢహయాననని వా-
సచన్ద్రమణ్డలాయమానేన దివ్యముఖమణ్డలేనానన్దితనిఖిలభువనం,
నిరన్తరవదనాన్తరవిహరమాణతురగవదనతేజఃప్రాగ్భారేణేవ మ-
న్దస్మితేన సున్దరం, నిజోదరాన్తరనవకాశతయా బహిరాగతైర-
నిదమాదివచనశిఖరపయోనిధితరఙ్గైరివాచ్ఛాచ్ఛమృదూర్ధ్వపుణ్డ్రైః
పరిమణ్డితాఙ్గం, సాధుసమాచరితాశ్రమచతుష్టయధర్మోఽయమితి
బిరుదరేఖాయమానైశ్చతుర్భిరుపవీతసూత్రైర్హృదయమణ్డపా-
వస్థితహయాననవిహారోచితడోలయేవాతిరుచిరధామ్నా తులసీమ-
ణికమలాక్షదామ్నా చ విభాసితోరస్స్థలం, త్రయీసురభితత్త్వార్థ-
పయోదోహనం కుర్వతేవ వ్యాఖ్యానముద్రాశోభితేన దక్షిణకరేణ
విలసితతయా శరణాగతజనభవపాశబన్ధవిమోచనమివ కుర్వన్తం,
శ్రీమల్లక్ష్మణమునివరసిద్ధాన్తనిర్ధారణోర్ధ్వబద్ధేన విమలధ్వజప-
టేనేవ కాశప్రకాశమిత్రేణ జలపవిత్రేణోల్లసితాగ్రభాగైః బౌద్ధ-
చార్వాక-సాఙ్ఖ్య-భాస్కరమత-చతుష్టయమహాగిరివరసంశిక్షణ-
దక్షైర్వజ్రదణ్డైరివ సోపదణ్డైస్త్రిదణ్డైరుద్భాసితబాహుమూలం, చిర-

న్తనపురుషగుణగణమణిహారపేటికేనేవ పుస్తకేన లసదితరకరం, ఉ-
ద్యదరుణభానుసచ్ఛాత్రీభవత్కాషాయవసనపరివృతతయా నిజస-
ఖసరిన్నిర్ఝరప్రతిభటపటుతరవాణీభరప్రపఞ్చనదక్షో౽యమితి
విలోకితుమాగతయా సరస్వత్యేవ పరికలితమ్, శిష్యజనభక్తిసరః-
పూరభూషణాయితాభ్యాం, వికచకమలాభ్యామివ చరణాభ్యాం
సమిన్ధానం, అధఃకృతే విజితవిమతకథకయశోనికురుమ్బ ఇవ రా-
జతసింహాసనే దేదీప్యమానం, వినతజనతావిశయనిచయాదిదోష-
శోషణాయ సంగృహీతతత్త్వజ్ఞానసారేణేవ తీర్థోదకేన పూ-
ర్ణం కమణ్డలుం సంగృహ్ణానం, మోచాఫలస్వాదుతాచార-
ధారేయవాచారసేన హ్యనీచాఫణీశాద్యనూచానభాష్యాదివాచా-
శ్రమేణ ప్రతీచానుధావత్ప్రమీచాపరాస్తాతిధీచాటుదుర్దాన్త-
వాచాటజాలం, సదాచారధీరం, దురాచారదూరం, స్వధీచాతు-
రీభిన్నమాచాన్తదేవాధిపాచార్యనిర్బాధమేధోద్భిదం, రామా-
యణమివ ప్రకాశితసున్దరకాణ్డముఖవిచిత్రచారిత్రం, నీరదమివ
నిఖిలజనజీవనవితరణనిపుణం, సంవత్సరసముదయమివాక్షయ-విభ-
వానన్ద-పార్థివాఞ్చితం, సౌమ్యమపి సాధారణం, విభానురాఙ్గమ-
ప్యవిభానురాఙ్గం, అపరిత్యక్తద్వయానుసన్ధానమపి ద్వయాతిగచే-
తసం, నివాసమన్దురాం చిరన్తనతురఙ్గమస్య, సువర్ణపతాకాం
యతివరమతసౌధస్య, తాణ్డవమణ్డపం సరస్వత్యాస్సఙ్కేతభూమిం
సకలకలాకలాపస్య, కోశాగారం ధీశాన్తిధనస్య, జన్మనికేతనం
జయస్య, సమష్టిం సకలలోకలోచనసౌభాగ్యస్య, ఉద్భవగిరిము-

రణాయామాగతాయాం నాఙ్కయేత్ న దహేద్దేహమిత్యాదిభిః
స్మృతిశతైస్తప్తచక్రాఙ్కనం సర్వనిషిద్ధమిత్యనూద్య కథం భవ-
ద్భిరభ్యుపగతం కిం వా తత్ర ప్రమాణం సంశోధ్యానువక్తవ్యమితి
సహర్షం బ్రువతి సతి, ఆచార్యవర్యోపి „తప్తం చక్రం ద్విభుజే
ధార్య” మితి „ఊర్ధ్వపుణ్డ్రమాలిఖేత్తస్మాద్ద్విరేఖం భవతి” ఇత్యా
ది శ్రుతిస్మృతిప్రయుక్తైస్స్వవిరచితతప్తచక్రాఙ్కనప్రదీపికాఖ్య-
గ్రన్థోదాహృతైర్మోదితమనా ముహుర్ముహుః ప్రత్యయ-
ముత్పాద్య సంస్థాపయామాసోర్ధ్వపుణ్డ్రధారణవిచారణేన సహ
తప్తచక్రాఙ్కనప్రక్రియామ్ ॥ ౯

మన్థక్ష్మాధరమథ్యమానకలశాకూపారజాగ్రన్మహో-
వీచిప్రోథిహరాం సుధారసఝరీమాధుర్యధుర్యాం గిరమ్ ।
శ్రీమచ్ఛ్రీకమలానివాసపరకాలార్యే గురావుత్కిర-
త్యేతే చిత్రితమానసాస్సమభవన్ కృష్ణాదిమాః పణ్డితాః ॥ ౩౧

చక్రాఙ్కనవ్యవస్థాయాం కృతాయాం గురుణా తదా ।
మోహోఽపి స్వయం ధీమాన్మోహితోఽభూత్క్షణాదయమ్ ॥ ౩౨

అథ చ—

తప్తచక్రాఙ్కితశ్శ్రేష్ఠ ఇతి సంస్థాపితే మతే ।
తప్తచక్రాఙ్కితం లోకమతనోల్లోకబాన్ధవః ॥ 33

వాక్యమ్—అనన్తరం నిమగ్నే పశ్చిమసరస్వతి వివస్వతి ॥

సరభససూర్యవాహాపతనోద్భటవీచిఘటా-
విదళితవిద్రుమద్యుతిభరః కిము శోణతరః ।

వరుణదిగఙ్గనాకుచతటీరవికాన్తకర-
ప్రతిపదలిప్తకుఙ్కుమపరాగభరః కిమయమ్ ॥ ౩౪

చరమమహీధ్రకన్దరవిహారిమహామృగరా-
ట్ఖరనఖరక్షతద్విరదరక్తఝురః కిమసౌ ।
ఉత తదుదగ్రశృఙ్గతలసఙ్గతభానుహయో-
త్ఖరఖురశీర్ణశోణమణిదీప్తిచయః కిమయమ్ ॥ ౩౫

తదుదితబన్ధుజీవతరుమూర్ధఁలసత్కుసుమ-
స్తబకవిసృత్వరప్రచురభా విసరః కిమితి ।
జగతి వితర్క్యతే స్మ కవిభిర్బహుధా బహుభి-
స్స్ఫుటతరసాన్ధ్యరాగగరిమా కిల తత్సమయే ॥ ౩౬

తదా కిల—

వసుప్రకరతోషితామలకుశేశయేఽస్తం గతే
ప్రభా మలినితామ్బరః ప్రకటకృత్తికాశ్లేషవాఁ ।
దరిద్ర ఇవ దర్శయఁ విశదతారకాం యోఽలస-
త్స ఏష సమయో బభౌ సపది రాజదత్తశ్రియా॥ ౩౭

అపి చ—

ప్రాతర్మే దర్శయిత్వా ముఖమహహ పరాసక్త ఏషోఽద్య భాస్వా-
న్నర్క్తో భాతీతి కిఞ్చిన్మలినితవదనా యా తదాత్తైస్తమోభిః ।
ప్రాచీవారాఙ్గనాం తామథ వసులికరైస్తూర్ణమఞ్చన్నిజశ్రీ-
సఖ్యాశ్వాసైః ప్రసన్నాం సపది ముదితధీరన్వభూత్కిన్ను రాజా ॥

కించ—

విధుస్ఫటికఖేటకః శరదృసాంశుకోద్యద్యశాః
నభస్థలవనావనౌ వ్యధిత మావరాహవ్రజాన్ ।
విదార్య తదుదశ్చితాన్యపి వికీర్య తారాచ్ఛలా-
దుదగ్రతరమౌక్తికాన్యథ చ కాలలుబ్ధో బభౌ ॥ ౩౯

తదానీం తు—

అభ్యక్షీత్ప్రియవక్త్రపాదయుగళం యోగీన్ద్రరాడాత్మనా
సాత్తారే రచితాతివాదకదనం తత్రాగతం శఙ్కయా ।
తత్తద్విగ్రహపూజనాదిమవిధిం పృచ్ఛన్తమాత్మోపయ-
త్కృష్ణాఖ్యం సుధియాం మహోర్జవచనైస్తద్బోధకైర్వాగ్గురుః ॥ ౪౦

అన్యేద్యుః—

శ్రీమచ్ఛఙ్కరభాష్యపూర్వకబహుగ్రన్థస్థగూఢాశయాన్
స్వేనాత్యన్తపరిశ్రమాదవిదితాన్నిర్బాధమాభాషితాన్ ।
ఆచార్యాదవకర్ణ్య మోహనసుధీరాశ్చర్యభారాన్వితో
మేనే నూనమమీ మమాపి పరమాచార్యా ఇతి స్వాన్తరే ॥ ౪౧

ద్రాగ్భాషితే సదసి వల్లభభాష్యమార్గే
ధృష్టేన తేన సుధియా గురురాట్తదేవ ।
అస్థాపయత్ప్రవది కౌతుకతోఽథ భాష్యం
ధీమాన్యదిచ్ఛతి కరోతి తదప్రయత్నాత్ ॥ ౪౨

కర్తుమకర్తుం పునరప్యన్యథయితుమప్యబాధలేశాం తామ్ ।
పరమాత్మన ఇవ శక్తిం వీక్ష్య గురోః కిమపి ముముదిరే సన్తః ॥

భేదాభేదనిరూపణే చ సగుణశ్రుత్యర్థనిర్ధారణే
తత్తద్దర్శనమూలయుక్తికథనే తత్ఖణ్డనాదిక్రమే ।
సద్యస్స్ఫూర్తిమతీమనన్యసులభాం మేధామబాధాం గురో-
ర్దర్శం దర్శమముం ప్రకృష్టవినయాత్తుష్టావ హృష్టాశయః ॥ ౪౪

యామేవ గురవస్తపోధనా
యామేవ నయసిన్ధుపారగాః ।
ఈదృశా భువి కదాఽపి కుత్రచి-
న్నేక్షితా గురువరా న చ శ్రుతాః ॥ ౪౫

ఏతద్దేశాన్తరాళే మమ సదృశతమః కోపి నైవేతి యో మే-
ఽహంకారశ్చిత్తసీమ్ని ప్రచురమదతయా సాధ్వియన్తం చ కాలం
సోఽహంకారః ప్రభగ్నస్సపది బహువిధైర్యుష్మదుక్తైశ్శ్రుతీనా-
మాప్తైర్యుక్తిప్రపఞ్చైరతి బహుళతరం సోఽనమత్ప్రాఞ్జలిస్సన్ ॥

మహారాష్ట్రగాడాఙ్గవఙ్గాదిదేశ-
ప్రసిద్ధప్రబోధస్సుధీర్మోహరాఖ్యః ।
పరేద్యుర్విచిత్రైర్నవైర్యుక్తిజాలై-
ర్వివాదం వితేనే ఽవిశఙ్కం సభాయామ్ ॥ ౪౬

ప్రత్యర్థిప్రౌఢవిద్వజ్జనపటలమదస్యైకకృతిప్రస్ఫురద్వా-
గ్జాలైర్వ్యాళోలమాళీం తత్సపది విరచయంస్తత్సభాస్థానసంస్థాన్ ।
సర్వాన్ ధీమత్సమూహాన్ముదితతరమనా మోహరస్యాథ వాదాన్
దుర్వారానశ్రుతాంస్తాన్ క్వచిదపి స గురుర్వారయామాస వేగాత్

తత్ర ప్రోద్యదమన్దసున్దరతరప్రాగల్భ్యవాణీభరే
భిక్షోస్తర్కరణే విజృమ్భతి తదా హృష్టే బుధానాం గణే ।
శ్రీమాంస్తోఽపి గురుర్వవర్ష విబుధశ్లాఘాశిరఃకమ్పదా-
న్వ్యాఖ్యాచ్ఛటదిన్దుశేఖరశిరోగఙ్గాతరఙ్గోపమాన్ ॥ ౪౯

ప్రతిపదమపి వాదరణే వదతి గురావద్భుతా వాచః ।
ఖణ్డితవాదా ఆసన్ ప్రముదితమనసోఽథ భిక్షుశాస్త్రిముఖాః ॥

ఏవం శ్రీమాన్ మహాత్మా కణచరణగిరాం తత్త్వవిజ్ఞోఽయమేవే-
త్యేవం శశ్వత్ప్రమోదం బ్రువతి సతి బుధే మోహరే దేశికేన్ద్రః ।
హృష్టస్వాన్తో మనీషిస్తుతపదకమలో వారయన్వాక్సమూహై-
స్తత్త్వాదృష్ట్యాంర్వపక్షానతికఠినతరాంస్తత్క్షణాదుల్లలాస ॥ ౫౦

గద్యమ్ * అన్యేద్యుర్వీహారసుధీరయం సుసాధువిదితతర్కశా-
స్త్రం భిక్షుశాస్త్రిణం, నిఖిలాలఙ్కారసాన్ద్రమనీషం రామచన్ద్ర-
మనీషిణం, ప్రౌఢతరవాగ్జాలం గోపాలం, కణచరణవచఃపారాయ-
ణం నారాయణమన్యాంశ్చాచార్యప్రముఖాన్నిఖిలకలాదక్షా-
న్విద్వత్సముదయాన్పురోధాయ, సమాగత్య గురువరసన్నిధిం, ప్ర-
ణమ్య తం, అనితరసులభానిదంప్రథమవచనశిఖరవిచారణే విజృ-
మ్భమాణే ప్రసఙ్గాదాచార్యేణ సహ "న విధౌ పరశ్శబ్దార్థః" ఇతి
సూత్రార్థసంవాదే సంజాతే క్షణాత్పరాభూతే చ తస్మిన్నిజవ-
చనైశ్చన్ద్రికాయాం ప్రతిపాదితోఽయమితి తమేవ వాక్యార్థమ-
నువదతి దేశికేన్ద్రే సా చన్ద్రికా త్వదీయం హి మమ చన్ద్రికేతి

ధిక్కుర్వన్నివ నిఖిలబుధాన్విదళయన్నివ దిగన్తరాణి, విగళయ-న్నివ నక్షత్రచక్రం, నిగళయన్నివ సూర్యాచన్ద్రమసౌ, విదారయ-న్నివ కులాచలకన్దరాణి, ఆకారయన్నివ బృహస్పతిమపి స్వేన వి-వదితుం, నిర్భర్త్సయన్నివ విమతశాస్త్రసముదయాన్, సంస్థాప-యన్నివ స్వకీయసిద్ధాన్తమేవ, ఉద్వేజయన్నివ భూలోకం, అతిచ-తురతరవచనలహరీభిస్తాంస్తాంఛాస్త్రార్థానసువదన్, తాదృశవచ-నాడమ్బరశ్రవణచకిత ఇవ తేజోనిధౌ చరమోదధౌ నిమగ్నేఽప్య-విముచ్యమానవాచోయుక్తికోలాహలో వాచంయమేషు వదా-వదేషు, సమీక్షమాణేషు నిఖిలబుధవర్గేషు నిర్నిమేషం, కిమద్య భవిష్యతి పరాభవోఽస్య సుధీన్ద్రస్య ఉత దేశికేన్ద్రస్య వేతి పరస్పరజయపరాజయానభిజ్ఞతయా సాశఙ్కేషు కేషుచిద్బుధేషు, ప్రసఙ్గముత్తరఙ్గయామాస ॥ ౧౦

ప్రావృట్కాలవిజృమ్భితానిలచయస్పర్ధాధికామ్భోలస-
త్కావేరీఝరభారగర్వపటలీసర్వఙ్కషైర్వాగ్భరైః ।
దుర్వారానథ న శ్రుతాన్ క్వచిదపి ప్రోచ్చణ్డయుక్త్యుద్భటాన్
శ్రీమాంస్తాదృశపూర్వపక్షనివహాన్నిర్ధూయ హృష్టోఽభవత్ ॥

వాక్యమ్-పశ్యతశ్చ గురువరం మోహూరశాస్త్రిణో మన-స్యుదభూదేవం చిన్తా—

వాదారమ్భే విపశ్చిచ్చటుకటురటనప్రస్ఫుటద్దిక్తటే ప్రా-
గ్జిహ్వాగ్రే యస్య కిఞ్చిచ్చలతి వివదితుం తాదృశే గోష్ఠిమధ్యే ।

సద్యో భీతా న కిఞ్చిచ్చలతి కృతిశతిః కిం తు ధైర్యం తదీయం
శ్రీమానన్యో హయాస్యో జయతి గురురయం నాస్తి శఙ్కావకాశః॥

వాక్యమ్—అథ సాఞ్జలిబన్ధముత్థాయ సానన్దం మోహారసుధీః ॥

అద్యార్థవత్సమభవన్మమ జన్మ సర్వ-
విద్యావిశేషచిరకాలపరిశ్రమశ్చ ।
యస్మాత్ప్రతఞ్జలిబృహస్పతిముఖ్యగణ్యా-
నద్రాక్షమక్షియుగళేన మహాత్మనో వః ॥ ౫౪

ప్రజాగ్రదఙ్గవఙ్గముఖ్యదేశకోవిదాగ్రణీ-
స్స మోహరోఽసమో హరః కథాహవేష్వహం పునః ।
యతో భవద్వచోభరైర్జితోఽస్మి సర్వసూరయ-
స్తతో జితా మహాధియః కుతోఽత్ర సంశయాఙ్కురః॥ ౫౫

కించ—

కాశ్యాం సన్తి బుధా మహోర్ఘమతయస్సర్వేఽపి తేఽమీ మయా
స్పష్టం దృష్టచరా న మేఽస్తి సదృశః కో వా కుతో వాఽధికః ।
మయ్యేవాశు జితే భవద్భిరసమే కా వా తదీయా కథా
శైలోత్క్షేపణదక్షిణస్య మరుతస్తూలం కియత్ప్రోచ్యతామ్॥ ౫౬

అపిచ—

యస్మాచ్ఛాస్త్రాణ్యధీతాన్యతిచతురధియా ప్రాజ్ఞయా సూరివర్య-
స్తస్మాచ్ఛ్రీశ్రీనీలకణ్ఠాభిధకృతితిలకాన్నాన్య ఇత్యేవ మే ధీః ॥

ఏతావన్తం చ కాలం సపది తిపథికాంత్సర్వకర్మీణమేధాన్
యుష్మాన్ దృష్ట్వాఽఽశు ధత్తే హృదయమతితరాం యుష్మదీ-
యాఙ్ఘ్రిభక్తిమ్ ॥ ౫౯

అన్యచ్చ—

యత్తీర్థాస్వాదనేనాఖిలమనుజతతిర్ముక్తపాపా తదఙ్ఘ్రి-
ద్వన్ద్వం చుమ్బాని వాఽహం వచనమధురఝరీమఞ్జులం వక్త్రపద్మం
జిఘ్రాణీహాథ వా కిం శ్రుతిస్మృతివివృతిప్రౌఢచిన్ముద్రయాఽఽఢ్యం
రమ్యం గృహ్ణాని వాఽహం కరకమలమహో! దేశికేన్ద్రా! ముదా వః

అపరం చ—

కేచిద్దేవాధిపార్యం కతిచన కృతినో దక్షిణామూర్తిమన్యే
పారాశర్యం యతీన్ద్రం కతిచన నిగమాన్తార్యవర్యం చ కేచిత్ ।
శ్రీవాసబ్రహ్మతన్త్రాదిమపదపరకాలార్యసద్దేశికేన్ద్రా!
యుష్మాంత్సన్తర్కయన్తే ముహురహమపి తు శ్రీహయాస్యం విజానే

ఇదం చ—

యతిపతయః పురా జగతి విశ్రుతకీర్తిభరా
న కిల విలోకితాస్తదిహ తాన్ ఘనయా దయయా ।
పునరవనౌ కృతావతరణాన్ భవతః కలయే
మమ సుకృతేన మాదృశజనాన్ పరిపాలయితుమ్ ॥ ౬౦

పునరపి సానుస్మరణమ్—

షట్తన్త్రీసారవేత్తా న హి మమ సదృశః కోపి సత్యం బ్రవీమి
శ్రీమన్తో దేశికేన్ద్రా! అహమపి విజితస్తాదృశో యద్భవద్భిః ।

తత్పూర్వస్మింశ్చ దేశే మిథిలకురుకులసద్గౌడసద్ఘూర్జరాద్యై
విద్వాంసస్తస్థివాంసస్సపది ధుతమదాః కిన్న్వమీ భిక్షుముఖ్యాః ॥
పార్శ్వగతో వీక్ష్య విబుధానామన్త్ర్య—

త ఏ తేమూకాస్స్యుర్వదతి కలిజిద్దేశికమణౌ
చతుర్వక్త్రస్స్కన్దో దశశతముఖః పఞ్చవదనః ।
స్థితే సత్యేవం మే దశనవసనస్య క్వ చలనం
కటాక్షౌ దేతస్యోన్ముఖరయతి గీర్ముగ్ధమపి మామ్॥౬౨

కిఞ్చ—

మాద్యత్కుమ్భీన్ద్రకుమ్భస్థలదలనదురాధర్షకణ్ఠీరవేన్ద్ర-
ప్రౌఢప్రౌఢాట్టహాసప్రచురమదహరైరస్య దివ్యైర్వచోభిః ।
ఖఞ్జీభూతప్రవాహా సపది సురసరిల్లజ్జితైవాన్యథా సా
కస్మాత్సన్ధ్యానటస్య స్ఫుటవికటజటాజూటకూటే విలీనా ॥ ౬౩

అపిచ—

☞ శుభగుణగణయోగాదేష హి శ్రీనివాసో
ద్వివిధనిగమచూడాస్థాపనాద్బ్రహ్మతన్త్రః ।
విజితవివిధవిద్వన్మణ్డలాఖణ్డలత్వా-
ద్భవతి హి పరకాలోఽన్వర్థనామా యతీన్ద్రః ॥ ౬౪

అన్యచ్చ—

వక్త్రర్యస్మింత్సభాయాం గగనతలసనీస్రస్యమానోత్తరఙ్గ-
త్వఙ్గద్గఙ్గాప్రవాహప్రతిభటవిభవైరద్య విష్వగ్వచోభిః ।

ప్రాపన్స్నానం హిమానీధరణిధరగుహాం ధూర్జటిస్స్వర్ణదార్తి-
శ్శైషో భాషావిహీనస్త్వగమదతితరాం హన్త పాతాళకోణమ్॥౬౫

వాక్యమ్ ॥ దేశికేన్ద్రాభిముఖమఞ్జలిం బధ్వా—

యత్కిఞ్చిదపి యుష్మాభిరజల్పమహమీదృశైః ।
ఇత్యేవ మహతీ కీర్తిర్మమ దిక్షు ప్రవర్తతామ్ ॥ ౬౬

గద్యమ్ * ఇతి మోహరశాస్త్రిస్తుతివచననివహమాకర్ణ్య
కిఞ్చిదవనతశిరాస్సమన్దస్మితో దేశికేన్ద్రో మధుమదవిదళనచణాం
వాణీమభాణీత్ ॥ ౧౧

బుధసముదయా! యూయం సర్వే సమగ్రకలావిదో
రిపుమదభిదోఽసూయాహీనాశ్చ మోహరశాస్త్ర్యపి ।
సకలవిబుధావళ్యాశ్లాఘ్యపదం రసికోత్తమో
నిశమితచరో దృష్టస్సంప్రత్యహో గుణవత్తరః ॥ ౬౭

☞ నైతాదృక్షః పణ్డితో భూతలేఽస్మి-
ఌృష్టోఽస్మాభిస్సర్వతన్త్రేషు దక్షః ।
వాణీదేవ్యా మూర్తిరన్యైవ సోఽయం
కిం వా వాచాం విస్తరేణాద్య ధీరాః ! ॥ ౬౮

గద్యమ్ * ఇతి గురువరవచనామృతాని నిశమ్య ముదితమా-
నసేష్వన్యేద్యురాగత్య యుష్మత్పాణ్డిత్యాతిశయేన తోషితాస్త-
దద్య భవద్భిర్యావన్తి దినానీయం నగరీ పరిష్క్రియతే తావద్వ-

యం యథామతి వాదాహవం విరచయితుకామా ఇతి మోహా-
రశాస్త్రిముఖా మనీషివరాః ప్రార్థయామాసుః ॥ ౧౨

తదనన్తరమ్—

వేదాన్తే పక్షమేకం కణచరణగిరాం సంహతావేకవింశా-
ఘుస్రాన్ పక్షాన్మహామాశీవిషవరఫణితౌ షడ్భినాస్యైవ తన్త్రే ।
సప్తాహాన్యన్యశాస్త్రేష్వతికఠినతరేష్వేవముద్యత్ప్రసఙ్గ-
శ్శ్రీమాన్ పద్మానివాసాభిధగురుతిలకో మోహారాదీన్విజిగ్యే ॥

ప్రాప్యానుజ్ఞాం కలిరిపుగురోర్హృష్టచిత్తా విపశ్చి-
త్సఙ్ఘాస్తూర్ణం ప్రతిభటమహానీహారా మోహారాద్యాః ।
ప్రాపుస్స్వాన్ స్వానథ చ నిలయాంశ్చిన్తయన్తో గురూక్తీః
ప్రాతస్త్యాబ్జప్రసృమరమధుస్యన్దసన్దోహతుల్యాః ॥ ౨౦

అథ ఖలు భిక్షుముఖ్యవిదుషాం నివహైర్ముదితై-
ర్నిజనిజసద్మసు క్రమశ ఏవ సభక్తిభరైః ।
బహులతరమచిరాత్తదఙ్ఘ్రియుగే కలివైరిగురౌ
స్వయమపి మోహారో ద్విగుణమర్చయితుం ముముదే ॥ ౨౧

తదను బుధవరేణ్యో మోహారో దేశికేన్ద్రం
నిజభవనతలే సమ్పూజ్య సర్వోపచారైః ।
శమితదురితసార్థం శ్రీమతాం పాదతీర్థం
స్థిరనిరవధిభక్త్యాఽఽస్వాద్య హృష్టో బభూవ ॥ ౨౨

ఏవమస్తౌషీచ్చ—అహోఽస్య దేశస్య భాగ్యమనితరభోగ్యమ్ ॥

యతోఽద్య—

పావితజగతాం మానస-

భావితహయవదనపదపయోజానామ్ ।

భవతాన్తజనౌషధతో

భవతాం చరణామ్బుజాద్విధూతాంహాః ॥ ౭౩

గద్యమ్ * ఇతరేద్యుస్స్వీకృతనిఖిలబుధజనసపర్యే తస్మిన్నాచార్యవర్యే నిజారాధనతోషితకృష్ణః కృష్ణభట్టోపి గురువరచరణయుగళమారాధయితుముత్సుకో బహుధా సమ్ప్రార్థ్య నిజభవనముపానీయ మూర్త్యన్తరమివ సుమేరోర్దివ్యం హేమపీఠమారోఢుం ప్రార్థయామాస ॥ ౧౩

అథార్థితస్తేన గురూత్తమోఽయ-

మారుహ్య దివ్యం తపనీయపీఠమ్ ।

పూర్వావనీభృద్వరశృఙ్గసఙ్గీ

బభౌ సహస్రార్చిరివాతిదీప్రః ॥ ౭౪

మిలితాస్తత్ర సభాయా-

మనిమేషా దేశికేన్ద్రమాలోక్య ।

ద్విజనివహా భూసురతాం

సార్థీచక్రుస్తదైవ భృశమ్ ॥ ౭౫

తదను బుధసమూహే సాదరం దేశికేన్ద్రం

ప్రతిపదమనిమేషం వీక్షమాణే ప్రమోదాత్ ।

వివిధకుసుమబృన్దైరర్చయన్పాదయుగ్మం
భృశమమనుత నైజం జన్మ ధన్యం స సూరిః ॥ ౭౬

వాక్యమ్—అథ సహర్షాశ్రుపూరం సరోమోద్గమం సగద్గదం సాఞ్జలిబన్ధముత్థాయ విజ్ఞాపయామాస—

ఈదృక్పాదాబ్జయుగ్మం కథమసుకృతినా లభ్యతే మన్దభాగ్యైః
క్వాహం సర్వాఘచూర్ణీకృతిచణమతులజ్ఞానదాయి క్వ చైతత్ ।
యస్మాదారాధ్య భక్త్యాఽస్మ్యభిహతకలుషోఽహం యతీనాం వరేణ్యా-
స్తస్మాత్ప్రిక్ష్యే శ్రియసాం మే పరిణతిసమయోఽయం హి నాస్త్యత్ర శఙ్కా ॥ ౭౭

నిత్యం శ్రీకృష్ణభూభృద్యో యుష్మానభ్యర్చ్య మోదతే ।
సార్థం హి తస్య జన్మైవ పరేషాం జనుషా కిము ॥ ౭౮

అపిచ—

సుకృతం కృతం కిమపి కృష్ణభూభుజా
పరమిత్యవైమి యదదః పదామ్బుజమ్ ।
సతతం సభక్తి పరిపూజ్య మోదతే
మమ భాగ్యహేతురపి తత్సనామతా ॥ ౭౯

గద్యమ్ * ఇత్యభిష్టుత్య హృష్టమనాః కృష్ణభట్టోపి కస్తూరీ-నిస్తులవాసనావాసితాయాం సభాయాం పశ్యత్సు బుధవర్గేషు నిర్గ-వేషప్రాప్తాదితగురువరచరణతీర్థస్సార్థమనోరథ ఇదానీం పూతా

భవతేతి సమస్తసభాస్తారమస్తేషు తదేవ శ్రీపాదతీర్థం వికీర్య
విరచయ్య మనీషిసముదయాత్ ప్రమదభరితాత్ దేశికేన్ద్రచర-
ణనలినసమఞ్చనజాతశుద్ధసత్త్వగుణేన కృతిగణేన బహిర్నిష్కాసి-
తైర్ద్వితీయగుణఖణ్డైరివ ప్రదీపైః ప్రదీపైర్వ్యలసితే పార్శ్వద్వయే
మహానుభావా ఇమే లోకదేశికా అస్మత్సుకృతవశాదిహాగతా
ఇతి నిర్నిమేషముద్వీక్ష్య ప్రణమతి సమగ్రే పౌరవర్గే కవివచనద-
విష్ఠే గరిష్ఠే తత్తాదృగుత్సవే విజృమ్భమాణే సతి సమారూఢప-
ఞ్చకలశచతురన్తయానమానన్దతున్దిలస్వాన్తం దాన్తాగ్రగణ్యం
వరేణ్యం విమతపణ్డితమణ్డలశుణ్డాలసింహం గురుసింహం నరసిం-
హార్యగృహపర్యన్తముపసృత్య స్వీకృతతదనుజ్ఞో నిజభవనమాగత్య
ముదమమితమ్పచాం బభార ॥ ౧౪

వైదుష్యేణ నిజేన తోషితహృదాం బృన్దైర్బుధానాం తదా
క్షేత్రే తత్ర గదాధరస్య మహితే శ్రీపర్వతీసంజ్ఞితే ।
శైలేన్ద్రాదవరుహ్య సర్వబిరుదైర్కీర్తితో హరేస్సన్నిధిం
మర్యాదాం రచితాం ముదా స జగృహే కేనాప్యలబ్ధాం గురుః ॥

అపరేఽహని మోహరో మనీషి-
ప్రవరైస్సాకముదారధీర్లిలేఖ ।
వినయాతిశయేన గోష్ఠిమధ్యే
విజయం శ్రీపరకాలదేశికానామ్ ॥ ౫౧

తన్త్రాణాం సారవేత్తా మమ సదృశతమః కోఽపి నేతి ప్రవృత్తో
యోఽహం సమ్ప్రత్యమీభిః కలిరిపుగురుభిః క్లృప్తవాదాహవస్సన్ ।
తాదృగ్భిస్తద్వచోభిర్విధుతమదభరో మోదమాపం దురాపం
కోఽప్యేతాదృక్షభావో న హి భువనతలే సర్వతన్త్రస్వతన్త్రః ॥౮-౨

ఎతే యాం ప్రాప్య తాం ప్రపన్నా యతినృపతిమతప్రక్రియాతర్కవిద్యా-
మీమాంసోత్తంసవాణీఫణివరఫణితిశ్రేణినిర్బాధమేధాః ।
యుష్మద్గ్రామాః సమగ్రా నపిచ సరభసం యాన్తి విద్వద్వరేణ్యా-
శ్శ్రీవాసబ్రహ్మతన్త్రాదిమపదకలిజిద్దేశికేన్ద్రా వితన్ద్రాః ॥ ౮-౩

తస్మాదద్య భవన్తో నిస్తన్ద్రాస్సన్తు సాధు ధీమన్తః ! ।
ఏతత్ప్రాన్తీత్యామ్బుధికణసదృశం చాపి న మమ వైదుష్యమ్ ॥౮-౪

ఎవం కాశీగౌడలాటాదిదేశే
విద్వద్బృన్దాగ్రేసరాఖ్యస్స పత్రమ్ ।
వ్యాలిఖ్యోచ్చైః ప్రేషయామాస తత్త-
ద్గ్రామాః ధీరా యత్ర నిత్యం వసన్తి ॥ ౮-౫

భిక్షు-త్ర్యమ్బక-కృష్ణ-మోహరముఖైర్ధీమద్గరిష్ఠైర్మహా-
ర్నిత్యం శ్లాఘితసైజవాగతిశయః కుర్వన్ వాయాంస్యార్చనమ్ ।
శ్రీమద్రాఘవసూరిసూనునరసింహార్యార్పితాఙ్ఘ్రిద్వయ-
స్తద్గేహే కలివైరిదేశికమణిశ్శ్రీమానువాసాదరాత్ ॥ ౮౬

శ్రీశైలవంశజాతశ్శ్రీకృష్ణకవిర్నవీనదుర్గస్థః ।
పరకాలగురోర్విజయే ద్వితీయాకం విలాసమధాత్ ॥ ౮౭

ఇతి శ్రీకవిసార్వభౌమస్య కవిగణ్డభేరుణ్డాద్యనేక-
బిరుదాఙ్కితస్య శ్రీకృష్ణార్యస్య కృతిషు
శ్రీపరకాలగురువిజయే
ద్వితీయో
విలాసః

అథ తృతీయో విలాసః.

---:o:---

శ్రీ శ్రీనివాసబ్రహ్మతన్త్రపరకాలమహాదేశికాయ నమః ॥

మోహూరముఖ్యానథ బుధవర్గా-
న్మౌక్తికమాలాదిభిరభితోఽష్య ।
దేశికవర్యో హారిపదజాతాం
ప్రాప్తుమమోఘాం సరితమియేష ॥ ౧

గద్యమ్* అథ ఖలు సమ్మన్త్ర్య మన్త్రివర్గైస్సహ నిశ్చిత్య భాగీర-
థీముపయాతుం మోహూరశాస్త్రిముఖకృతికులతిలకవాదాహవకో-
లాహలమనువదద్భిరివ దున్దుభిబృన్దైర్నిరర్గళముద్గీర్ణేషు శఙ్ఖద్వయాది-
మబిరుదవాద్యరవమిళితేషు పృథులతరరవేషు సర్వతః పరిమళితేషు
చన్దనజలశీకరైరాపణాఙ్గణేషు కలశపఞ్చకభాసురోర్ధ్వభాగతయా
పఞ్చాననవిలసితశిఖరం రాజతధరణీధరం తులయన్తం విశదతరం
దన్తిదన్తమయం చతురస్త్రయానమధిరుహ్య త్ర్యమ్బకసూరిప్రష్ఠ-
కృతిగరిష్ఠవిజయసముదఞ్చితేన యశఃపుఞ్జేనేవ విశదాతపత్రేణ
విభూషితోర్ధ్వభాగస్తైరేవ తన్నగరస్థితైర్మనీషిజనైః పరివృతో
నిజప్రవాసవిమనాయమానాని నృసింహార్యభిక్షుకశాస్త్రిముఖాని
పణ్డితమణ్డలాన్యాశ్వాస్య సుశుభైర్వచోభరైస్స్వావలోకనానన్ద-
తున్దిలతయా నివర్తితుమప్యనుత్సుకైః పౌరజనైః పునఃపునరుదీ-

క్ష్యమాణః నిర్గత్య తస్మాత్పుణ్యనగరాదతిపత్య తూర్ణమేవ తా-
దృశమతిదీర్ఘం మార్గం అతిక్రమ్యాపరామివ భాగీరథీం భీమరథీం
నదీం చోపసృత్య నానావిధానిపుటభేదనపటలాని నిజాశనకుతూహ-
లనిషణ్ణనిర్నిద్రజరఠబకవధూటీవిలోకనవికలస్వాన్తశకులార్భకసర-
భసగమనసహాకారిరఘురీరయాతిశయాం, తత్రతత్ర సలిలక్రీడాస-
క్తముగ్ధసిద్ధవధూజనకుచకలశచర్చితఘుసృణపఙ్కక్షాళనలోహి-
తఝరీపరికలితతయా తదఞ్జనక్షాళనాత్తనైల్యపూరమిళితతయా
చ వృద్ధగఙ్గేయమావయోః పూజ్యా సఖీతి ప్రేమాతిశయేన సమా-
గతాభ్యాం సరస్వతీకళిన్దనన్దినీభ్యామివ కృతపరిరమ్భణాం, విశృఙ్ఖల-
విజృమ్భితతుఙ్గతరతరఙ్గపరమ్పరాపరస్పరసీరాహతిఘోరారవ-
దోరాహావశూరోన్నతభేకీతతిపృథులనినాదముఖరితాం, మృదుల-
తరపులినఖేలదతిసుకుమారలక్ష్మణావిచక్షణకలకలరవవాచాలితత-
యా నిజతటవిరచితవిహారలక్ష్మణాగ్రజచరిత్రం నిఖిలజనానామపి
కథయన్తీమివ నిశమితచరీం గోదావరీం నిరీక్ష్య స్నాత్వా చ
యథావిధి బుధజనసంప్రార్థితః ప్రావిక్షద్విరచితమునిజనసుఖాసికాం
నాసికానగరీం ॥ ౧

ప్రోద్యత్క్రోధేన యత్రాగ్రజమనుసరతా లక్ష్మణేన ప్రలూనా
నాసా రక్షోభగిన్యా రఘుకులపతినా యత్ర వీరాగ్రగేణ ।
తాదృక్క్రూరవృత్తక్షుభితసురపతిప్రష్ఠలోకాధిపాలాః
పౌలస్త్యాజ్ఞాధురీణాస్సపది విదళితా భీషణా దూషణాద్యాః ॥ ౨

తస్మిన్ పురే బుధసమూహసమర్చితాఙ్ఘ్రి-
ర్ధ్యాయన్ హయాస్యమనిశం గురుసార్వభౌమః ।
తత్రాగతాన్ బుధగణానురగాధిరాజ-
వాణ్యాదితన్త్రగణపారగతాన్విజిగ్యే ॥ ౩

అథచ—

తురుష్కమేకం నిజశాస్త్రయుక్తి-
జాలేన కోలాహలమాదధానమ్ ।
స దేశికో మఞ్జుతరైర్వచోభి-
రానన్దయామాస సుధీముఖేన ॥ ౪

చిరాయ వాదాహవమారచయ్య
గిరాం భరైస్తస్య గురోరుదారైః ।
నిరాకృతిబ్రహ్మసమాశ్రయాత్కిం
నిరాకృతిం ప్రాప తురుష్కవర్యః ॥ ౫

మేఘాడమ్బరపశ్యతోహరయశోనిర్యత్ననిర్యన్మహా-
వాచోయుక్తిభరైర్ద్విషన్మతదిశో దణ్డం దదానం ముహుః ।
తత్త్వాదృతసమగ్రతన్త్రపదవీస్వాతన్త్ర్యభాజం గురుం
దృష్ట్వా మ్లేచ్ఛవరో యదాప స ముదం స్మర్తుం చ తన్నేశ్మహే ॥

౫* తదనన్తరం స తురుష్కవరోపి నిశమ్య యుక్తిజాలాని
నిజశాస్త్రావిరుద్ధాని దేశికేన్ద్రావిష్కృతాని నిష్కాసితసంశయశ్చ-

బుకాగ్రప్రరూఢమహాశ్మశ్రుభారదత్తసాహాయ్యకేనేవ వినయవి-
నతేన శిఖాభారవిధురతయా ముహుర్ముహురనాయాసతరళితేన
శిరసా శ్లాఘమానః పునఃపునస్సహర్షముభయహస్తమస్తకస్పర్శ-
నప్రణామైస్సమ్మాన్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రత్వమేతేషు గురువరేష్వేవ
యౌగికమన్యేషు తావత్కేవలరూఢమేవేతి సమస్తసభాస్తారాగ్రే
వదన్నిశ్చక్రామ ॥ ౧

తదను స్వీయసుధీజనస్య సమితౌ వృత్తం గురోరూచివా-
నతిచిత్రం తదవిద్ధకర్ణతిలకో దుర్వారహర్షోదయః ।
అథ చైతద్వినిశమ్య తేఽపి లసదాశ్చర్యాబ్ధివీచిచ్ఛటా-
భృశనిర్మగ్నహృదో న యాన్తి నితరామద్యాపి పారం పరమ్ ॥ ౭

అనన్తరమ్—

కథాహావవిజృమ్భణోల్లసదహఙ్కృతీన్ప్రస్థితాం-
స్తథాగతమతాధ్వగాన్విరచితప్రసఙ్గాంస్తదా ।
రమానిధికలిద్విషద్గురువరో నిజైర్వాగ్భరై-
స్స తత్ర బుధమణ్డలే సమజయత్తృణాలీలయా ॥ ౮

కలిరిపుగురురఘుపతిరథ
విమతమతప్రక్రియాఖ్యశూర్పణఖామ్ ।
లక్ష్మణమతాసినాఽఙ్చిత-
వైరూప్యాం ద్రాగచీకరత్తత్ర ॥ ౯

గద్యమ్*తతస్తైర్బుధజనైరర్చితచరణారవిన్దశ్శుచితోఽయమితి నిజచరణపరిచరణసకుతూహల ఇవ సంప్రాప్తే శుచిమాసే పూ-ర్ణిమాయాం విరచితచాతుర్మాస్యాదివ్రతనియమస్సంతోష్యానే-కసహస్రాణి ద్విజనికురుమ్బాణ్యన్నదానైర్వితతార సర్వేభ్యో ధ-ననిచయమమితంపచమ్ ॥   3

తదానీం తత్ర మిళితాః కవయో గురువరమిత్థమవర్ణయన్ ॥

తత్ర కశ్చిద్భుజముద్యమ్య—

ధర్మాత్మప్రవరస్య దిగ్గజలసద్దన్తస్థవాణీప్రభా-
బాహాబాహావి జాగరూకనిజసత్కీర్తేర్యతీనాం ప్రభోః ।
దానారమ్భవినిర్గతా జలఝరా గఙ్గాదయోఽమూర్ధ్రువం
నో చేత్పావనతేదృశీ క్వ ను భవేదాసాం నదీనామపి ॥ ౧౦

ఇతరస్తత్రాన్యః కవిః—

క్షీణాఙ్గస్సుమనోవ్రజాయ హి కలామాత్రప్రదానేఽప్యహో
క్లేశం యచ్ఛతి విప్రయుక్తనివహే లుబ్ధాగ్రచూడామణిః ।
ఈదృక్షం ద్విజరాజ ఇత్యపి వయం బ్రూమః కథం జాగ్రతి
శ్రీమచ్ఛ్రీకలివైరిదేశికమణౌ విప్రప్రియే దాతరి ॥ ౧౧

అన్యస్తత్రాన్యః కవీన్ద్రః—

వీప్సయా నిగమాన్తదేశికమణేర్వాహాస్యమూర్త్యన్తర-
స్యాహో స్విద్యతిభూమిభృత్ప్రతికృతేశ్శ్రీమత్కలిద్వేషిణః ।

యోగీన్ద్రస్య విలోక్య హస్తలసితాన్దణ్డాన్కదాచిజ్జనా
నో పశ్యన్తి కరాళరూపయమరాడ్దణ్డం ప్రచణ్డం పునః॥౧౨

అపరత్ర—

సాదృశ్యం సహసా పరీక్షితుమనాస్తాదృక్షుదీప్తేర్గురో-
స్తేజస్తం చ దివాకరం సహ తులాం వేధాస్సమారోపయత్ ।
నీచోఽభూద్దిననాథ ఇత్యనుపదం సర్వే జనాశ్చుక్రుశు-
స్తన్నీచం హి తులాగతం కిల వదన్త్యద్యాపి కార్తాన్తికాః ॥ ౧౩

వితరతి కలివైరిగురౌ సురభిరసురభిరథ కల్పకస్స్వల్పః ।
చిన్తామణిశ్చ చిన్తామవాప ధనదాదిమాః కిముత ॥ ౧౪

ఇత్థం నిర్వర్తితే గురువరేణ వితరణవైభవే ॥

అథచ—

విలసితకరకో జీవనవితరణనిర్ధూతనిఖిలజనతాపః ।
ప్రాప్తో వర్షాసమయః కలిద్విషద్దేశికేన్ద్ర ఇవ ॥ ౧౫

విద్యుత్ఖడ్గో నితాన్తం ఘనఘనకవచస్స్ఫూర్జథుక్ష్వేళితాఢ్యః
ప్రోచ్చణ్డైర్వర్షధారాశరవరనికరైశ్ఛన్నకాష్ఠాన్తరాళః ।
గ్రీష్మాభిఖ్యం విపక్షం నిఖిలభువనసంతాపనం ప్రాగ్విజిగ్యే
ప్రావృట్కాలాఖ్యయోధస్తదను చ విహరత్కేకిసైన్యం ననాద ॥

వనమివ గగనం వనమపి గగనమివ తదా ఘనాగమే ప్రబభౌ ।
ద్విరదా ఇవ జలదా అపి జలదా ఇవ రేజిరే ద్విరదాః ॥ ౧౬

బృంహితమివ గర్జితమపి గర్జితమివ బృంహితం చ లసతి స్మ ।
మదధారేవాచ్యోతీ జ్జలధారా చాపి బహుళతరా ॥ ౧౮

జలధారేవ దురన్తా మదధారా చాతి సంప్రవృద్ధాఽఽసీత్ ।
దన్తా ఇవ తటిదన్తాస్తటిదన్తా ఇవ చకాశిరే దన్తాః ॥ ౧౯

లోకబన్ధోస్స్వకాన్తస్య మేఘాళిచ్ఛన్నతేజసః ।
అనాలోకాదివామ్భోజవనీ సఙ్కుచితాఽభవత్ ॥ ౨౦

నిభృతం ధరణిధరాగ్రేష్వభివర్షన్తః క్వచిత్క్వచిన్మరుతా ।
దూరం నీతా జలదాస్స్పర్ధి చక్రుర్ఘనాఘనాభిఖ్యామ్ ॥ ౨౧

ఆరోఢుం త్రిదివపథం వియోగినాం జలధరేణ బహుకృపయా ।
వజ్రమణీనిశ్రేణీరచితేవ రరాజ తత్ర జలధారా ॥ ౨౨

విగళతి కాలామ్భోదాద్ధారాసారే వియోగిధైర్యం చ ।
క్షణదీప్తిమణ్డలే పునరుజ్జ్వలతి తదీయవిరహాశుష్మాఽపి ॥ ౨౩

గర్జితతర్జితహంసే మలినే ప్రచ్ఛన్నసత్పథే నితరామ్ ।
జాగ్రతి జలధరనివహే ముదం కథం వహతి విప్రయోగిచయః ॥

ఘననీలాశ్వా విద్యుత్కనకకశాచలనతో మరుతా ।
సాదివరేణ వినున్నా నభఃపథే చక్రురద్భుతా ధారాః ॥ ౨౫

సంతర్జితాః కాలపయోదతోఽస్మి-
త్సజ్యోతిషస్సంప్రతి రాజహంసాః ।

నామావశేషా ఇతి సద్విశ్రా సా
జాతిర్గజాహాసేవ తదా బభాసే ॥ ౨౮

కిఞ్చ—

జలదపరీతామిన్ద్రోర్లేఖాం తులయన్త్య ఇవ విభాన్తి స్మ ।
మధుకరనికరపరీతా విశదతరాః కేతకీరేఖాః ॥ ౨౭

అపిచ—

విమలనిజకుసుమరేఖాచన్ద్రకలాభాసురాగ్రకోటీరాః ।
వ్యాళవిభూషాః కైతకతరవః పరిజహసురివ హారం స్వరిపుమ్॥౨౮

అన్యచ్చ—

వితతశిఖావళపిఞ్ఛద్యుతిభిః కృతశక్రచాపలీలానామ్ ।
న విదుర్వనమాలానాం భిదాం పయోదాత్తదాఽతిసీలానామ్ ॥

అపరం చ—

యుక్తం సంభృతభువనే యదభూత్కృష్ణే ఘనే సమాయాతే ।
అర్జునవికాసభూమా లాఙ్గలిమోదశ్శిఖణ్డిహర్షశ్చ ॥ ౩౦

ఇదం చ—

అతనుఘనాశుగలులితా మేదస్వితమాస్సదావిలాసారహితాః ।
రేజుః ప్రవాహభారా వృషభా ఇవ కూలముద్రుజస్తటినీనామ్॥౩౧

అపిచ—

ఉన్మీలచ్ఛాద్వలాఢ్యా సపది నిపతితైః పక్వజమ్బూఫలౌఘై-
ర్నీరన్ధైశ్శక్రకోపైః కరికరగళితైశ్శీకరైశ్చ ప్రకీర్ణా ।

స్ఫారైర్హారైస్సమన్తాత్స్మరకతవలభిన్నీలశోణాశ్మముక్తాఽఽ
ముక్తైర్భ్యాకాముకి కిం జలధరపతినాఽభూషి ధారాకరేణ ॥ 3౨

తదను సమాగతాయాం భద్రతరభాద్రపదమాస పౌర్ణమాస్యాం నిర్వర్తితవిశ్వరూపయాత్రః పవిత్రచరిత్రో యతిసుత్రామాఽయం పఞ్చముఖపఞ్చనఖముఖనిఖిలసత్త్వవిహారోచిత వివిధ విటపిపటలకఞ్చుకితం పఞ్చవటీవనం ప్రవిశ్య నిష్పాదిత తత్కాలోచితనియమో రఘువరసన్నిధిముపాగత్య సానన్దం సాఞ్జలిబన్ధఞ్చ॥

సున్దాసురేన్ద్రసుతసన్దారణస్ఫురదమన్దాగ్ర్యదోర్బలభరం
సన్దానిత త్రిదశబృన్దాగ్రపత్తిముఖ నిన్దావహాస్వచరితమ్ ।
వన్దారుకాగ్రసరబృన్దారకేశసురబృన్దాఽసతీక్షణగళ
న్మన్దారకల్పవరకున్దాదిసత్సుమమరన్దాభిషిక్తచరణమ్ ॥ 33॥

లోలాపాఙ్గతరఙ్గసఙ్గళితధరాబాలాహృదన్తోన్మిష
ల్లీలాశిక్షితమానసం శుభశరత్కాలాబ్జదివ్యాననమ్ ।
ఆలానం మునిమానసద్విపతతేర్నీలాదిహార్యగ్రణీ
జాలానన్దసురద్రుమం శుభకరం కాలామ్బుదశ్రీధరమ్ ॥ 3౪ ॥

ఆతారకధూతానఘభూతాధిపచాపం
సూతానిమగీతామృతపూతాత్మచరిత్రమ్ ।
భీతాఖిలభూతాఽభయదాతారమజస్రం
సీతాపరిణేతారముపీతామృతహాసమ్ ॥ 3౫ ॥

వీరం సుకుమారం జితమారం నిజలక్ష్మ్యా
ధీరం గుణనీరన్ధ్రిముదారం గురువర్యః ।
కామం సురసామన్తవిభీమం సదయాన్తం
భూమణ్డలసోమం ధురి రామం స దదర్శ॥ 3౬ ॥

దాశరథగృహాదుగ్ధాబ్ధౌ యస్మింశ్చన్ద్రే కృతోదయే జగతి ।
కుముదానన్దశ్చాన్తశ్చిత్రం నిశిచరభయఞ్చ సఞ్జాతమ్ ॥ ౩౭॥
మలినాఽభవదుత్తరాపరాశా పరమానన్దమవాప కౌశికశ్చ ।
స్ఫుట మాస న జాతు పఙ్కజాతం బత యత్తేజసిభాస్వతిప్రదీప్తే॥
వృషధర్షణానుకూలా బభౌ యదీషా సముద్ధృతా పఙ్కాత్ ।
సీతానుషక్తమనసా యేనానఘకర్షకేణ సాఽహల్యా ॥ ౩౯ ॥

నిజభుజబలభగ్నే నీలకణ్ఠస్య చాపే
లలితమధురలోలస్నిగ్ధముగ్ధాన్కటాక్షాన్ ।
సపది ధరణిజాయాముత్కిరన్త్యాం విరేజే
నవకువలయమాలాఽలఙ్కృతాఙ్గో ను యో వా ॥

ముకురనికరప్రత్యాచ్ఛిన్నే కరగ్రహమణ్డపే
దిశి దిశి చ యో దృష్ట్వా భూమీసుతాం ప్రతిబిమ్బితామ్ ।
ప్రకటమవిదన్నైవైషా సీతేతి లోలమనాః క్షణం
కరసరసిజస్పర్శేఽజానాత్తనూరుహహర్షణైః ॥ ౪౧॥

జగతి పరిగృహీతే జానకీపాణిపద్మే
నృపతికులలలస్త్రీరత్నభూతేన యేన ।
మదుదధిపతినాఽఽత్తం జైత్రలక్ష్మ్యాః
కరాబ్జం రజనిచరపతేశ్చ ద్రాగ్విముక్తం తదైవ ॥

జానక్యాః కుచకుమ్భే లమ్బిత కుమ్భీశకుమ్భ సంరమ్భే ।
వల్గతి వల్గతి నితరాం కుసుమాయుధచాపలేన యచ్చేతః ॥ ౪౩॥
కుటలీభవత్యవనిజావిలోచనే ప్రణయకోపే స ।
తరలీభవతి చ శశ్వన్మానసమపి యస్య తత్క్షణం యూనః॥౪౪॥

లక్ష్మీస్మ్రప్రపైరపాఙ్గైర్వ్యాలోకితోఽప్యహహ యస్య దారాణామ్ ।
నిష్కాఙ్క్షో జనౌఘో నిష్కాఙ్క్ష న ఏవ తక్ష్ణాం భవతి॥ ౮౫॥

కపిరపి రాజ్యమాప యదనర్ఘదయావశతో
గతి మనఘాఞ్చ గృధ్రపతిరప్యతిపుణ్యకృతామ్ ।
పరహుయతేఽల్పకోఽపి మహదాశ్రయతో మహతీం
శ్రియమిహ పాదుకేవ సమయే భరతస్య కృతే ॥ ౮౬ ॥

నిజచరితానీవ ముహుర్బహు తేజస్త్సమరహితాని ।
యుద్ధాని యస్య తద్వ్యస్యచ్ఛత్రుఖరాదియాతువదనాని ॥ ౮౭॥

యద్దాసే వాయుసూనౌ ద్రుతమవనిసుతామార్గణవ్యగ్రచిత్తే
స్ఫూర్జద్గర్జావిశేషం స్ఫురదధికతనావమ్బుధిం లఙ్ఘమానే ॥
కిం వా సంజృమ్భితోఽసౌ జలధికబళనాయ స్వయం వాడబాగ్ని
ర్భాస్వాన్బద్ధాకిమాస్తే గగనతలధియేత్యేవ దేవా అవిన్దన్॥ ౮౮॥

లఙ్కాఽలఙ్కృతిభూమ్ని దైవతచమూహృద్దారణే తోరణే
యద్దాసః పృతనాపతీనగమయత్పఞ్చాపి యత్పఞ్చతామ్ ।
తద్యుక్తం ఖలు రాక్షసానపి తదా సప్తాపి సప్తార్చిషా
తుల్యాన్దగ్ధ్రిగతనోదిదం బత శతధాఽశీతిం సహస్రాణ్యపి ॥ ౮౯ ॥

ఏతస్మిన్దశకన్ధరేఽతి విషమా వృత్తిర్దురాత్మన్యతో
నో యుక్తం భవతామిహ క్షితిరితి ప్రేమ్ణేవ వాతాత్మజః ।
యద్దాసస్సమవర్తినోఽథ వశగాంశ్చక్రే మహాసఙ్కటే
రక్షోనాథసుతప్రహస్తజముఖాల్లఙ్కాపురే రాక్షసాన్॥ ౯౦॥

ఆకారితః ప్రాగ్దశకన్ధరేణ వాత్సల్యతో యోఽను విభీషణేతి ।
దయావశాద్యస్య స తద్వ్యపీయాన్బభూవ తస్యాహహ తాదృగేవ॥

భక్త్యా దర్భశయాయ క్లృప్తనియమం పన్థానమాయాచతే
యస్మై నైవ వితీర్య సిన్ధుదయితః పశ్చాత్త్రుట్కధాఽత్యుద్బుధా ।
సౌమిత్రే ధనురానయేతి వదతే భీతో దదౌ తత్క్షణా
త్సామ్నా నైవ జడాశయో నశమియాద్దణ్డాదృతే భూతలే ॥౫౨॥

యేనామ్బుధౌ భుజభృతాం ప్రథమేన సేతౌ
బద్ధే సుపర్వహృదయే ప్రమదశ్చ బద్ధః ।
భీత్యా వ్యమోచి హృది పఙ్క్తిముఖే న ధైర్యం
నేత్రాశ్రుపూర ఇవ తల్లలనామణీభిః ॥ ౫౩॥

కోపాటోపవినర్తితభ్రుకుటినా హస్తాగ్రభాగే మనా
గ్వృద్ధే యేన విస్రమితే దశముఖస్యాస్యైస్సమం కార్ముకే ।
ఉన్నమ్రా ప్రబభౌ నిజామలయశస్స్తోమైస్సమం తద్భుజ
త్రస్తత్రస్తపురన్దరాదిసుమనస్మ్లానాననశ్రేణికా ॥ ౫౪॥

తిష్ఠాఽఽయాతి దశాననోఽద్య భవతా ప్రోక్తం.తథైవాఽస్తు తే
దేవానాం ప్రియ యుక్తమేతదపి మే నాలుక్సమాసం పదమ్ ॥

తూర్ణం దర్శయ మే స్వసారమథ తాం యా లక్ష్మణేన క్షణా
ద్విగ్రాఽభూదితి రావణోక్తమఖిలం యోఽఖణ్డయద్వాగ్భరైః ॥

యదసమశిఞ్జినీప్రకటఝాఙ్కృతి ఘోరరవే
రణభువి జృమ్భితే స్ఫుటతి యాతుపతేర్హృదయమ్ ।
నిఖిలదిశాతటం చ తదనర్ఘశిరఃపటలే
పతతి సురాఙ్గనాకరతలాత్సుమవృష్టిరపి ॥ ౫౬॥

లఙ్కా విభీషణేనాఽధిగతా యదనుగ్రహేణ తజ్జ్యాయాన్ ।
విపరీతవర్ణలఙ్కావాచ్యం యస్యాగ్రహేణ సమవాప ॥ ౫౭॥

ప్రముదితవదనావనీజాయుతం
యమభిషిషిచురావసిష్ఠం ద్విజాః ।
నిఖిలనృపతయోఽప్యలం యత్పదం
మకుటకుసుమమాల్యజాగ్రద్రసైః ॥ ॥ ౫౮ ॥

కకుత్స్థవంశస్థనృపైశ్చిరాద్ధృతం
మణీకిరీటం పరిబిభ్రతా ముహుః ।
సుశోణరత్నారుణితాగ్రగోత్రభి
న్మణీగిరిర్యేన పురా సమీకృతః ॥ ॥ ౫౯ ॥

శ్రీమానశేషభువనత్రాతా నేతా విదేహతనుజాయాః ।
మఙ్గళముత్తుఙ్గతరం తరఙ్గయతు మే కృపానిధీ రామః ॥ ౬౦ ॥

ఇతి సమ్రాడ్వ్యాఖ్యాఽభిష్టుత్య ముహుర్ముహుస్సమర్ప్య భగవతే రామచన్ద్రాయ సౌవర్ణదివ్యామ్బరాదీని యావత్తాం నాసికానగరీం ప్రవిశతి తావదేవాశ్రాన్తం తత్తన్యమానసమారాధనముదితహృదయహయవదనకృపాపాత్రేణ దాత్రేణ దారిద్ర్యాటవ్యాః శ్రోత్రేణ విమతజనమదావళానాం మిత్రేణ భువనసరసిజస్య నిఖిల నృపకులసిన్ధురేణ కర్ణాటసామ్రాజ్యధురన్ధరేణ వదాన్యతాపరిపూరితమనీషిజన తృష్ణేన కృష్ణరాజచన్ద్రేణ గుణసాన్ద్రేణ సభక్తిప్రకర్షం విలిఖితం విజ్ఞాపనపత్రం మఙ్గళతూర్యరవముఖరోత్సవపురస్సరమాదాయ గురువరసన్నిధిం తదీయాజ్ఞయా ప్రతీకార్థం విజ్ఞాపయామాస లేఖకవర్యః ॥ ౫ ॥

శ్రీమత్త్రయ్యన్తసిద్ధాన్తచర్యాపర్యాయవేధసే ।
నరవేషాయ శేషాయ గురవే కరవై నమః ॥ ౬౧ ॥

యేఽస్మద్వంశ్యనృపాలవర్యనివహాశ్చార్యాశ్చ తైరఞ్చితం
యేషామఙ్ఘ్రియుగం యదీయయశసా వ్యాప్తాస్సమస్తా దిశః ।

యే సర్వాహితపణ్డితావళిమదవ్యాధూతిధుర్యాశ్చ తా
న్వన్దే శ్రీ కలివైరిదేశికమణీన్ శ్రీవాససంజ్ఞాన్ముహుః ॥ ౬౨॥

ఏషా ఖల్వస్మద్దేశికేన్ద్రసన్నిధౌ శిష్యేణ కృష్ణనృపాలేన కృతా విజ్ఞప్తిః ॥ ౬ ॥

తాదృక్షాన్ స్మరభిక్షుముఖ్యవిదుషాం జేతౄన్నిశమ్యైవ వో
నిత్యం హర్షభరేణ తున్దిలమనా యుష్మత్సమర్చావిధౌ ।
ఉద్యద్భక్తిరహం తదద్య కృపయా సమ్ప్రార్థనాం మే ముహు
స్సార్థీకృత్య మదీయపూజనవిధిస్స్వీకార్య ఇత్యర్థయే ॥ ౬౪॥

షష్టేః పూర్తిర్భవతి శరదామత్ర మే తత్ర శాన్తిం
కర్తుం నిత్యం వ్యవసితమతేర్యుష్మదఙ్ఘ్ర్యర్చనాఽతః ।
నాన్యచ్ఛ్రేయో మమ గురువరాస్తత్కృపాపూర్ణదృష్ట్యా
సార్థం కార్యం మదభిలషితం వేగతః కింబహూక్తైః ॥ ౬౫॥

ఇతి నిజశిష్యకులలలామేన విద్వజ్జనచకోరచన్ద్రేణ శ్రీకృష్ణరాజధరామహేన్ద్రేణ విలిఖితవిజ్ఞాపనపత్రికాశయం నిశమ్య హృష్టమనాః కలిరిపుగురువరేణ్యోఽపి సంప్రేష్య స్వస్తిపత్రం తస్మై మహీశూరపురాధీశాయ శరణాగతజనపరాధీనతయా సఙ్కోచ్య గఙ్గాప్రయాణవైఖరీమపి తత్కాఙ్క్షితపూరణోన్ముఖోఽభూత్ ॥ ౭ ॥

శ్రీమాన్స్వీయగురూత్తమేన కృపయా సమ్ప్రేషితాంపత్రికాం
శ్రుత్వా స్వస్య పురే మహోత్సవభరేణానీయ కృష్ణప్రభుః ।
జాతాఽస్మద్రచితాఽర్థనా చ సఫలేత్యుక్త్వా సమజ్యాన్తరే
మేనే మేదురహృష్టిర్నిజపురీం ప్రాప్తం తదానీం గురుమ్ ॥ ౬౬॥

కృతపరమహంసహర్షః క్లృప్తద్విజరాజమణ్డలీదీప్తిః ।
శరదాగమస్తదానీమనుకుర్వన్నావిరాస తస్య గురోః ॥ ౬౭॥

అభిషిచ్య భువం పుష్కరశీకరనికరై ర్విధూతనిజగర్భాః ।
గగనే వనేఽపి చాసన్ఘనాఘనౌఘాః ప్రశాన్తమదాః ॥ ౬౭॥
అభివృద్ధతృణాఙ్కురాః ప్రహృష్టరోమాణ ఇవ బభు ర్గిరయః ।
జగతి న హృష్యేత్కో వా పయోధరస్పర్శనేన కఠినోఽపి ॥ ౬౮॥
సారసహితాస్సువిస్తృత పత్రచయా మిత్రమణ్డలే లసతి ।
అభ్యాగమకృతకుతుకా బభూవురథ రాజహంసౌఘాః ॥ ౬౯॥

ధవళధవళాస్తదానీం చకాశిరే వారిదా గగనే ।
జడసంగమవిధురాణాం శుచితా న కథం భవేజ్జగతి॥ ౭౦॥

మధు పీత్వాఽథ యథేష్టం ముదితై ర్భ్రమరై ర్మ్మహుశ్చ పద్మిన్యః ।
పుష్పిణ్యోఽపి శ్లిష్టా మత్తానాం కో వివేకస్స్యాత్ ॥ ౭౧॥
విమలామ్బరపరిలసితాస్సప్తచ్ఛదగన్ధబన్ధురదిశాన్తాః ।
భూషితగాత్రాః కామిన ఇవ శారదదినచయాః ప్రబభుః ॥ ౭౨॥

తదను నిఖిలజగదానన్దనే జాగ్రతి శారదదినే దేశికేన్ద్రాజ్ఞయా శ్రీకృష్ణరాజదర్శనైకోత్సుకతయా చ సత్వరపరిగృహ్యమాణ హిరణ్మయదణ్డాని ప్రతిహారమణ్డలాని సన్తాడ్యమానదున్దుభిసున్దరాణి మదావళబృన్దాని సముల్లసత్తనుత్రశిరస్త్ర సాదిజనచటులాని ఘోటకపటలాని ఉద్ఘోషితజయగాథాని మాగధయూథాని సముద్ధ్రియమాణాతపత్ర చామర సంరమ్భాణి పరిజననికురమ్బాణి మహీశూరపురగమనాయోన్ముఖాన్యాసన్ ॥

దన్తిదన్తమయీం రమ్యామారుహ్య శిబికాం గురుః ।
మహీశూరపురీం గన్తుమనాస్తస్మాత్పురాద్యయౌ ॥ ౭౩

అత్రాన్తరే బుధగణజేగీయమాన నిజవైదుష్యాది నిశమన ముదితహృత్స్నేన స్వసపర్యాచర్యైకాగ్రమనసా అభ్యుల్లకోటాఽ

ఖ్యనగరాధిపతినా విమలమతినా ధరణీపతినా స్వపురాగమనాయ సంప్రార్థితో గురుపురస్సరోఽయమతిక్రమ్య తూర్ణమేవ తామత్యాయతాం సరణిం సంప్రాప్య తన్నగరనికటం ప్రత్యుద్గతేన తేనైవ రాజ్ఞా బహుతరమభిష్టుతస్సవినయం తదను యోగాన్మహీసూరపురాధనాథ చాతుర్యౌదార్యస్థైర్యశౌర్యాదిగుణాన్ కథయన్నగ్రతః స్తదీయ మదావళోపరి ఘుష్యమాణ నానావిధ తూర్యరవముఖరితేషు హరిదన్తరేషు సరసచన్దనరసపరిమళద్విగుణిత కరటికటతటవిగళితమదజల సురభిళరాజవీథికాం చన్ద్రశాలావిహారదసదృశ మృగదృగపారకృపారసల్లసదపాఙ్గ విసార కనదపాఙ్గభఙ్గ భఙ్గురావలోకన పర్యస్త నిర్యత్న నిర్మిత నూత్నరత్నతోరణాం నిజగతివిజితతయా పాదయోర్నపత్య సావధానవాక్యాని వదతాం రాజహంసానామివ మౌక్తికమయసౌవర్ణమఞ్జీరాణాం ఝలంఝల ఝణంఝణాశిఞ్జితయువతిజనకరతలకలితవిపఞ్చికానినదవివశితయువజనాంతత్తాదృశతన్నగరకనకాఙ్గీజనతనులతావిజితనిజతేజః ప్రాగ్భారతయా సాశ్చర్యమమూర్వ్వజేతుం యుగపదేవ మిళితాభి ర్విద్యుల్లతాభిరివ హైమవేత్రలతికాభిరాకులితమహాజనాముజ్జ్వలకోటపురీం ప్రవిశ్య భక్త్యున్మేషవిశేషవిరచిత తదీయ పూజనాన్యనుగృహ్య సన్తతోల్లసద్దానధారోఽప్యప్రమత్తోఽసౌ గురువర ఇతి నిజాధికతామవేక్ష్య పరిచరణాయ సాక్షాత్సమాగతేన కేనచిద్దిగ్గజేనేవ తత్సమర్పితేన కుఞ్జరవరేణాఽభిరక్షితో నినాయ తత్ర పఞ్చషాన్వాసరాన్ ॥౯॥

శ్రీశైలవంశజాతశ్రీకృష్ణకవిర్నవీన దుర్గస్థః ।
పరకాలగురోర్విజయే తార్తీయీకం విలాసమపి చక్రే ॥

—॥ సమాప్తస్తృతీయో విలాసః ॥—

అథ చతుర్థోవిలాసః

శ్రీ శ్రీనివాసబ్రహ్మతన్త్రపరకాలమహాదేశికాయ నమః

తతః పరం పరమహార్షతున్దిలస్వాన్తం తం ధరాకాన్త మను గృహ్య గురువరః కైశ్చి ద్దివసైరతీత్య నానావిధవనోజ్వలాన్విష యా న్సరితశ్చ తీర్త్వా చ విరచిత నిఖిలజనతుఙ్గభద్రాం తుఙ్గభద్రా మతిక్రమ్య ధరణీసురవర్గ మనోహారం హాసదుర్గపరిసరమతిపత్య సప్తయోజనమాత్రం పన్థాన మగ్రతో రామాభిరామతయా యదు భూభృదితి సంజ్ఞాం సార్థయన్తం సమున్నతశిఖరప్రతిఘాతపతితైః పయోధరై రివ కరటిపటలై ర్విరాజితం గహ్వరాన్తర విహార మాణ కణ్ఠీరవకణ్ఠోద్గతాకుణ్ఠనినదశ్రవణభీతై స్తత్ర తత్ర నిశ్చలాఙ్గై శ్శృఙ్గాలై రివ గణ్డశైలమణ్డలైః పరిమణ్డితం క్వచి ద్వలరిపుమణిశిల తయా శిఖరావలమ్బినారాయణదీప్తిధారావ్యాప్త మివ క్వచి ద్విశదతరస్ఫటికశిలాలఙ్కృతతయా సువర్ణధరణిభృదపి భవా సురాశ్రితో౽భూదితి సుమేరు మపహాసన్తమివ క్వచి న్నిర్ఝరాల ఙ్కృతతయా పరమపురుషాశ్రయహర్షేణ సానన్దబాష్పమివ క్వచి చ్ఛుక కోకిల కలవిఙ్క నీలకణ్ఠ కపోత తిత్తిరి మిథునకలకలారావ ముఖరితతయా చిరా దాగతస్యాత్మన ఉపచారోక్తీ ర్వదన్తమివ విచిత్రతర మిత్రరుచిమిత్ర చిరత్న రత్న మయ తుఙ్గశృఙ్గసహస్ర హృదయఙ్గమతయా అశేష జనానామపి నైజశేషాకృతిం ప్రకట యన్తమివ హిమవన్తమివ మనోరమోల్లసత్త్వాన్తం శివాభ్యుదయ హేతుంచ అమరనగరమివ హరిశిఖిభాసురం నిరన్తర రమ్యాభసహ

జని సద్రూప లాలితాపురసభాతిశయం చ సఙ్క్రన్దనమివ సహ స్రాక్షం సమాశ్రితనన్దనకల్పతరుం చ విశ్వమ్భరమివ మహారాజ మివ చ విష్వక్సేనాభిరామం కపర్దినమివ శ్రీకణ్ఠం రఘువంశమివే క్ష్వాకువిలసితం మాద్రీద్వితీయ తనుజమివ సహదేవమాశ్రితనకు లంచ క్వచి దమ్బరమణిశతాఙ్గ తురఙ్గాయాస విశ్రాన్తి వదాన్య విశాలశాఖాగ్రైః హంసైరివ విశాలపత్రైః తూణీరై రివ విచిత్రతరపత్రి కులాఞ్చితైః రామకృష్ణ నిధినికర సరఃపూరై రివ నీలాభిరామైః భాగవతపద్యైరివ హరితత్త్వగుణమేదుర శుకముఖవచననిచయ ప్రచురైః ప్రావృడ్దినై రివ ఘనాఘన పుష్కరధారా శీకరమేదురైః భారతచరిత్రైరివాశ్వయుజమాసదినై రివ చ విజయదశమ్యాభా సురైః విష్వక్సేననామభిరివ అవిఘ్నమహావనాగ్రదృశ్యమానైః తమాల రసాల సాల జమ్బూ కదమ్బముఖాఖిల విటపిపటలై ర్వ్యారా జితపరిసరం సున్దరకన్దరం మన్దరమివాపరం పీఠ్సామివ విన్ధ్యస్య వివ ర్త్తమిన సుమేరో రితరమివ మహేన్ద్రిం మూర్తిమివ సమగ్రభువన భాగధేయం క్షోణీమణ్డలభూషణం నారాయణాధరణీధర మవలోక యాంబభూవ ॥ ౧ ॥

ప్రత్యుద్గతైః పురత ఏవ జనై రశేషై
శ్శ్రీయాదవాచల నివాసిభి రానమద్భిః ॥
సోఽయం వృతో గురువరో మణిహారమధ్యే
బభ్రాజ నాయకమణీన్ద్ర ఇవాతిదీప్రః ॥ ౧ ॥

అథ గురువర స్సైరేవ సమ్భాషమాణః కిఞ్చిదన్తర ముప సృత్య ॥ ౨ ॥

యత్రాద్యశ్శనకాదిభి ర్మునివరై స్సమ్ప్రార్థనీయం ముహు
స్త ద్దేవస్య మహార్ఘ మాల్యయుగళం సౌవర్ణ శేషాపటమ్।
ఆనీతం కలివైరిదేశికమణి ర్నమ్రేణ మూర్ధ్నా ముదా
సమ్మాన్యాథ తదాజ్ఞయా పుర మఖో గన్తుం మన స్సన్దధే॥౨॥

తత్క్షణమేవ భగవతో నారాయణస్యాజ్ఞయానీతైః పఞ్చశిఖప్రదీపాదిభిరుద్దైః రఞ్జితాయాం పార్శ్వద్వయ్యాం జయభేరీనినాదామ్రేడితే శ్రీవైష్ణవజనవిరచిత నిగమపారాయణ నినాదే సమారూఢ పఞ్చకలశశిబిక స్తత్ర తత్ర వ్యాకీర్ణ మల్లికా మతల్లికా పరిమళాస్వాదనకృతే సఞ్చరన్తీభి ర్మధుకరపఙ్క్తిభి రివ నీలోత్పలతోరణశ్రేణిభి రభిరఞ్జితా మన్తరాన్తరా మణివితర్దికావలమ్బమానేషు పద్మరాగగుచ్ఛేషు పరిపక్వ దాడిమఫల భ్రమేణ సమాగతాభి శ్శుకశ్రేణిభి రివ హరితతర సహకారపత్ర తోరణావళీభి రుల్లసితామదఃపుర లలనామణి తనులతాకాన్తిం కలయాపి వహామహే వా నవేతి పరీక్షితు మాగతాభి స్సౌదామినీభి రివ దీపరేఖాభి రలఙ్కృతాన్తరాణి కనకపాత్రాణి నీరాజనకృతే ధృతవతీభి స్సీమన్తినీభి రభితో విభాసురా ముత్సవనిధ్యానబద్ధాదరమిళితసిద్ధముగ్ధాఙ్గనా పరస్పరసమ్మర్ద సఞ్జాత శ్రమాపనయనాఽకృత్రిమ తాళవృన్తాయమాన కేతనపట విలసిత రాజవీధికామాచారలాజాభివర్షణాఽహాం పూర్వికామిళత్పౌరకన్యా సమాశ్రిత సౌధాగ్రాం నారాయణపురీం ప్రవిశ్యాగ్రతః పరిపఠ్యమానాసు మోహనశాస్త్రాది- పణ్డితాఖణ్డలమణ్డలవిజయకథాసు ॥ 3 ॥

యద్బ్రహ్మణా సుకృతినా పరిపూజితం ప్రా
గ్యద్వా పులస్త్యముఖ దివ్య మహామునీన్ద్రైః।

దివ్యంఫలం వరతప స్సురపాదపస్య
తత్తాదృశం ధురి దదర్శ విమానరాజమ్ ॥ 3 ॥

తదను తస్మాదవతీర్య చతురస్త్రయానా త్ప్రదక్షిణీకృత్య భగవదాలయ శుక్తిముక్తాఫలాయమానం దివ్యవిమానముపసృత్య శ్రీమతో భగవతస్సన్నిధిం శక్రనీలమివ కనకమయసముద్గకాన్తరం మహామిళిన్దమివ సహస్రపత్రకోశమధ్యం స్మేరాసితధారాధరవారాధికరారాజితభారాజిపరాభూతివిచారాద్భుతదోరాహావధీరై ర్నిజ తేజఃపూరై స్సానన్ద మానన్దమయదివ్యవిమానమధ్య మభితస్సము ద్భాసయన్తం సాదర మాత్మనో విష్ణుపదాశ్రితత్వం సూచయితు మాగతే దివాకరమణ్డలఇవ ఆహోస్వి త్కదాపున రహం భగ వచ్చరణసారూప్యం లభేయేతి నిజచ్ఛాయాయాం తపస్యతీవ పీఠ భూత చిరత్నరత్నప్రత్యుప్త సువర్ణసహస్రపత్రే విన్యస్తాభ్యాం నక్ష త్రనాథమపి మాం రాజాన మాహురిమే జనా స్త న్నయుక్త మిదం ద్విజరాజస్య మమేతి తాదృ శీ మాత్మనికృష్టతాం భగవత్ప దాశ్రయేణ ప్రమార్జయామీతి సమాగత్య స్పష్టం ద్విజన్మతాం ప్రకాశయతా నిశాకరేణేవ మౌక్తికమఞ్జీరయుగళేన రారాజ్యమా నాభ్యాం చరణాభ్యాం పఞ్చబాణ విజయకాహళీభ్యామివ జఙ్ఘా భ్యాం విభ్రాజితమతిశుచితరదుకూలపరివృతతయా రమ్భాస్త మ్భశ్రియమపహసద్భ్యా మివోరుభ్యాం చకాసితమదనీయ చరణనళిన జాతా ఖలు మమైకాసఖీ అన్యా త్వత్రైవ ప్రవహతి గ్రీవాయామితి సాలగ్రామమాలాయాం కళిన్దనన్దినీ ధియా స్వయ మపి పరిరమ్భమాణయా సరస్వత్యేవ పీతామ్బరేణ పరికలితసం వ్యానం కౌస్తుభదివాకరం గ్రసితుం గగనమధ్యా దుత్సర్పతా

రాహుణేన రోమావళ్యా విలసితోదరం నాభీనళినమరన్ద పిపాసయా
వ్యాలమ్బమానయా మధుకరావళ్యేవ ఉత వక్షోమణ్డపవిహార
మాణ కలశజలధిరాజన్య కన్యకా కటాక్ష మాలికయేవ సాలగ్రా
మమాలికయాఽలఙ్కృతం కమలాలయానివాస వక్షోమణ్డపాలఙ్కా
రణాలఙ్కర్మీణ లీలామణిగుచ్ఛేనేవ కౌస్తుభేన విదళిత వలారిశిలాశ
కలాకృతినా శ్రీవత్సలక్ష్మణా చ లక్ష్యమాణం తత్తద్వినతాఖిలజన
తాఽభయదాన పృథక్పృథక్ప్రాప్త యశఃఖణ్డైరివ ఆహోస్వి
న్నిజాధిక తేజసో నఖరనికరాన్విజేతుం శ్రేణీభూయాగతాభి స్తార
కాభిరివ వజ్రరేఖాభి రభితః ప్రత్యుప్తేన దివ్యవలయేన విభాసురా
భయహస్తం నిఖిలనిశాచరోన్మూలన దృఢతరపరిఘప్రకాణ్డేనేవా
జానులమ్బినా వామభుజదణ్డేన కౌమోదకీ మలఙ్కుర్వాణం కరరు
చిసరిదధిక వికసితాభ్యాం కైరవరాజీవాభ్యామివ శఙ్ఖచక్రాభ్యాం
విరాజితదోర్దణ్డ మాపాటలాధరరుచి బాలాతపస్మేరేణ ముఖామ్బు
జేనోల్లసితం వదనసరసిజమరన్దపిపాసయా చికుర మధుకరనికరాద
వతీర్ణేన మధువ్రతశాబేనేవ మృగమదతిలకేనోల్లసితఫాలఫలక మ
ఞ్జనాచలమివ సన్ధ్యామ్బుదేన పూర్వపర్వతమివ భానుమతా మణి
మకుటేన విభాసురం జగదాదికన్దం సున్దరాభరణం శ్రీమన్నారా
యణ మాచరణమకుటాగ్రం నిశమ్యాభివన్ద్య ముహుర్ముహు
స్సమ్మాన్యావనతేన శిరసా భగవత్ప్రసాదాదికం ముహుః ప్రణ
మ్యోత్థాయ సాఞ్జలిబన్ధమ్ ॥ ౪ ॥

సాయన్తన కువలయమద హరణచణ స్నిగ్ధ ముగ్ధ దివ్యాఙ్గమ్ ।
ధ్యాయన్తి యం మునీన్ద్రాః సోఽసౌ సాక్షాత్కృత స్సరోజాక్షః ॥ ౪

సరోమోద్గమమహో భాగధేయ మహో భాగధేయమ్ ॥౫॥

వేదాన్తాభరణౌ శ్రయామి చరణౌ పూగూ తధోరూ శ్రియా
బాహూంశ్చాపి బహూజ్జ్వలా న్హృదిభజే వక్షశ్చ లక్ష్మ్యయుతమ్॥
వన్దే చన్ద్రసున్దరం చ వదనం ఫాలంచ కస్తూరికానీలం
కున్తలజాలచుమ్బిత కనన్మాలం చ మౌళిం భజే ॥ ౫ ॥

సానన్దమ్ —

వారాశి తనయాపాఙ్గ ధారా వివశ మానసః।
నారాయణ శ్శ్రేయసేఽస్తు సీరాయుధ సమఞ్చితః॥ ౬॥

ఇత్యభిష్టుత్యాగ్రతః ప్రణమ్య నిజలావణ్య విజితమారం యతిరాజసమ్పత్కుమార మభిక్రమ్య లోకజనన్యా నికేతనాభిముఖః తత్రాదృశ నిజవచన నిచయ మాధుర్యాధ్యయనాయాన్తే వసన్తమరుణచఞ్చుపుటం శుకనికరమివాన్తరాన్తరా మహార్ఘ పద్మరాగ ఖచితం మరకత మణ్డప మభితః ప్రకాశయన్తీం భగవన్నివాసకృతార్థమస్మ్యధునా తద్ధర్మదారాణామపి నిలయాభూయ సేవయా కృతార్థయామి జన్మేతి నిశ్చిత్య దళాత్మనా పరిణతేన కిరణసహస్రేణ దేదీప్యమానె చణ్డకరమణ్డల ఇవ పద్మరాగస్యూప్తహిరణ్మయ సహస్రపత్రె సమాసీనాం శరణాగతజన హృదయాదపహృతం రాగాతిరేకం ప్రకాశయద్భ్యామివారుణాభ్యాం పఙ్కజాతసదృశాభ్యామపి వ్యాధూతపఙ్కజాతాభ్యాం పదాభ్యా ముద్భ సమానాం జననీస్నేహ సన్దర్శనాయ పరిరమ్భమాణా విబుధతరఙ్గిణీతి శఙ్కా మఙ్కురయతా దివ్యదుకూలేనాలఙ్కృతామతికఠినాభ్యామపి న మత్సరాభ్యాం సువృత్తాభ్యాం కుచాభ్యాం నిజమహిమాన మనుకుర్వద్భ్యామివ శ్రుత్యన్తప్రణయిభ్యాం నయనాభ్యాం చ విభాసురాం శరణాగతభరణ సానురాగతయా సముల్లఙ్ఘితవే

లా న్తస్థితికరుణావరుణాలయ తరఙ్గేణేవ మన్దస్మి తేన నిఖిలజగతీ మాన
న్దయన్తీం నిజా న్తేవాసినః ప్రతి భగవన్తం దయాళుం కారయితుం
సమాశ్రయతా శుక్రేణేవ వజ్రతిలకేన విభాసురఫాలతలాం పాప
నాశినీమపి కృష్ణవేణికాం ధృతసరసిజతయా నిజకరయుగళ సుష
మయా సహ తదీయ దీప్తేస్సామ్యమివ పరీక్షయన్తీం దశశతవదనే
నాపి వర్ణయితు మగోచరవైభవాం భవాబ్ధినౌకాం రాకాశశివద
నాం కున్దకుట్మలరదనాం జగజ్జననీ మనీనయ దక్షిపథమ్ ॥ ౬ ॥

తదను ప్రణమ్య జగదమ్బాప్రసాదం సంమాన్య శిరసా ప్రణ
మ్య చ నిఖిలనిగమస్మృతి ప్రతిష్ఠాపనాచార్యం రామానుజాచార్యం
కిఞ్చిదన్తర ముపసృత్య కలితనిజమతస్థాపనం కవితార్కికసింహాముం
హస్తిశైలకులిశం కలశామ్బుధిసుతారమణచరణనళిన వినిహిత
స్వాన్తమనన్తగురునన్దన మమన్దానన్దం గురువరమభివన్ద్య పరిగృహ్య
ప్రణ తేన శిరసా తత్ప్రసాదానతిపత్య కిఞ్చిద్దూరం సప్రదక్షిణ
మకృతికనగరపథస న్దర్శన దర్పణమివ స్థితం కల్యాణతీర్థం పరిక్రమ్య
తత్తరఙ్గపరమ్పరా సముత్ఫాలిత డిణ్డీర మణ్డలమివ ఉతసర్వజ్ఞ
తయా జితకామతయా కలాధరశిఖామణితయా గిరీశతయాచ నిజ
సాధర్మ్యం వహన్నపి గుహవరోఽయ మనుగ్రతయా పోషితక్రతు
తయా చ మత్తోఽప్యధికతర ఏవేతి భవానీపతినాఽత్మపరిచర
ణాయ ప్రేషితం రాజతధరణీధర మివ శారదదినోల్లసిత నీరదస
మూహా వరహీర దర సితకిరణ నారద సురేశగజ పారదరుచి
రుచిర సుధా ధవళితం తిమోనుదతయా మత్సదృశస్యాప్యేతస్య
జలజబన్ధో స్సహస్రకిరణ శ్చిత్రభాను రిత్యభిఖ్యాం కువలయాధినాథ
స్యా పి మమతావజ్జడకిరణ ఇతి కథయన్తి జనాః కథంసోఢవ్య మేత

త్తత్తావదేవ ద్వాదశాల్యా కిల తదేతస్మా దప్యాధిక్యమేవ మయా వహనీయమితి నిశ్చిత్య ధృతానేకాత్మనా సుధాంశునేవ అనేక ముకుర నికురుమ్బేణ ప్రకాశితాన్తరం క్వచిదభ్యస్యమాననిగమైః క్వచిత్పఠ్యమానసాహిత్యైః క్వచిదారప్స్యమానవ్యాకరణైః క్వచి దారబ్ధతర్కైః క్వచిదనూదితవేదాన్తపూర్వపక్షైః క్వచిత్సాధుస మర్థితతత్తత్సిద్ధాన్తైః క్వచిన్మీమాంసామాంసలవాదైః క్వచిత్పరికలిత శిక్షాశిక్షణైః క్వచిత్పరీక్ష్యమాణజ్యోతిశ్శాస్త్రైః క్వచిన్నిఖిలపురా ణ దివ్యప్రబన్ధ పఠనముఖరై ర్బుధనికరై రధిష్ఠితం శుద్ధాన్తనిలయం విశిష్టాద్వైతసిద్ధాన్తలక్ష్మ్యాః స్ఫాటికపేటికాం శుభగుణ బుధగణ మణిహారాణాం మహామన్దురాం విరక్తజన హృదయ తురఙ్గమాణాం మూర్త్యన్తర మివ మయనిర్మిత మహాసభాయాః వీప్సామివ సుధ ర్మాయాః మహాకన్దరమివ శ్రీమద్బ్రహ్మతన్త్ర పరకాల గురువర దివ్య సింహాస్య నైజం మఠం ప్రావిక్షత్ ॥ ౭ ॥

తత్ర మఠే బుధసమితౌ ప్రబభౌ శ్రీనివాసకలిరిపు యతీన్ద్రః ।
సరసి పయోరుహమధ్యే సంవిష్టో రాజహంస ఇవ ॥ ౭ ॥

విబుధా న్విసృజ్య కలమఞ్జుభాషణై
ర్విరచయ్య వాజివదనస్య పూజనమ్ ॥
వినినాయ తత్ర దివసం స తం ముదా
వినతాళి రక్షణ విచక్షణక్రమః ॥ ॥ ౮ ॥

అన్యేద్యు ర్హయవక్త్ర పూజనవిధిం నిర్వర్త్య భక్త్యావృత
శ్శ్రీనివాసాఖ్య కలిద్విషద్గురురయం నిష్క్రమ్య తస్మాన్మఠాత్ ।
అత్యర్థోత్కట కేసరాఢ్యమమలం జాగ్రన్నృసింహాఖ్య మ
ప్యారా న్నిర్ఝరకుఞ్జరేడ్య ముదగా దత్యద్భుతం భూభృతమ్ ॥౯॥

తత్రహి—

భుజగసమ భుజ విజిత రజనిచర చక్రం
ప్రతినిహిత దితితనయ పతిమనఘ దీప్తిమ్ ।
శుచికిరణ రుచి నిచయ శుచి రుచిర దంష్ట్రిం
సలిలజని నిలయహార వలరిపు నుతాఙ్ఘ్రిమ్ ॥ ౧౦ ॥

అవలోక్య నృపఞ్చాస్య మవనమ్రశిరా గురుః ।
ప్రజగ్రాహ ప్రసాదాం స్తా న్వ్యాజకై రర్పితా న్ముదా ॥౧౧॥

యోగారూఢ నృసింహదేవ కరుణాయోగా దసౌ మానితో
నాగాధీశ విహారశాలి సముదగ్రాగ్రా దదోభూధరాత్ ।
వేగాదేష నివృత్య దేశికమణిః ప్రాగా త్తదా స్వం మఠం
యోగాగ్రేష్వివ రాఘవోఽథ స దశా ద్రాగాశిశుభ్యో ధనమ్॥౧౨॥

భీతాత్మాఽథ సువర్ణదాతరి మహాసస్థాపదాఖ్యాం వహ
న్మేరు ర్దూర మగా త్తదా గురువరే పర్యాయవృత్త్యా ముహుః ।
రక్షన్తౌ చ త మన్వహం రవివిధూ నూనం పరిక్రామతో
నో యద్యేవ మయం కియా న్గిరు మహాదానాయ హేమాచలః॥౧౩।

ఏవం శ్రుత్వా దేశికేన్ద్రస్య వృత్తిం
హృష్టస్వాన్తః కృష్ణభూభృద్వరేణ్యః ।
తత్పూజాయాం జాతికామోఽన్వశాస
త్ప్రాజ్ఞా న్భృత్యాం స్తత్కథా జ్ఞాపనాయ ॥ ౧౪ ॥

అథ కిల శ్రీకృష్ణభూపాలాజ్ఞావశంవదైరహంప్రథమికయా గత్రైః రాధికాధికజనై ర్ముహుర్ముహుః స్సమ్ప్రార్థ్యమానో దేశికేన్ద్రః స్సమారుహ్య తామేవ శిబికాం మిముచ్య నారాయణపురీ మతిక్రమ్య సార్థైకయోజనమాత్రం పన్థానం పురతఏవ పరిసరపరి

సర్వదుత్తుఙ్గతరఙ్గ నిజసారిణీశత ధోరణీసముజ్జీవిత కర్ణాటజనపదామ సద్వచననిచయరసస్య ఏతద్రసాలరసస్య చ కియదన్తర మస్తీతి పరిచిక్షిషయా సమాగతాభి ర్విస్మృతపక్షాభి శ్శుకశ్రేణీభిరివ ఉత్తాహో సమగ్రభూతల విలసదతిమధురతరవస్తుమధురిమమద భరం నిజరసై ర్విచిత్య తమదఙ్క్షితాభి ర్మరకతఖచితాభి ర్విజయ పతాకాభి రివ హారితతరాభిః పత్రరేఖాభిస్సమం పురన్దరమన్దిర విల సన్నన్దనవనతరుమరన్దమాధురీ మభఙ్గవియద్గఙ్గాప్రవాహా రసమపి జేతుం గచ్ఛద్భిరివ అథవా అస్మాభి స్సధన్వా భగవాన్కుసుమా యుధోఽనేన త్రిలోచనేన విజిత ఇతి క్రుధా తం విచేతు మూర్ధ్వ ముజ్జృమ్భమాణై రివ ఘనాఘనోదయాభావేఽపి నిఖిలమపి వియ త్తలం శక్రచాపశతచిత్రితమివ వితన్వద్భిః పుణ్డ్రేక్షువనమణ్డలైః కవ చితతటాం పరిపాకదశాపిశఙ్గ నిజమఞ్జుమఞ్జరీపుఞ్జపిఞ్జరీకృతదశదిశా భోగతయా సంవర్ధితా వయం కనకనదీతోయై స్తత్రావతాఽఙ్క్ష నాభిఖ్యై ర్భవితవ్య మస్మాభిరపీతి తథా భూయైరివ వ్రీహికేదారై స్సర్వతో నిబిడితతటతయా నిజదయితస్య సిన్ధురాజస్య సవిధభువ ముపయాతుం వసితవతీమివ పీతామ్బరం నితాన్తసమున్మిషద్వసన్త కాలాగమోద్వేల్లదేలా లవఙ్గతరుమాలాసు పుష్యద్రసాలావలీసక్త మాలాగ్ర్య దీవ్యత్తమాలాతిపల్లవిత పాలాశభూమిరుహ జాలా మితాశోక సాలాళిమేదురతమేలాచ్ఛతోపవన మాలాసమున్మి షిత డోలావిశేష శుభలీలావినోదభర లోలాన్తరఙ్గ ఘననీలాల కౌఘ పురబాలామణీ మధురతాలాళి వీణాకలాలాప మూర్ఛన ద్రవీభూత సన్నిహిత కలాధరమణిశిలాసముదయతలా మితోదిత విమలవిమలామ్బునిర్ఝర పరిమేళన ద్విస్త్రిరుక్త ధవళిమ నిజజల

విలోకన జాతభ్రమ సరభస మజ్జనకృత యతన మునిజన పరికలి తాం సన్తత పర్యన్తవన విహారమాణ వనదేవతా పదపఙ్కజాల ఙ్కరణ మఞ్జుల మఞ్జీర సఙ్కలిత కిఙ్కిణీ ఝుణంఝుణ ఖలంఖల రవోన్నిద్ర సరసిజవన సుఖప్రసుప్త రాజహంస సంసదనుపమ పక్షతి విక్షతి ఘటిత చటుల పటపటాత్కృతి మఙ్గళతర మృదఙ్గని నద సఙ్గత మరన్దబిన్దు లోలుప లోలుమ్బ నికురుమ్బ సఙ్కలిత హంకార మధుర దరదళిత నళినముకుళ తాళమనోహర లక్ష్మణాసలక్షణ కూజిత విపఞ్చికోదఞ్చిత పఞ్చమమూర్ఛనగానమేదుర సులలితా నుగీయమాన హంసీతతి వారరమణీ రమణీయ పద్మినీనర్తనోత్సవ రఙ్గభూమిం కమలపాళికామధుర మధూళికా పాన కేళికా ముదిత బమ్భరతతిజృమ్భిత ఝఙ్కృతివాచాలతయా నిరాబాధ విహర మాణ మహామత్స్యపుచ్ఛవిఘట్టన చలాచల కల్లోలతయా చ సచాటువచనం సశిరఃకమ్పం సన్నిహిత శ్రీరఙ్గక్షేత్రవైభవం శ్లాఘ మానాభి రివ సౌగన్ధికలతాభి రభిశోభితాం క్వచిన్మన్దతర సమీర కిశోరసమర్పిత పద్మరాగపిశఙ్గితనీరతయా కనకసరిదితిసమాఖ్యాం ప్రఖ్యాపయన్తీమివ శారదగగనపదవీమివ నిరాబాధరాజహంస మణ్డలప్రకాశసీమాం నటీమివ సుశోభితరఙ్గామమరావతీమివ మరు దభివృద్ధాం మతఙ్గజతతిమివ పుష్కరతతిసమాక్రాన్తజలాం జలా శయశతబన్ధురాం సిన్ధురాజాభిముఖగమనా మాలోకయదపరా మివ విరజాం కవేరజాం నదీమ్ ॥ ౮ ॥

విమలఝురాయా సతతంస్వజలకృతస్నాన నిఖిల మనుజానామ్ ।
ఏవం మనాంసి విమలాన్యారచయానీతి పిశునయతి కిన్ను ॥ ౧౫॥

స మహా నవనీతలసత్తరితాం భజతీతి యుక్త మేతత్తు ।
చిత్రం క్వచిదపి న భజతి దణ్డాఘాత మితి యత్పయస్వేవీ॥౧౬॥

పశ్యత స్తాం నదీం గురువరస్య మనస్యుదభూదేవం చిన్తా అహో అస్యాః కావేర్యా రమణీయతా పావనతా చ నిరతిశయా ॥ ౯ ॥

ప్రతిదిన మాప్లవం రచయతా మిహ నైజజలె
సపది నృణాం సువర్ణతటినీ జగతాం జననీ।
శమయతి సంసృతిప్రబలదావజ తాపభరా
నితి కిల శైత్యమేవ కథయత్యదసీయ జలే ॥ ౧౭॥

అపిచ—

అప్యేషా కనకనదీ జడా ప్రకృత్యా
శ్రీరఙ్గస్థలభువి జాగ్రతీ మనోజ్ఞా।
జాతు స్వే పయసి నిమజ్జతాం జనానాం
విజ్ఞానం జనయతి హా విచిత్రమేతత్ ॥ ౧౮ ॥

తదను—

తస్యాస్తీరే నవమణిగణన్యస్త సౌవర్ణదివ్య
స్తమ్భైర్దీప్రం సుమపరిమళాకృష్ట గుఞ్జన్మిళిన్దైః।
ఉద్యానస్థాషై ర్విలసితతటం సన్మఠం నైజ ముచ్చైః
కేతుం ప్రాప ప్రథితయశసామగ్రణీ ర్దేశికేన్ద్రః ॥ ౧౯ ॥

తదనన్తరమ్—

మహాతపస్స్వాఖ్యర్తియుతం జగాహే హంసమణ్డలమ్।
ఏక మాకాశస్య మధ్యమపరం సరిత స్తదా ॥ ౨౦ ॥

ప్రభయా సావిత్ర్యా పున రతితాన్తా విప్రవర్యా స్తే।
స్నాతా అపి శిశిరజలే చిత్రం తామేవ సంశ్రయన్తిస్మ ॥ ౨౧॥

ఇత్థం కృతమాధ్యాహ్నికనియమేషు సావిత్ర్యాఖ్య మహారహస్య దత్తచిత్తేషు విప్రవర్యేషు ॥ ౧౦॥

అన్యోన్యగ్రథితాఙ్గులివ్రజకరం చఞ్చాంశుభానవ్రజ
స్విన్నస్విన్న కపోలవజ్రఫలకం వ్యాలోల నీలాలకమ్ ।
మన్దంమన్ద మమన్దనూపురకనన్నిధ్వాన మధ్వాగమ్రశ్రాన్తం
ప్రాప్త మగాహతామ్బుజదృశాంబృన్దం నదీపాథసామ్॥ ౨౨॥

పూత్కారోద్గత బుద్బుదైః కుచతటీవ్యాఘట్టనప్రోచ్ఛల
ద్వీచీశ్రేణిభి రుద్యదమ్బుపృషతై ర్వ్యత్యుక్షికావిభ్రమైః ।
దుస్సాధార్థ పరస్పరగ్లహా ముహుర్నిర్వ్యాహ గర్వాయితా
అన్యోన్యం తరుణీజనా శ్చ తరుణా వ్యాలోడయం స్తాం నదీమ్॥ ౨౩॥

అపి జలమిదం క్లీబం లీలావశీకృత సన్మని
ప్రవర మనసా మప్యస్మాకం మనోజ జయశ్రియామ్ ।
ఘనకుచయుగం పస్పర్శేతి క్రుధేవ నదీజలం
కరసరసిజై ర్వామాపాఙ్గా స్సలీల మతాడయన్॥ ౨౪ ॥

అహ్న్యేతాన్యనభస్థలేఽత్ర శతశ శ్శీతాంశు బిమ్బాని కిం
తారాజాల కరమ్బితాని విలసన్తీతి క్షణం పశ్యతామ్ ।
వక్త్రాబ్జాని మృగీదృశాం వ్యరచయ న్వ్యత్యుక్షికావిభ్రమ
ప్రోద్యన్నిస్తలవారిబిన్దువితతే ర్మధ్యంగతాన్యద్భుతమ్ ॥ ౨౫ ॥

జలయన్త్రరన్ధ్ర విగళజ్జలధారాతతి
మధ్యభాగ లసితాః కనకాఙ్గ్యః ।
దదు రద్భుతం విజలదోదకధారా
న్తర విద్యుతః కిమితి సర్వజనానామ్ ॥ ౨౬ ॥

ఏకత్ర—

పరీక్ష్య సామ్యం వదనేద నూన మనర్హరూపం త్వ మితీ వ బాలా।
కాచిత్సమాఘ్రాయవరంసరోజంచిక్షేపకాన్తాయసలీలమారాత్ ॥

సోఽపి తత్సరిజం దృష్ట్వాకథయతిస్మ ॥ ౧౧ ॥

జలజ జలే చిరమతప స్త్వ మథపున ర్యది తపస్యధశ్శీర్షమ్ ।
తదపి తదేవ త్వం ముఖసామ్యం త్వస్యా స్సమేష్యసి న జాతు ॥

ఇతి॥ అన్యత్ర—

కాన్తం కిరన్త్యా మథ మఞ్జువారి
క్రీడావిశేషా దరుణై రపాఙ్గైః ।
వామేక్షణాయాం స తు కామనున్నా
న్పద్మాశుగా న్బిభ్ర దివా బభాసె ॥ ౨౯ ॥

అపరత్ర—

ధృత్వా కరాభ్యాంజలజాతకోశౌ
కాన్తేవధూకామపి వీక్షమాణె ।
సఖ్యాలపన్తీ సహాసా ప్రసఙ్గా
త్తదా తథా స్యా దితి తా మవాదీత్ ॥ ౩౦ ॥
ఇతి చిరాయ విహృత్య నదీజలే
ష్వథ తటీమధిరుహ్య మృగీదృశః ।
విలసదార్ద్రపటా మధితాబ్ధిభూ
సముదితా బభు రప్సరసో యథా ॥ ౩౧ ॥

తదను—

ఆర్ద్రత్వా త్సవిశేషసక్త విమలక్షౌమాన్తరావ్యక్త త
త్సాధశ్శీతలిమ ద్విరుక్త కఠినత్వోదార్య జాగ్రత్కుచాః ।
యూనాం కాచన పాణ్డుగణ్డఫలకా శుభ్రాభ్రలిప్తే విధో
ర్లేఖా వ్యోమతలాచ్చ్యుతేవహృదయంకాన్తాఽహరత్పశ్యతామ్ ॥

తాపాపహారా త్వరితుష్ట మానసై
ర్వధూజనై రర్పిత పారితోషికమ్ ।
కౌసుమ్భచేలం దధతీవ సా బభౌ
తరఙ్గిణీ తద్ఘుసృణైః కరమ్బితా ॥ ౩౩ ॥

ఆబద్ధాఞ్చలకున్తలా మృగమదశ్రీచిత్రకై ర్భాసురా
శ్చాముక్తామలరత్నకుణ్డలచయా వాతావధూతాఞ్చలాన్ ।
కౌసుమ్భామ్బరమణ్డలా న్మృగదృశో రమ్యా న్వసానా స్తదా
రేజు ర్మన్మథ వైజయన్త్య ఇవ తా స్త్రైలోక్య సమ్మోహనాః॥ ౩౪॥

అత్రాన్తరే విధివత్తరఙ్గిణ్యాం తస్యాం నిర్వర్తితాప్లవాది మాధ్యాహ్నికనియమః కలిరిపుదేశికః కిఞ్చిదన్తరమతిక్రమ్య జగద్విజయవిజృమ్భితాయ శమ్బరారాతిమహారాజాయ వసన్తమన్త్రిణా సజ్జీకృతైః కోకిలాఖ్య సేనాధినాథ కలరవశిక్షావాక్యేన నిభృతం స్థితైః సన్తతపరిచలన్మలయానిలవలయవిచలిత కదళీకానికామప్రకాశమాన నీరన్ధ్రనిజకుసుమవిసర పాణ్డుకమ్బళసంవీత స్యన్దనబన్ధురతరమరన్దధారాపదధారారారాజ్యమాన పున్నాగ మరుత్కిశోర సముచ్చలిత కేసరతురగ కనదుదారతిలక పదాతిసమున్నత నారికేళజయస్తమ్భమాన్యైః సైన్యైరివ విద్యోతమానైః ధార్తరాష్ట్రైరివ సముల్లసదక్షాగమక్రీడాఞ్చిత శారికాన్విత శకునిమాతులలాలితైః రణాఙ్గణైరివ దేదీప్యమానశతప్రాస కరవీరసబిడితైః సత్పురుషైరివ బన్ధుజీవక కాఞ్చనాఞ్చితైః ధనికవిలాసినీజనైరివ హేమపుష్పకాతిముక్తాన్వితైః ఉపవనశతైరుపగూఢాం చణ్డపుణ్డ్రేక్షుకోదణ్డ భుజదణ్డ హిణ్డమాన కోదణ్డమణ్డలీ సమీరిత నిశితముఖ శిలీముఖ వికలీకృత తరుణమిథున కలిత వివిధలీలా లాలిత ముఞ్జుల

నికుఞ్జపుఞ్జ రఞ్జితోపాన్తవనికాన్తకాన్తనితాన్తనిరన్తరకన్దళితసన్తాన
సరళ వకుళ క్రముకముఖ విటపి చటుల విటపపటలాఞ్చల చఞ్చల
చఞ్చరీక సఞ్చయసఞ్చలిత మఞ్జరీజరీజృమ్భదమన్ద మకరన్ద బిన్దుస
న్దోహసన్తతవిహారమాణ శుకకోకిలముఖ విహగకుల త్రోటీపుట
కోటీకుట్టన పరిపాటీపాటిత నాళికేర రసాలముఖ విశాలతర సాల
ఫలజాల నీరన్ధ్రి సిష్యన్దమాన సరసతర రసధారాసారామ్రేడిత
మాధుర్య గామ్భీర్య కవేరకన్యాసరిదన్తర పరస్పర పరిరమ్భా
రమ్భ జృమ్భిత సారసలక్ష్మణాపక్షవిక్షోభ దరవిదళదవిరళ దళశత
దళ ముకుళగర్భ నిర్బాధావిర్భవన్నిర్భర సౌరభకరమ్బిత మన్దాని
లసేవాపరవశ యువజన నిబిడితాన్తరాం కి మయోధ్యా కిముద్వా
రకా కిమమరావతీ కిమలకా కిము సత్యలోకపురీ ఉత సమగ్రభువ
నమపి పరిత్రాతుం కరుణయా స్వయమవతీర్ణవతీ శ్రీవైకుణ్ఠనగరీ
కిమితి బహుధా శఙ్కామఙ్కురయన్తీం తత్తాదృశవైభవమఙ్గళతు
ఙ్గాం శ్రీరఙ్గనగరీం ప్రవిశ్య పరిక్రమ్య కిఞ్చిదన్తరం ప్రవిశ్య భగవదా
లయం వన్దారుకాగ్రారవిన్దాసనశ్రీద బృన్దారకాధీశ చన్ద్రార్ధచూ
డాది బృన్దారికా కాన్తబృన్దార్కసద్దీప్తిసిన్దావహాగ్ర్య కురువిన్దాదిర
త్నౌఘ సన్దానితస్ఫూర్త్యమన్దాభ సన్మౌళ్యలిందాగ్రలోలత్సుమ
న్దార సన్తాన కున్దాది జాగ్రన్మరన్దాభిషిక్తాభ్యాం రమా క్షమాది
మహిషీగణ సాదరసంవాహితాభ్యాం చరణాభ్యాం సముల్లసితం
విశఙ్కటకిరీటతటఘటితమణిఘృణిశ్రేణీభి ర్లోపాముద్రావల్లభహరి
తంపరిత స్సన్తతమప్యనున్మిషత్తమిస్రాం వితన్వన్తం కాలామ్బుదమి
వతుషారాచలే కోకిలమివలోధ్రద్రుమే ఇన్దీవరమివమన్దాకినీపూరే
గజపతిమివరజతగిరౌ వలరిపుమణిమివమౌక్తికాకల్పే మృగమదమి

వమలయజపఙ్కమణ్డలే తమాలమివస్ఫాటికపర్వతే దర్వీకరధూర్వహే శయానమనన్తే సన్తత సన్తుష్ట నిత్యసూరినికర సమ్భావ్యమానాపాఙ్గం శ్రీరఙ్గనాథం యోగనిద్రాముద్రాభిరామమద్రాక్షీత్ ॥౧౨

దృష్ట్వా రఙ్గాధిరాజం ఫణిపతిశయనే దేశికేన్ద్రశ్శయానం
సానన్దం సమ్ప్రణమ్యార్పిత మమలతమం దేవదేవప్రసాదమ్ ।
మూర్ధ్నా సమ్మాన్య దేవీం సరసిజసదనాం చాభివన్ద్యాథ నైజం
ప్రాప ప్రచ్ఛిమన్మఠం తత్పురజననికరోఽపీక్షణా త్తస్య మోదమ్ ॥

అత్రాన్తరే సచివతో గురువర్యవృత్తం
శ్రీకృష్ణభూపతిలలామమణి ర్నిశమ్య ।
హర్షోల్లతేవ మనసేవ తదఙ్ఘ్రియుగ్మ
మాస్థానమణ్డప మథ త్వరయా జగాహే ॥ ౩౬

తత్రచ—

బధ్యన్తాం తోరణాళ్య స్సరసిజనిచయై స్సిచ్యతాం రాజమార్గః
కల్ప్యన్తాం రఙ్గవల్ల్యో నిఖిలపురజనై ర్దీపపాళ్యః క్రియన్తామ్ ।
శ్రీవాసబ్రహ్మతన్త్రాదిమపదకలిజిద్దేశికేన్ద్రా వితన్ద్రా
ఆయాన్తి శ్వః ప్రభాతే ధ్రువమితి పురిసర్వత్ర జోఘుష్యతాం ద్రాక్ ॥
ఇత్యాజ్ఞాప్య భృత్యా న్నిష్క్రమ్య పరిక్రమ్య ॥ ౧౩ ॥

ఆజ్ఞాతః కలివైరిదేశికమణే రైన్నజోపకణ్ఠే స్థితం
తత్కార్యానహితం ముఖామి నరసింహార్యం నిశమ్యాబ్రవీత్ ।
ఆయాతాః కిల దేశికా స్తదధునా గత్వాగ్రత స్తత్పురో
విజ్ఞాప్యాఖిలమత్రవృత్త మచిరా దాయాహి నిస్తన్ద్రధీః ॥ ౩౭ ॥

అస్మద్దేశికవర్యాః ప్రాప్తా శ్శ్రీరఙ్గనగర సవిధ భువమ్ ।
భాగ్యస్య పరిణతి రియం యాహ్యేడా వేదయా స్మదాగమనమ్ ॥

ఇతి రాజ్ఞ స్తామాజ్ఞాం శిరసావహాన్ బుజురజతదణ్డధరా న్నిపన్నభ్రమశీర్ష హైమదణ్డపరిష్కృతకరాంశ్చ సన్దేశహరా న్పురస్కృత్యాధిరుహ్యాతిజనతురజ్గం శతాజ్గం నృసింహార్య స్తూర్ణమతిక్రమ్య పద్మినీవిలసితాం విరాజమానహారిగణాం పశ్చిమవాహినీం శ్రీరజ్గనగరీం చావరుహ్యాతస్మాత్స్యన్దనా ద్ఘుష్యమాణ మజ్గళవాద్యనినదనిశమనపరవశబుధజనమేదురం నిజావలోకన హృష్టజనతతి విరచిత నానావిధాలాపముఖరితాన్తరం ప్రవిశ్య శీమఠ మగ్రతో విశేష కాయ విమలతర పరకాలగురువరమఠలక్ష్మ్యాః వారిధయే వాత్సల్యాదిగుణమణిగణానాం సహస్రాంశవే సచ్చక్రాణాం సుధాకరాయ సుహృజ్జనచకోరాణాం సౌశీల్యాదిగుణగుమ్ఫిత దర్వైన్ద సుపర్వద్విప శర్వద్యుతి ఖర్వేతరగర్వాహతి ధూర్వహా విశాల యశోమయ మల్లీమతల్లీ సరపరిమళిత దశదిశా నిశాకరముఖీసబరీస కబరీభరాయ సుబన్ధమాత్తగన్ధం మయూరమసార మురాగిం నిరాలమ్బం పణ్డితంఖణ్డితం మాఘంమోఘవాచ మారచయద్భి ర్మధురతర మధుసదృశైః కవనవచననివహైరానన్దితనిఖిలబుధాయ భుజజ్గగన్ధమసహమానాయాప్యాశ్రితరజ్గనాథార్యసంజ్ఞాయ అఖిలమఠజననియమనచణాయ శ్రీకార్యకర్త్రే నివేద్య నృపాలాజ్ఞాం తదనుజ్ఞయా దేశికేన్ద్రసన్నిధిముపససర్ప ॥ ౧౮ ॥

ప్రతిక్షణ సముల్లస ద్విబుధబృన్ద వాదాహవం
కనద్వివిధతోరణాం కలిత సన్మణీకుట్టిమామ్ ।
నమన్మనుజమేదురా మథ నృసింహసూరిస్సభాం
విశ న్గురి దదర్శ తం సపది సర్వపృథ్వీగురుమ్ ॥ ౭౦ ॥

తదనన్తరం కలిరిపుగురువరోఽయం ప్రణమన్తం సాఞ్జలి బన్ధంతురగముఖకరుణాపరిణామపరిణతకౌశలం భూమీసురభూమా హావసోమాన్వయసోమామలధామాద్భుతరామామణికామా యిత మహీశూరపురవరాధీశ కృష్ణరాజకణ్ఠీరవకటాక్షైకపాత్రం మిత్రం సకలజనానాం క్షేత్రంసత్త్వగుణాఙ్కురాణాం నిజమతసమ్మాననన బద్ధాదరం ధైర్యవిజితకులాహార్యం ముఖామి నరసింహార్య మద్రాక్షీత్కృపాకటాక్షభరైః ॥ ॥ ౧౫ ॥

అథ పృష్టో గురువరేణ హృష్టో విజ్ఞాపయామాసావనతశిరా స్సాఞ్జలిబన్ధం నృసింహార్యః ॥ ॥ ౧౯ ॥

ఆగచ్ఛామి ప్రాత ర్యాహి త్వం పురత ఏవాద్య ॥
ఇతి భూపతినాత్రాహం ప్రీత్యాఽజ్ఞప్త స్సమాయాతః ॥౨౧॥

తదద్య సజ్జీకృతా స్సర్వేఽపి సమారమ్భాః పరిష్కృతా చ మహీశూరనగరీ ప్రతీక్షన్తే చ యుష్మదాగమనమహోత్సవం ప్రముదితాః పౌరజనాః భవత్సన్దర్శనైకోత్సుకో రాజాధిరాజః శ్వఃప్రాతరేవ సౌవర్ణశిబికాదీని దివ్యవస్తూని సమర్ప్య నిజనగరీ మానేతుం చ కృతాస్థ ఇతి ॥ ॥ ౧౭ ॥

భవతు తథైవేతి గురుణాఽనుగృహీతా స్త్రయోమన్త్రాక్షరాణీవ మన్త్రాక్షతాన్నిరసా తదాజ్ఞయా సహోపనిషత్కృత్యనమస్కృత్య చ పునఃపునః జీవికాకృత్య చ తదీయ సేవామురసికృత్య రఙ్గనాథార్యానుజ్ఞాంమనసికృత్య రాజసవిధభువి కథయితవ్యాని వచనాని అచ్ఛగత్య మహీశూరపురీం సాక్షాత్కృత్య రాజానం నివేదయామాస నృసింహార్యో యథావదాదితోవృత్తాన్తమ్ ॥౧౮॥

శ్రుత్వా గురువరవృత్తం తద్దర్శనజాత కుతుకోఽథ।
శుద్ధాన్త మవనిపాలో రవిరపి సమవాప వారుణదిగన్తమ్ ॥౮౨॥

శ్రీశైలవంశజాత శ్రీకృష్ణకవిర్నవీనదుర్గస్థః।
పరకాలగురోర్విజయే చక్రే తూర్ణంవిలాసమపి తుర్యమ్ ॥

ఇతి కవిసార్వభౌమ కవిగణ్డభేరుణ్డాదిబిరుదాఙ్కితస్య నూతన
దుర్గాభిజనస్య శ్రీకృష్ణార్యస్య కృతిషు
శ్రీ పరకాలగురువిజయే
చతుర్థో విలాసః
శ్రీః

అథ పఞ్చమో విలాసః

శ్రీమతే శ్రీనివాస బ్రహ్మతన్త్ర పరకాల మహాదేశికాయనమః

కువలయవికాసహేతూ తమోనుదత్వేన విశ్రుతౌ జగతి ।
గురువదథపుష్పవన్తౌ పూర్వాపరభూభృదఞ్చితౌ భాతః॥ ౧

జలజమపి వస్తు కమలం మిత్రాలోకే యదేత్యతివికాసమ్ ।
యః కిల మలినితదీప్తి ర్ద్విజరాజేనాపి కిం తేన ॥ ౨ ॥

రజనీనాథే మజ్జతి పశ్చిమజలధౌ వుడుప్రజే మ్లానే ।
నిజపతి విరహాక్లేశా త్త్యక్తాభరణేవ సా బభౌ రాత్రిః ॥ ౩ ॥

వ్యతీతాయాం నిశాయాం రాజసదనమాసాద్య వైతాళికాః ॥ ౧ ॥

శ్రీమ న్జాగృహి కృష్ణభూప ! విహగా స్సఞ్జాతమఞ్జుస్వనాః
చఞ్చూభిః ప్రవిలిఖ్య నైజగరుతో విస్తృత్య ఖేల న్త్యమీ ॥

రాజద్వారి భవత్ప్రబోధసమయం కాఙ్క్షన్తి భూపా ఇమే ।
త్వత్కీర్త్యైవ జితో నిమజ్జతి విధుః పాశ్చాత్యపాథోనిధౌ ॥ ౪ ॥

కస్తూరీఘనసారసారమిళితం పూర్ణం చ కుమ్భద్వయం
కష్ణా ధేను రియం చ రత్నముకుర స్సజ్జీకృతః కిఙ్కరైః ।
ప్రత్యర్థ్యున్నత సర్వగర్వపటలీ నిర్వాపధుర్యాఽధునా
కృష్ణక్ష్మాపతివర్య ! జాగృహి తతః ప్రఖ్యాతకీర్తే ! ముదా ॥౫॥

దేవాయం ప్రకృతోత్సవ విలోకనాయేవ పూర్వగిరిశృఙ్గమ్ ।
ఆరోహతి సప్తాశ్వః కృష్ణక్షితిపాల ! ముఞ్చ నిద్రాం త్వమ్॥౬॥

ఏవం వైతాళికజాతాలాపావేదితప్రబోధసమయ స్సముత్థా
య చిరన్తనపురుష ఇవానేకభోగావహా ద్విమలతరా న్మణిమయా

న్మఞ్చా త్కువలయపతిత్వేనాత్మన స్సస్పృశోఽయమితి ద్రష్టుమా
గతం చన్ద్రమసమివ నవమణిముకురం ఘనరసపరిపూర్ణం కామినీ
కుచకుమ్భయుగమివ మఙ్గళజలకుమ్భయుగం చ విలోక్య ఉల్లసితా
బ్జచక్రకరం దివాకరం ప్రసన్నకృష్ణం చ ప్రణమ్య సవినయ ముపగ
తేన పరిజనేన విహితసకలోపచారః విమలమానసో మానససర ఇవ
శుచితరద్విజరాజరాజితం రాజతగిరిమివ సముల్లసత్కుమారలీలం
సనీలకణ్ఠమకుణ్ఠకాన్తిం నిశాన్తప్రదేశమవలోకయ న్భుజముదస్య
జయజయేత్యగ్రేపఠద్భి ర్మాగధయూథైః పరివృత స్సేవకజనావే
దిత మజ్జనగృహాభిముఖో ఘనసారముఖసుగన్ధిద్రవ్యపరిమిళితాభి
రద్భి రాచరితమజ్జనో ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రోఽభ్యర్చ్యాఖిలా అపి దేవతాః
పరకాలగురువరపాదుకాశ్చ కిఞ్చిదన్తరమతిక్రమ్య ఉభయథాఽపి
సమాశ్రితపరమాత్మవిలాసైః వివిధకలాయన్త్రితమనీషై ర్మనీషిభిః
ప్రతిపాద్యమానామాశిషమక్షతైస్సహ శిరసా మానయన్సమభ్య
ర్చ్య మూర్తీభూతాం స్వపుణ్యపరిపక్తిమివ సవత్సాం ధవళతరాం
ధేనుం ప్రదక్షిణీకృత్య ప్రవిశ్యచామ్భావిలాసం సమ్మన్త్ర్య మన్త్రివర్గై
రాగత్యాస్థానమణ్డప మాజ్ఞాపయామాసాగ్రతోగచ్ఛన్తు భవన్త
స్తత్తదుచితాన్సమ్భారాన్పరిగృహ్య నుగచ్ఛామ్యహ మప్యానేత
వ్యా అస్మత్కులదేశికవర్యా ఇతి నిఖిలానపి పరిజనాన్ ॥ ౧ ॥

శ్రీకృష్ణక్షితినాథవర్యరచితా మాజ్ఞాంశిరోభి స్తదా
సద్భేరుణ్డ దరారి మీన మృగరాట్ఛార్దూలకూర్మాదిమాః ।
హైమాన్సద్భిరుదాం స్తథా కరతలే కృత్వా ప్రమోదాన్వితా
జగ్ముర్భృత్యజనా స్తతః కతిపయే శ్రీమాన్గురుర్యత్ర సః ॥ ౨ ॥

తదనన్తరమ్—

మాద్యత్కుఞ్జరబృంహితప్రమిళితై ర్గన్ధర్వహేషారవై
ర్ధావత్స్యన్దనధావళిధ్వనిభరైః పాదాతకోలాహలైః ।
సుత్రామాదిమ లోకపాలనగరీ పౌరాన్సమగ్రాన్దివా
దేకీకుర్వదనర్ఘ కేతులసితం సైన్యం స్మ సఞ్జృమ్భతే ॥ ౯ ॥

తాదృక్షముత్సవభరం ప్రవిలోకయితుం సమాయాతాః ।
సానుగకులశైలా ఇవ వారణనివహా విరేజు రథ మిళితాః ॥౯॥

స్వతుల్యసంజ్ఞాన్స్వరవైణికాం స్తా నూర్ధ్వస్థితా న్స్వేషుమనీశచిత్తాః।
జేతుం కిలోత్క్షిప్తనిజాగ్రపాదా గన్ధర్వవర్గాః ప్రబభు స్తదానీమ్॥౧౦॥

మహోత్సవాలోకసకౌతుకానాం
సురవ్రజానాం మిళితాం విమర్దాత్ ।
అధశ్చ్యుతా దివ్యవిమానసఙ్ఘా
ఇవాథ రేజుశ్చ రథా విచిత్రాః॥ ॥౧౧॥

అన్యూనాధికమఞ్జువేషకలితా ప్రోత్క్షిప్తఖడ్గానమం
శిక్షాయా స్సదృశం వితీర్ణచరణన్యాసా సమంద్రాక్ స్థితా ।
న్యఞ్చత్పాణితలాఽవతీర్ణనళకా నిశ్చఞ్చలైవక్షణా
దేకామూర్తి రియం కి మిత్యథ భటశ్రేణీ దదౌ విస్మయమ్ ॥౧౨॥

ఉన్నతశతాఙ్గకేతుప్రతిఘాతా న్నీలజలద ఖణ్డాని ।
పతితానీవ గజార్భకనికురుమ్బాణ్యతితరాం రేజుః ॥ ౧౩ ॥

తత్క్షణమేవ దేశికేన్ద్రోఽయం సాన్ద్రితరకరీన్ద్రబృన్దబృంహిత విదళితహరిదన్తరం సముచ్చలత్పతాకం సముల్లసత్పదాతం ప్రధావత్తురఙ్గం విరాజచ్ఛతాఙ్గమనేకమనీకం విలోకయ న్సమాపిత మాధ్యాహ్నికనియమో యావద్భవతి తావదేవ గురువరాయ

సమర్పయితుం స్వాకారసమధికపరిమాణచామీకరవితరణచతురోఽయమితి జాతకుతూహలేన సుమేరుగిరిరాజేన దేశికేన్ద్రపరిచరణాయ ప్రేషితం పఞ్చచూడాధరం స్వకుమారమివ కలశపఞ్చకభాసురం నానావిధనూత్నరత్నపటలఘటితజాలకరమణీయేన దశదిశావకాశవిద్యుత్పుఞ్జపిఞ్జరమివ కుర్వతా హైమపటవిశేషేణ వితానితం వినతజనమతిచాఞ్చల్యాపహారచఞ్చుగురువరం సేవయా నైజమపి చాఞ్చల్య మపహారయతు మాశ్రయద్భి ర్విద్యుత్ఖణ్డైరివ కనకపట్టగుచ్ఛై ర్వ్యాలమ్బమానై ర్విలసితమగ్రతస్సముల్లసతా సింహావదనేన విమతకథకమదావళహృదయవిదారణచణం నిఖిలజననేత్రాసేచనకం సౌవర్ణచతురస్తయానం తదుచితపఞ్చకలశాతపత్రవాలవ్యజనాదీంశ్చ పురస్కృత్యాచార్యవర్యవిలోకనైకజాతకుతూహలో నానావిధసత్కర్మరచనాపృథక్పృథక్ప్రాప్తయశఃఖణ్డైరివ వివిధరిపునృపవిజయసముల్లసత్ప్రతాపశకలైరివ రాజతహైమదణ్డైర్విభూషితహస్తై శ్శస్తై ర్మౌళివిలసితమస్తైః పరిజనసముదయై ర్విలసితపార్శ్వభాగో నిజప్రాసాదాదవరుహ్య సర్వతః ప్రత్యుప్తవజ్రశకలవిశదతయా సప్తాశ్వమనూరుసారథిం రవిరథమపహసన్తమివాష్టాశ్వానుబద్ధం జఙ్ఘాలతరసారథిం పఞ్చకలశపుష్యరథ మారురోహ ॥ ౩ ॥

దీవ్యచ్చామరయుగ్మమారుతచలద్దివ్యోత్తరీయాఞ్చలో
భృత్యావేదితపద్ధతిః ప్రతిపదం కృష్ణక్షమానాయకః ।
శ్రీమన్మర్త్య శిఖామణే ! జయజయేత్యగ్రేఽథ వన్దిస్తుత
స్స్వాచార్యస్య సదేశమాశు ముదితః ప్రత్యుజ్జగామాదరాత్ ॥

అథ నిఖిలజనశ్లాఘితజవతురగేణ పుష్యరథేన అతీతతాదృ
క్షమార్గ స్తీర్త్వా సల్లక్ష్మణాం సపుష్కరారవాం సకుశేశయాం కవే
రజాం శ్రీరఙ్గనగరీం చ అవతీర్య తస్మాచ్ఛ్రుతాజ్ఞా స్నిజాగమన
శ్రుత్తానిశమనసరభసగృహీతచామరాదిభి శ్శ్రీమరప్రతిహారజనైః
ప్రత్యుద్గతై ర్విద్వద్బృన్దైశ్చ పరివృతో విలోకయన్నిజాలోకన విజృ
మ్భితతూర్యఘోషాణి నిఖిలాని సైన్యాని భుజముదస్య జయ
జయేత్యగ్రేపతద్భి శ్చాక్రికచక్రై ర్వ్రాజితగోపురభాగః ప్రతిపదమపి
పరిజనావేదిత సావధానపాదవిన్యాసః నిభృతిమానమితిపూర్వకా
ద్యై స్సేవకజనై ర్దీయమాన హస్తావలమ్బః ముహుర్ముహు రాచ్ఛ
న్నాస్యై ర్వినమ్రశీర్షై ర్దత్తకర్ణై ప్రత్యాసన్నజనైః కిమపి సమ్భాష
మాణః ఉత్కమ్పమానోత్కమ్పశాటీ మారుతిపోత సేవితో హృష్టా
న్తరఙ్గోఽష్టాదశవాద్యహృద్యరవముఖరితం నిరస్తంకృతలక్ష్మీవిహా
రం శ్రీమత్ప్రతీహార మభజత ॥ ౪ ॥

తత్రాయాతమతస్థసూరినికరై రాపాద్యమానాశిషం
ధృత్వా మూర్ధ్ని సహోక్షతైః ప్రతిపదం శ్రీకృష్ణభూమీపతిః ॥
విద్వద్బృన్దముహుఃకృతో త్తామకథావాదే మతస్యాన్తరే
నత్వా శ్రీహయవక్త్రదేవ మమలం ప్రాప గ్గురో స్సన్నిధిమ్ ॥

నిజగురునాయకసమధిక
మతివిభవా దేశికేన్ద్రకృష్ణనృపౌ ।
ఇతి వీక్షితు ముపయాతా దేవా ఇవ
రేజు రనిమిషా స్సుధియః ॥ ౫ ॥

అథఖలు తత్ర వేత్రిజనావేదిత నిశ్శబ్దస్థితిభి ర్విలసితాయాం
సభాయాం శ్రీకృష్ణరాజసార్వభౌమోఽయం నమస్కారోతీత్యావేద

యత్స్వభీష్టజననికురుమ్బేషు దేశికేన్ద్రో౽యం భక్త్యుద్రేకపులకి
తాఙ్గ మతివిశదవసనవరపరికలితకటితటం తాదృక్షప్రతాపయశోభ
రవిజితతయా కామపి నైజదుర్దశాం కర్ణేకధయద్భ్యాం దివాకర
నిశాకరాభ్యామివ వజ్రకర్ణవేష్టనాభ్యాం విభూషితం హృదయా
మ్బుజనిషణ్ణచిరన్తనపురుషానుగ్రహార్ఘురైరివ ముక్తాసరైర్విలసితం
నిఖిలమనుజపతితతిమకుటతటఘటిత చటులమణిపటలవిసృమరకిరణ
బాలాతపవికసితచరణనలినం నలినసమ్భవమివ వాణ్యుల్లసద్వదనా
మ్బుజ మమ్బుజబన్ధుమివ వసునికరవితరణతోషితకుశేశయసచ్చక్రం
చక్రధరమివ సుదర్శనవర్జితనిఖిలపుణ్యాజనం జనకమివ శతానన్దోల్ల
సద్వశం దశరథమివ ప్రహర్షితరామం రామమివ సుమిత్రాత్మజానన్ద
కారినిజచారిత్రతోషితబుధగణం గణాధిపమివ సర్వమఙ్గళానుకూల
చరితవిశేషం శేషమివ ప్రచురతరభోగానన్దం నన్దతనుజమివానుగత
కామపాలోగ్రసేనం సేనాన్యమివ భూభృత్కన్యానన్దనాభిఖ్యామనో
హరం పూతాఖిలవాతాశనజాతావనజాతానుకమ్పమమ్భోజబన్ధురు
చిదమ్భ్యాపహారిలసదమ్బావిలాసభువి సమ్భ్యాసమాససరణం భావు
కామితదలమ్బోదరనిధ్యానబద్ధాదరం నిజభుజబలనిరాకృత దురా
సదధరాభృత్సమూహతయా క్షమామహేన్ద్రిత్వం సార్థయన్తమివ
కామహితహైమాచల రామాబ్జవామాపవిసోమామృతవైమానిక
గజధామాభిమాననిర్వాపణధూర్వహ కీర్తితతి మౌక్తికమాలికాల
ఙ్కృతదశదిశాకృశాఙ్గీజనకదమ్బం శుమ్భాసురదమ్భోన్నతకుమ్భా
శ్వరసమ్భేదనసింహాయిత మహిషాసురమహిషీగణనయనోదకన
యనాఖిలరిపుమణ్డలఖణ్డనశౌణ్డచణ్డిమమణ్డలాగ్రపరిమణ్డితభుజదణ్డచా
ముణ్డికాకటాక్షవిక్షేపసమ్ప్రాప్తసామ్రాజ్యవైభవం యుద్ధచత్వరబద్ధ

కౌతుకవీరాగ్రగదోరావహాధీరాద్భుత సారాఖిలభటపటలానుక్షణ సంస్తూయమాననిజాపదానం సుయోధనమపి దుశ్శాసనదూరీకరణ చణం రామమపి దశముఖకీర్తిమేదురం రాజహంసమపి పఙ్కజాత గన్ధమప్యసహమానం దరోల్లసత్కణ్ఠమపి కదాప్యస్పృష్టదరం షడు న్నతమపి సర్వోన్నతం ధర్మరాజమపి యుయుత్సుం జిష్ణుమపి ధన దం రాజానమపి పద్మినీవల్లభం శుభకృతమపి సౌమ్యం వినతానన్దన మపి పోషితనాగకులం పురుషసింహమపి మత్తవారణం కర్ణానన్దకర చరిత్రమపి ధనఞ్జయాస్థాంకలయన్త మక్షయవిక్రమమపి సదానన్దం ధరణీరమణీమణితిలకాయితకర్ణాటదేశసామ్రాజ్యధురన్ధరం వాదా న్యకవిఖ్యాతిపరిమిళితదిగన్తం శ్రీకృష్ణధరాకాన్తం కృపాకటాక్షభా రైరానన్దయ న్విలోకయాంబభూవ ॥ ౫ ॥

తదను సగద్గదేనవచసా సానన్దేనమనసా సమవనతేనశిరసా సపరాగేణోరసా సరోమోద్గమేనవపుషా సానన్దబాష్పాభ్యాం విలో చనాభ్యాం శిరోధృతాఞ్జలిపుటాభ్యాం భుజాభ్యాం నమ్పుటీకృతా భ్యాంపదాభ్యాం సుఘటితాభ్యాం జానుభ్యాం చ ప్రకాశితపర భక్త్యతిశయః నిభృతం పునఃపునః ప్రణమ్యోత్థాయ విశిష్టాద్వైత సిద్ధాన్తనిర్ధారణాయ పునరపికృతావతారం రామానుజాచార్యమివ నిజకులదేశికవర్యం నిశామ్య తత్సేవావిశేషేణ కృతార్థమాత్మానం మన్యమానః పశ్యత్సువిద్వద్బృన్దేషు స్నిగ్ధగమ్భీరనిరర్గళవినిర్గళత్ప ర్జన్యగర్జనోర్జస్వలేన నిజకణ్ఠనినాదేనానన్దయన్నిఖిలజనా న్విజ్ఞాప యామాస శ్రీకృష్ణరాజధరామహేన్ద్రః ॥ ౬ ॥

అద్యాస్మద్భాగధేయం పరిణతమధునాఽస్మత్పితా సత్తనూజ
శ్శ్రీతాంశోరస్వయేఽస్మజ్జనిరపి సఫలా సుప్రభాతా చరాత్రిః।

నిర్ణీతం సాధ్వీదానీం హయవదన మనో మయ్యతీవ ప్రసన్నం
యాయం యస్మాన్మమాక్ష్ణోస్సరణిమధిగతా శ్రీమదాచార్యవర్యాః॥
కిఞ్చ—
గత్వాదిక్షు విజిత్య దుర్మతబుధాన్సంస్థాప్య నైజంమతం
కృత్వా హృష్టహృదోఽథ మోహనముఖా స్థీమద్గరిష్ఠాన్మహుః।
కీర్త్యా సర్వదిశో విశోధ్య కృపయాఽస్మాస్వద్య నః ప్రార్థనాం
సార్థీకృత్య సమాగతా యదధికం తత్పుణ్యభాజో వయమ్ ॥ ౧౮ ॥

తదద్యైనాం మయా సమర్పితాం సౌవర్ణశిబికామధిరుహ్య మహీశూరపురజననయనోత్సవం విరచయ్యానుగ్రాహ్యావయమితి వివిధసువర్ణమణిమాలా స్సమర్ప్య సానన్దం ప్రార్థయమానే సతి శ్రీకృష్ణభూపాలే సురతనుపఞ్చకభాసురశృఙ్గం సువర్ణధరం సురజ్యేష్ఠఇవ కలశపఞ్చకవిలసితం కనకమయ మవనిపతిసమర్పితమభినవం చతురస్త్రయానం కలిరిపుగురువరోఽయం తద్దత్తహస్తావలమ్బస్సమారుహ్య పరమహంసోఽయ మస్మాకం పూజ్య ఇతి సేవితుమాగతాభ్యాం హంసాభ్యామివాతివిశదాభ్యాం సౌవర్ణనాళఖచిత పద్మరాగమణికిరణద్విగుణితారుణిమశాలిభ్యాం చ మయూరవాలవ్యజనాభ్యాం జితకాన్తిరిన్దురావాభ్యామితి నృత్యద్భ్యామివ ఝుణఝుణన్మణికఙ్కణకిఙ్కరకరవీజ్యమానాభ్యామతిపాణ్డరాభ్యాం చామరాభ్యాం చ పరిప్క్రియమాణపార్శ్వభాగః నిజకాన్తిచోరీం విద్యుల్లతాం విజేతుముత్పతద్భిరివ కిఙ్కరకరోద్ధూయమానైః కనకోత్కమ్పశాటికాపటలై రుల్లసితపురోభాగః జనానామాన్తరమపి సన్తమసమపహరత్యయమితి సాశ్చర్యచిత్తతయా విలోకితుమాగతాభ్యాం సూర్యాచన్ద్రమోభ్యామివ కలశపఞ్చకశోభిహైమాతపత్ర శ్వేతచ్ఛత్రాభ్యాం ప్రసాధితోర్ధ్వభాగః ప్రకృతవైభవానుభవ

సౌఖ్యం చాటువచనై స్సశిరఃకమ్పం శ్లాఘమానై రివ సకిఙ్కిణీరవైః
కిఙ్కరకరచలితై శ్చఞ్చామరకులైః పురస్సరనానావిధభేరీపటహాద్య
వాద్యరవమేఘనిర్ఘోషనిశమనేన విస్తృతపిఞ్ఛం నృత్యద్భిర్మయూరై
రివ తదీయబర్హానుబద్ధైరన్యైరుత్సవభల్లైర్భగవానాశ్రితదేశికరూప
ఇతి పార్శ్వద్వయం సాక్షాదాగతాభ్యామివ సౌవర్ణబిరుదశఙ్ఖచక్రా
భ్యామాగమనసమ్భ్రమంసవిలోకనాయ వివిధహిరణ్మయాభరణభూషి
తా న్నిఖిలజనాన్విలోక్య స్వయమపి స్వీకృతకనకరూపైరివ మృగ
పతి శార్దూల భేరుణ్డ మీన మకర సాల్వ శరభ ధరణీ వరాహా
దిమై స్సద్భిరుదైశ్చ ప్రకాశితపక్షభాగః ప్రతిపదమపి ప్రణమత్సైన
న్యనాథానవలోకనేన సమ్మానయన్కిఞ్చిద్దూరం స్వసనామాఽయ
మితి ద్రష్టుమాగతేన సార్వభౌమదిశాగజేనేవాతితుఙ్గేనమదావళే
నానుబద్ధం రథం కిఞ్చిదన్తరం సురపతిరథసౌన్దర్యముద్గ్రీవికాభిర్న
న్దద్భిరివ సముద్ధృతశుణ్డాదణ్డైశ్చతుర్భిశ్శ్వేతగణ్డైరనుబద్ధం శతాఙ్గం
కిఞ్చిదన్తరమాన్దోళికాం కిఞ్చిదన్తరం శక్రఇవ ఉచ్చైశ్శ్రవసమశ్వం
దేశికేన్ద్రాజ్ఞయాఽధిరుహ్య కిఞ్చిదన్తరం చరణాభ్యామనుగచ్ఛతా
శ్రీకృష్ణసార్వభౌమేనసహ తదాత్వమహోత్సవవిలోకనోత్కా
లితకుతూహలతయా పురతఃపశ్చాత్పార్శ్వయోరప్యహమహమిక
యా ధావద్భి రన్యోన్యసమ్మర్దజాయాసమగణయద్భిః ప్రతిపదం
త్వరయా స్ఖలద్భిరప్యుత్సాహదత్తహస్తావలమ్బతయా పునరుత్ప
తద్భిః పరితస్థితాన్బాహుభిరపసారయద్భి ర్దృఢతరం కటితటీ
షూత్తరీయాణిఘటయద్భిః ధార్ష్ట్యమావహద్భిరయమేవమహా
రాజగురువరవైభవావలోకనావసరఇతి ఘుష్యద్భిర్ధీరపురుషైరాకు
లితం సమతిక్రమ్య సుదూరమపిమార్గం పఞ్చషాణిపదానీవ తత్కా

లముదిత పౌరలలనామణికరకిసలయవికీర్ణమల్లీమతల్లీముఖ సమస్త సుమనస్తతిస్యన్దమానమకరన్దధారాశీతలితే మహాపథే వేదవిద్భిరివ విచిత్రపదక్రమఘనైః ఘనైరివబహుధారాభిరామైః రామాయణ శ్లోకైరివ రోచమానలక్షణాభిరామైః సమీరగతివిశేషైరివోత్క లికైః కృష్ణభూపతిశత్రుభిరివ వరత్రాసరహితైః డిణ్డీరఖణ్డమణ్డితా స్యతయా తత్కాలకృతమన్దస్పన్దనం మారుతం క్వాల్పవేగస్త్వం క్వ వయం మహాజవా ఇత్యుపహసద్భిరివ శతశస్సాదిజనధావ్యమా నైస్తురఙ్గైః క్వచిదభ్రవిభ్రమతురఙ్గ రథాఙ్గ చటులవికటనేమిఘటా ఘట్టననిష్పిష్ట మహాపథనిక్షిప్తరజవల్లికామౌక్తికపరాగపుఞ్జేనేవ పాణ్డుకమ్బళేన సంవీతైః క్వచిత్తాదృశపద్మరాగచూర్ణమసృణితైరివ కౌసుమ్భామ్బరవేష్టితైః క్వచిత్తాదృశేన్ద్రనీలరజఃపుఞ్జకఞ్చుకితైరివ నీలామ్బరావృతైః అనేకనృపసుతప్రేర్యమాణైః బహుసహస్రైః జఙ్ఘా లతరతురఙ్గైశ్చ తాఙ్గైశ్చ నిబిడితేన నిజసమధికగామ్భీర్యావిమా గురువరనరపతీ ఇతి ముదితేనానుగచ్ఛతా సరిత్పతినేవ మహాసైన్యే నానుగమ్యమానః ప్రత్యుద్గతాన్స్వజనసమ్మాననబద్ధశ్రద్ధాన్ స్వైరవృ ద్ధానుపహారతయా ధృతనానావిధఫలప్రసూనధనానాధికారికజనా న్శ్రీమతస్స్వఞ్చావతశ్చ కటాక్షవీక్షణేన బహుమానయన్యథామర్యా దమక్షతైస్సఫలైస్తాంస్తానభినన్దయన్సమ్భావయమానశ్శిరసా ప్రస న్నకృష్ణముఖ దేవప్రసాదాదికమర్చకజనైస్సబహుమానమర్పితం ముహుర్ముహుః రఙ్గతశ్శ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్యా ఇత్యా ది బిరుదగద్యాని పఠద్భిర్ద్వాఃస్థైరభిష్టుతస్సమ్ప్రాప్య సముల్లస ద్వారణం పురవరతోరణం ప్రాంశుతరసౌధాగ్రనిబద్ధ వైజయన్తీ పతాకాపటసంఘట్టనగళితైః ర్మన్దాకినీఫేనఖణ్డైరివ నవమల్లికాదిమ

ప్రసూనై రవకీర్ణా మస్మద్వంశ్యనృపాలాచార్యవర్యస్యాస్య మహో
త్సవోఽద్యప్రవృత్తఇతి సితకిరణప్రయుక్తాభి ర్నక్షత్రపరమ్పరాభిరివ
శుచితరవసనపరికల్పితాభి స్సౌధాగ్రాధిరూఢానాం విపులేక్షణా
నాం విలోచనసామ్యమధిరోఢుమాగతైరివ నీలోత్పలై రనుబద్ధాభి
స్స్వకీయప్రభాఽపహారి తదీయకుచకలశ వైభవవిలోకనేన జాతే
ర్ష్యైరు ర్ధ్వాయశ్రేణీభూయసన్నద్ధైరివ సరసిజముకుళై రనుబద్ధాభి
ర్నానావిధాభిశ్చతోరణావళిభి ర్విలసితాం తత్కాలసంహృష్టపౌర
నారీజన చమత్కృతనానావర్ణమౌక్తికాదిచూర్ణపూర్ణరఙ్గవల్లికాఽల
ఙ్కృతాం తత్రతత్ర వ్యాకీర్ణనానావిధకుసుమరసపరిమళితతయా
పార్శ్వద్వయసముల్లసద్దీపరేఖాలఙ్కృతవీథీవిరాజితతయా చ నిజా
ధినాథ శ్రీకృష్ణరాజచన్ద్రికులదేశికాగమనమహామహోఽద్యవిజృ
మ్భితఇతి స్వయమపి చన్దనరససురభిళామివ నవమణిమాలికాల
ఙ్కృతామివ స్వకీయమంశుమత్ఫలాభిధానం సార్థయితుమివ నిజౌ
న్నత్యాభివ్యాప్తాంశుమన్మణ్డలైః ప్రతిగృహప్రతిహారప్రత్యగ్రప్రతిని
బద్ధ రమ్భాస్తమ్భాశతసహస్రైరుల్లసితాం రవికిరణగణానువిద్ధశృఙ్గా
భ్యాముదయాస్తగిరివరాభ్యాం వసుధాహిరణ్మయకలశరుచిమసృణి
తాగ్రాభ్యాం కుహనావరాహ లక్ష్మీరమణదేవనికేతనగోపురసౌ
ధాభ్యాం ప్రకాశితపూర్వపశ్చిమభాగాం కోశాన్తరాకృష్టమణ్డలై
శ్శ్రేణీభూతై ర్విలసితరాజవీథికాం నిరీక్షితచరీం మహీశూరపురీం
విలోకయ న్నిజాగమన సమయసమ్మాననసన్నద్ధైకవింశతిశతఘ్నీ
రవమిళితహూణవాద్య ద్విగుణితజయభేరీనినాదామ్రేడితాష్టాదశ
వాద్యపునరుక్తబిరుదవాదిత్రస్వనవాచాలితేషు దిశాతలేషు సవ్యక
రాఙ్గులీవ్యాఘట్టితోద్ధృతనళకవిలసితకరేషు సశిరస్త్రేషు బహుమా
నయత్సు ద్వారపాలజనేషు రాజభవనద్వార మవాప ॥ ౭ ॥

ధళత్ఝిడ్డపల్లీమతల్లీ విరాజ ద్భుజా
దణ్డాసాదిప్రణున్నా స్తురఙ్గాః ।
విచిత్రేణధాటీవిశేషేణ సర్వా
న్వితేనుః క్షణాదేవ విస్మేరచిత్తాన్ ॥ ౧౯ ॥

దేవానామపి విస్మయప్రదమహావాద్యాహతిప్రోద్గళ
ఝ్ఝాంఝ్ఝాఙ్కార నిమీలితాహిపతిదృక్సాహస్రకా స్సైనికాః ।
శ్రేణీభూయ గతాః క్షణం కృతపృథగ్యానాః క్షణ మ్మణ్డలీ
భూతా స్తత్క్షణ ముచ్చకైరనిమిషాశ్చిత్రం వితేను ర్నరాన్ ॥ ౨౦॥

సిన్ధురాట్కన్ధర ధ్వానవద్బన్ధురం
మన్ద్రిమన్ద్రిం ముహు ర్మన్థరం మన్థరమ్ ।
హూణవాద్యాన్యలంవాదయద్భి ర్భటై
ర్మన్దర క్షోణిభృత్కన్ధరా దారితాః ॥ ౨౧ ॥

అనన్తరం నిరన్తరానన్దతున్దిలాన్తఃకరణేన తేన ధరిత్రీసుత్రా మ్ణా స్వకీయసపర్యాచర్యామనుగృహీతుం సభక్తిప్రకర్షం బహుతరం ప్రార్థితో దేశికేన్ద్రః ప్రవిశ్య తదాస్థానం ప్రతిస్తమ్భప్రత్యుప్త పద్మరాగమణిదీధితిభరేణ దివాకరస్య ఖద్యోతశబ్దవాచ్యతాం సాధయన్తం నిరుద్ధనక్షత్రపథ నైజసౌధాగ్రవాతాయన సరభసగమ నసమయతదీయకనకశలాకాఘట్టనవిశీర్ణ చన్ద్రిమణ్డలామృతశీకరనికరైరివ ఉత శుద్ధాన్తలలనామణితిలకలతాదీప్తిమోషణకృతే గవాక్షమార్గేణ కథఞ్చిత్సమాగత్య సద్యఃప్రబుద్ధకఞ్చుకిసఞ్చయబన్దీకృతై స్తారకానికరైరివ వజ్రమణిగుచ్ఛై ర్వ్యాలమ్బమానై ర్విలసిత మన్తరాన్తరాఽనల్పనిజశిల్పకౌశల్యసమాపాదితసుధర్మావిజయసంస్థాపితా న్జయస్తమ్భానివ మణిస్తమ్భాన్దధతం మార్గవశాత్తుఙ్గతమ

చన్ద్రశాలాగవాక్షాతిజవవిగాహనసమయేషు విచిత్రతరవస్తువిలోకనేన జాతవిస్మయై ర్విస్మృత్యనిజకర్మాపి తత్రతత్రైవ నిభృతంస్థితై స్తిగ్మాంశుతురఙ్గైరివగారుత్మతమణిఖచితహైమాశ్వైరుల్లసితం సర్వదా శ్రీకృష్ణరాజసేవనకృతే సమాగతైరివ భావచిత్రలిఖితై ర్నానావిధజనపదాధినాథశతై ర్దేదీప్యమానమనుపమేయమేకీభూయాప్యఖణ్డచిత్రతరబ్రహ్మాణ్డమణ్డలైః ప్రవివివేశానవరతవిలసజ్జగదమ్బావిలాసమమ్బావిలాసం నామ కిమప్యద్భుతమాయతనమ్ ॥ ౮ ॥

శ్రీమత్కృష్ణనృపాజ్ఞయా పరిజనానీతాం మణీపీఠికా
మారోహన్త మమున్దదీప్తివిధుతానమ్రామౌళిమాగ్ధ్యోన్నతిమ్ ।
దీవ్యచ్చామరయుగ్మధూతిజనితోమన్దానిల స్తత్క్షణం
నైజం మాన్ద్యమపాచికీర్షురివ తం శశ్వ త్సిషేవే గురుమ్॥ ౨౭॥

అత్రాన్తరే తత్ర సభామధ్యే మిళితాః శ్రీకృష్ణసార్వభౌమం కవయ ఇత్థమవర్ణయన్ ॥ అగ్రతః కశ్చిద్భుజముద్యమ్య ॥ ౯ ॥

శ్రీకృష్ణభూమిపాల ! ప్రతిదినదానప్రతుష్టవిబుధానామ్ ।
మణిసౌధాగ్రానమరా విలోకయన్త్యనిమిషా స్సుమేరుధియా ॥

దక్షిణతః కశ్చిత్ —

సచ్చక్రాభ్యుదయం తనోతి తరణిః క్లృప్తైర్వసూనాంశతై
స్స్వాభ్యర్ణేన లసన్తి సద్బుధకవిప్రష్ఠా స్తథానో గురుః ।
శ్రీమత్కృష్ణమహీమహేన్ద్ర ! న కదాప్యేషత్యజత్యమ్బరం
సాధర్మ్యం తవ తస్యచాపి గదితుం ప్రాజ్ఞైః కథం శక్యతే॥ ౨౮॥

పశ్చాత్కశ్చిదుచ్చైః —

గఙ్గే కిం బహిరాగతాఽసి వదనేఽప్యాసీత్కుతశ్శుభ్రిమా
ష్ఠాంసేదంమమశంస త్రాతకలశోదన్వన్నితః క్వాగతః ।

ఇత్యాపృచ్ఛ్య తదుత్తరానధిగమా చ్ఛ్రీకృష్ణభూభృద్యశో
మత్వా శమ్భువిరిఞ్చిశౌరిదయితా వైలక్ష్యమాతన్వతే ॥
ఉత్తరతోఽన్యః కవిః—
సత్యాసక్తో విధాతా పతిరపి మరుతాం గోత్రభిద్రుద్రఉగ్ర
స్థాణు శ్చామ్భోజబన్ధుః కువలయరుచిహ్యాత్ఫల్గున స్సాఽభిమన్యుః ।
అగ్ని శ్చాప్యాశ్రయాశో నిఖిలగుణనిధే స్తాదృశౌదార్యభూమ్నా
లోకే శ్రీకృష్ణభూమీశితు రిహ సదృశా నైవ సన్తి క్వ తుఙ్గాః॥ ౨౯॥
తావదితరః కవిః—
యశసా విశదే భువనే శ్రీకృష్ణవిభో ర్వదాన్యవర్యస్య ।
ధవళితగరుతం గరుడం విలోక్య హంసోఽయమితి హరి ర్మను తె॥ ౨౭

అథ యథాక్రమ ముదారతరకనకరాజ్యవరత్నకటకాదిమై ర్యథామర్యాద మార్యానఖిలకవివర్యాన్సమ్మాన్య హృష్టస్వాన్తేన శ్రీకృష్ణరాజధరాకాన్తేన సభక్తిప్రకర్షం నిజవిరచితై "ర్హయగ్రీవ పదామ్భోజే" త్యాద్యష్టోత్తరశతనామభి స్తద్గుణప్రకాశసీమభి రాచార్యవర్యస్య చరణయుగళమభ్యర్చ్య తేస్మ సౌవర్ణ కుసుమమణిగణవివిధప్రసూనై రనూనైః ॥ ౧౦ ॥

తాంపూజాంపరిగృహ్య కృష్ణనృపతేరాశీర్భిరానన్దయం
స్తం శ్రీమాన్కలివైరిదేశికమణి శ్శిష్యవ్రజై ర్వందినామ్ ।
తాదృక్షైరపదానవృత్తమిళితైః పద్యైస్సగద్యైస్స్తుత
శ్శేషే విష్ణురివోల్లసన్మణిమయే పీఠే స్మ దేదీప్యతే ॥ ౨౮ ॥

అథ యథామర్యాదముపతిష్ఠమానేషు పరిజనేష్వనుగమ్యమాన శ్శ్రీకృష్ణనృపాలేన దణ్డాగ్రవిరచితహైమమృగపతివదనకుహరలోలతపనీయబిరుదఘణ్టారవమిషనినాదేన స్వకీయపరిచరణసౌఖ్యం

కథయన్తమివ తదేవసౌవర్ణచతురన్తయానమధిరుహ్య వ్యాధూయ
మాన చామరయుగ్మవిలసితపార్శ్వభాగో నిఖిలజనపరివృతః నిర్గత్య
నిజదర్శనసన్తాడ్యమానబిరుదవాద్యరవాన్నిశమయన్ కాఞ్చీదన్తర
ముపసృత్య ప్రవిశ్య ప్రసన్నకృష్ణదేవసన్నిధిం సాభివన్దనం సాఞ్జలి
బన్ధఞ్చ ॥ ౧౧ ॥

మథితదురితజాలం మా మహీ చాటులోలం
విధుశిశుకనిటాలం వీతరాగర్షిపాలమ్ ॥
శమితశకటలీలం శత్రుసన్దోహకాలం
స్వరుచి జితతమాలం స్వామినం గోఽపబాలమ్ ॥ ౨౯॥
సకలగుణసముద్రం సాధితాశేషభద్రం
మనసి కరుణయాఽఽర్ద్రం మారలీలాస్వనిద్రమ్ ।
వినిహితజగదార్తిం వీరమున్నిద్రకీర్తిం
పదయుగనతకృష్ణం పశ్యతిస్మాథ కృష్ణమ్ ॥ ౩౦ ॥

అనన్తరమర్చకజనైరర్పితంభగవతః ప్రసాదం శిరసామానయన్ ।

ఇత్యముం ముహురాసేవ్య సత్యసన్ధస్స దేశికః ।
క్షమానిధి రథాపేదే రమారమణసన్నిధిమ్ ॥ ౩౧ ॥

తదానీమేవ సమ్మానితో లక్ష్మీరమణదేవాగారాన్నిర్గత్య
సమారుహ్య తామేవశిబికాం సముజ్జృమ్భితేషు కాహళపటహపణ
వాద్యవాద్యరవేషు ప్రవిశ్య కుహనావరాహస్య భగవతస్సన్నిధిమ్॥

యో వేధోవరదానదృప్త దనుజశ్రేష్ఠాద్రివజ్రాయిత
శ్రీముష్ణస్థల సప్తపర్ణకదళీకర్పూరఖణ్డాయితః ।
తం సత్యోత్తరభక్తజాతసుకృతస్తోమామరద్రోఃఫలం
శ్రీమన్తఙ్కలివైరిదేశికమణి ర్భక్త్యాఽలులోకే హరిమ్ ॥

యః స్వనామ్నా నసవసతి శ్చక్రాఙ్కోఽతీవ విశదశోభశ్చ ।
ద్విజరాజయూథసేవ్యో విరాజతే రాజహంస ఇవ ॥ ౩౩ ॥

ముదాఽథసమ్యాఙ్మన్యహరేః ప్రసాదా
నుదారధీ స్సంయమిసార్వభౌమః ।
పురాత్మనా యత్ర తురఙ్గవక్త్రో
భిరాధిత స్తం సమవాప దేశమ్ ॥ ౩౪ ॥

తదను గురురయం నిఖిలానపి యథాక్రమం విసృజ్య నిజద ర్శనానన్దబన్ధురం శ్రీకృష్ణభూపాలధురన్ధరం సకలశుభబీజాక్షరైరివా క్షుతైస్సాశీర్వచనై రభినన్ద్య న్నిర్వర్తితతత్కాలోచితనియమ స్సమర్చయామాస యథావిధి విధుమణ్డలాన్తరాసీనం తురగవదన స్తమ్భగవన్తమ్ ॥ ౧౩ ॥

అథచ—

భక్త్యా ద్రేకోన్నిద్రలోమా గురు స్త
న్న్యాయన్న్యాయం హృష్టహృష్టాన్తరఙ్గః ।
కృష్ణక్షోణీనాయకోఽమ్బావిలాసం
విద్వద్ధుర్యో హ్యస్వస్వగేహాన్నిచాప ॥ ౩౫ ॥

ఏవమనుదినం దినమణిరుచివిజయకృతప్రయత్నాని రత్నాని ఉభయదశావిలసచ్చామీకరరాజహంసాఙ్కాని రాఙ్కవసనాని నిస్తులై రుపహారవస్తుభి స్సహ సమర్ప్యాతీతేష్వేవమేవ కేషుచిద్ది నేషు ఆత్మనః పరిపూర్ణాయాం చ షష్టితమ్యాం శరది శరదిన్దుకర బృన్దసున్దరై ర్మహార్ఘపద్మరాగతరళబన్ధురై ర్ముక్తాసరై రభ్యర్చ్య దేశికేన్ద్రం స ధరిత్రీసుత్రామా నిఖిలేభ్యో వితతార ధన మతి ఘనమ్ ॥ ౧౪ ॥

శ్రీకృష్ణభూమిపాలే వితరతి సౌవర్ణదాన మర్థిజనే ।
స్వవితరణభియేవ గిరిర్మేరుః కార్తస్వరోఽజాతః ॥ ౩౬ ॥

యాచకజాగ్రత్యస్య ప్రతిభటహర్షస్య చాపి సహశాన్త్యా ।
షష్ట్యబ్దపూర్తిశాన్తిం కృత్వా ముముదే స కృష్ణభూపాలః ॥ ౩౭ ॥

తదానీన్తు—

బ్రహ్మాణ్డమణ్డలస్థో నిఖిలోఽపి జనః కృతైకరూపశ్చేత్ ।
తదపి న శక్యం గదితుం కృష్ణనృపాలో యదారరాధ గురుమ్॥ ౩౮ ॥

తదనన్తరమతీతేషు త్రిచతురేషు వత్సరేషు—

శ్రీమత్కృష్ణనృపార్థితస్య నిఖిలాశ్చర్యద్గాన్తముగ్ధాఙ్గనా
స్తత్పౌత్రాశ్చ మహాగురోరథ కృపాభారేణ తత్తాదృశా ।
చక్రాఙ్కాదిభిరుత్తరోత్తరబహుశ్రేయఃప్రదైః పావితాః
పారమ్పర్యత ఆగతా నిజకులే తేషామియం సన్మతిః ॥ ౩౯ ॥

తదను—

సౌవర్ణైశ్చప్రసూనై ర్మణిగణనిబిడై రుజ్జ్వలన్నాయకాఢ్యైః
ప్రాలమ్బైశ్శోభమానైః కనకమయదళై రాజ్యవైర్వస్త్రజాలైః ।
మల్లీముఖ్యైస్సుమైశ్చ ప్రతిపదముదితాః కృష్ణభూపస్య పౌత్రా
శ్శ్రీమన్తద్దేశికేన్ద్రం కనకమణిమయే రత్నపీఠే సమాఞ్చన్ ॥ ౪౦ ॥

తదనన్తరమ్—

ప్రార్థితః కృష్ణభూపేన ముహుస్తస్మిన్దినే నిశి ।
డోలోత్సవం హయాస్యస్య ప్రావర్తయ దయంగురుః ॥౧౪॥

తదనన్తరం సమాపితతాత్కాలికనియమ స్సర్వతోనిబద్ధ విమలతరముకురతలవిలసదఖిల మఖభుగధిపతిదృషదుదయదరుణకిరణకిరణమదసముదయనిగరణచణ కనదరుణ మణిలలితతరహరిత వరమరకతనికరఖచిత రుచిరకనకమయమదకలకలభకరభకరచతుర తురగవరపృథులతమరథ సితగరుదసదృశపరభృత శిఖము

ఖనిఖిలవిహగకులకలిత కుసుమిత ఫలిత కురువక మరువక ముఖ చటులవిటపిపటల నిబిడిత కులధరణీధర మరుదధిపతిముఖదిగధిపతి కురుపతిముఖ ధరణిపతి నయనపథనయనసమయసముదిత మదభర శుకకుల గళతలవిగళదతిమధుర కలకలనినదనిశమన పరవశహృద య సదయ బుధసముదయ సముజ్జృమ్భితకాన్తివలయే మణిమయ నిలయే దరదళిత వకుళముకుళ సరసిజ కువలయ కనక మరువక సరసకురవక పటలఘటిత కుసుమసరవిశరదసదృశ సౌరభీఘుముఘు మితే హయవదనసేవాకుతూహలాయాత గన్ధర్వశఙ్కావహ గాయ కజనగీయమాన కేతారగౌళముఖరాగాలాపముఖరితే మణిమణ్టపే స్వస్వరూపం హయాస్యం భగవన్తం సేవితుమాగతై శ్చతుర్భి ర్వే దైరివ కనకమయైశ్చతుర్భీరశ్మిభిరనుబద్ధాం భగవతోఽస్య నిలయీ భూయ సేవయా కృతార్థమేతచ్చన్ద్రబిమ్బమితి స్వయమపి సేవితు మాగతాం చణ్డకరమణ్డలీమివ నానావిధమణిగణఖచితా మతిభా సుర చిరత్నరత్నప్రత్యుప్తదణ్డేన చామరేణ నిరవధికభగవన్మనో నై ర్మల్యమనుకుర్వతేవ విమలతరేణ మణిముకురేణ ప్రత్యుప్తపద్మరా గమణికిరణమసృణితతయా సాన్ధ్యరాగానులిప్తసుధాంశుబిమ్బసాధ ర్మ్యం వహతా దరవరేణ భగవత్పరిచర్యాయామేకేనవపుషాప ర్యాప్తిమమన్యమానతయా నిజకిరణసముదయసఙ్ఖ్యాకాని వపూం షి స్వీకృత్యసమాగతేన సహస్రభానునేవ నానావిధనూత్నరత్నపా త్రనికురుమ్బేణ చ విలసితపురోభాగాం డోలామారోప్య నిఖిలభువ నకదనకర కఠినతర నిశిచరనికరవరమధుమదవిదళనచణం వినతజన హృదయ మధుకరతతివికచసరసిరుహచరణయుగళం నిజవసతిసిత కిరణవిస్మృమరరుచిభరమసృణితవిశదతరవసనవరపరికలితకటితటం వి

విధమణిగణఖచిత తరళతరణికిరణ కనదనుపమ మణిసరలసదుపవస ఫలమణివరవిలసితసలిలనిధిజనినిలయహృదయఫలకం కరరుచిసరిద ధికవికసితకమలకుముదకనదరికులదరకరరథపదదరకం దినముఖమి హిరకరవికసితసరసిజమదవిఘటనపటునయనయుగళం దళితవలరిపు దృషదుపమరుచిమృగమదతిలకచటులనిటలం కనకలలితమకుటమణి ఘృణిగుణితసితమితహసితసదనవదనం సకలసురచయభయహరభు జబలం జనితభువనసుఖం తురగముఖం శ్రీమన్తం భగవన్తం నిఖిలజ నానన్దనం నన్దనన్దనసమేతం యథావిధి సమర్చయామాస దేశికేన్ద్రః॥

విద్వద్బృన్దకథాహవేఽథ బహుధాఽన్యోన్యం సముజ్జృమ్భితే
భక్త్యా కృష్ణమహీపతిర్బుధజనాన్సమ్మాన్య హర్షాన్వితః
డోలారూఢయాస్య దేవవిభవం సంసేవ్య తస్యాజ్ఞయా
శ్రీమన్తం గురుసార్వభౌమనికటాదమ్బావిలాసం యయౌ ॥ ౭౨ ॥

తదను—

కమలాఽలిఙ్గితవిపులక్రోడస్య కలిద్విషద్గురురాట్ ।
కమలాక్షస్య విలాసక్రోడస్యావాప సన్నిధౌ వసతిమ్ ॥ ౭౩ ॥

నిత్యం శ్రీకమలానివాసపరకాలాఖ్యం నిజం దేశికం
భక్త్యేష్ట్వా నిమతావనీపతిగణాఞ్జిత్వా స్వబాహోబలాత్ ।
తన్మౌళ్యగ్రలసన్మణిద్యుతిభరైర్నీరాజితాఙ్ఘ్రిద్వయః
కృష్ణేన్ద్రో మహిశూరనామ్నినగరే గోపాయతి క్ష్మాతలమ్ ॥ ౭౪ ॥

యత్ర చ రక్షతి క్షమాతలం సకళఙ్కతా శశాఙ్కబిమ్బ ఏవ న జనే వర్ణసాఙ్కర్యమాలేఖ్యమణ్డలేష్వేవ న జానపదజనేషు వృషధ్వంసో వృష్ణివల్లభచరిత్రఏవ న నాగరజనే మహాగమసము చ్ఛేదః కృష్ణకథాయామేవ న ద్విజపరమ్పరాయాం భుజఙ్గానుష

జ్ఞో౽నజ్గశత్రావేవ న పరిజనే పున్నాగవిద్వేషః వఞ్చాస్యేష్వేవ నాధికారిజనేషు సపరాభవతా సంవత్సరసముదయఏవ న యోధయూథే చికురానుషక్తిర్లలనాముఖకమలేష్వేవ న రాజవల్లభసమూహేషు మార్గణనిరాసో ధనుర్మణ్డలఏవ న ధనికమణ్డలే దీర్ఘసూత్రతా మహాపటేష్వేవ న మన్త్రివర్గేషు అసమీక్ష్యకారితా జాత్యన్ధేష్వేవ న భృత్యవర్గేషు విశాఖతా౽నూరాధాసన్ననక్షత్రఏవ న విప్రవటుసముదయే ఉత్పన్నసుప్రత్యయలోపో౽వ్యయఏవ న రాజపుత్రేషు సన్ధ్యభావః ప్రకృతిభావఏవ న మహామాత్రేషు విగ్రహాభావో౽వ్యుత్పన్నప్రాతిపదికఏవ న శత్రువర్గవిషయఇతి కృతవ్యవస్థే సర్వతో౽పి జనే వితీర్ణరాజదీప్తిసౌభాగ్యం సముల్లలాస తరణిమణ్డలమివ ధరణిమణ్డలమ్ ॥ ౧౭ ॥

జిత్వా దుర్వాదివర్గాన్నిజమతమధికం స్థాపయిత్వా హయాస్యం
భక్త్యాఽభ్యర్చ్య కృష్ణభూభృన్నతచరణయుగ శ్రీమహీశూరపుర్యామ్।
శిష్యేభ్యో భాష్యతత్త్వాన్యనుదినమసకృద్బోధయన్నేధతే శ్రీ
శ్రీనివాస బ్రహ్మతన్త్రాదిమపద పరకాలాభిధో దేశికేన్ద్రః ॥ ౪౫ ॥

శేషార్య నరసింహార్య శ్రీరఙ్గార్యముఖా బుధాః।
భాష్యార్థం దేశికేన్ద్రేణ శిష్యాస్సమ్బోధితా ముదా ॥ ౪౬ ॥

సదా శ్రీమద్రామానుజమునిమత స్థాపనపరా
స్తదన్యాల్పప్రజ్ఞగ్రథిత కుహనాపద్ధతిహరాః।
హరౌ లక్ష్మీకాన్తే నిహితనిజభక్త్యా౽వనభరా
జయన్తు శ్రీమన్తః ప్రథితయశసో౽స్మద్గురువరాః ॥ ౪౭ ॥

యేభ్యః ప్రాప్తా విద్యా మయా మహాన్తో జయన్తు తే జగతి।
నరసింహతాతదేశిక రఙ్గార్యముఖాస్స్వవాగ్ధుతవిపక్షాః ॥ ౪౮ ॥

యశ్చక్రే విదుషాంముదే౽ద్భుతతమం రామాయణఖ్యోత్తరం
చమ్పూరూపజుషం సదుక్కులకులప్రఖ్యాతభూమా చ యః ।
శ్రీవత్సా౽న్వయశుక్తిమౌక్తికమణి శ్రీరాఘవార్యో గురు
స్సఙ్ఖ్యావజ్జన విశ్రుతాత్మమహిమా జీయాత్స భూమణ్డలే ॥ ౪౯ ॥
అస్య శ్రీరాఘవార్యస్య నప్తారం యం విదుర్బుధాః ।
తస్య యః కిల దౌహిత్రో రామాచార్యస్య ధీమతః ॥ ౫౦ ॥
శ్రీమన్నైఞ్జకతాతపాదకరుణాసారైస్సమఙ్కురితా
శ్రీరఙ్గార్య నృసింహతాతగురుసత్కారుణ్య పూరైధితా ।
పశ్చాత్సజ్జయదేశికే౽న్ద్రసుకృపా పీయూషధారాభరై ।
రత్యర్థం సఫలీకృతా మతిలతా యస్యైధతే సత్కవేః ॥ ౫౧ ॥
కృష్ణామ్బాగర్భభాస్వత్కనకమయసముద్గాన్తరాళేన్ద్రనీల
శ్రీమత్తాతార్యపాదామ్బుజయుగళ సమారాధనే దత్తచిత్తః ।
సో౽యం శ్రీవత్సదివ్యాన్వయజలధివిధూ రఙ్గనాథార్యసూనే
స్స్వస్రీయః కృష్ణనామా కవిరకృత ముదా దేశికేన్ద్రస్య వృత్తమ్ ॥
కో వా౽స్మత్తోపి ధన్యో యదిహ మమకృతేర్నాయకో౽మేయకీర్తి
స్తాదృక్కారుణ్యశాలీ కలిరిపుగురురాడ్ధీరశాన్తాగ్రగణ్యః ।
శ్రీమాన్రామాయణస్య ప్రచురతరగుణశ్రీర్యథా రామచన్ద్రో
నూనం జన్మాన్తరీయో మమ సుకృతపరీపాక ఏవంవిధో౽భూత్ ॥
జయతు జితవిపక్షో లక్ష్మణార్యస్య పక్షః
శ్రుతిశిఖరగురూణాం వాగ్భరశ్చాపి జీయాత్ ।
జయతు కలిరిపుశ్రీదేశికేన్ద్రో మహాత్మా
జయతు తురగవక్త్రో దేవదేవస్థిరశ్రీః ॥ ॥ ౫౨ ॥

— శ్రీ —

ఇతి శ్రీమచ్ఛ్రీశైలకులతిలక నవ్యదుర్గ రాజాధిరాజ కులగురు
శ్రీమద్వేఙ్కటదేశికపౌత్రస్య విచిత్రకవనకలాలబ్ధవర్ణ శ్రీ
మత్తాతార్యవర్యద్వైతీయీకనన్దనస్య సాహితీజ్యౌతిష
పారదృశ్వ వెఙ్కటాచార్యవర్యానుజస్య ఘనగిరి
ప్రత్యగ్రదుర్గనిలయస్య శ్రీమచ్ఛ్రీనివాసబ్రహ్మ
తన్త్ర వరకాల గురువర చరణానుగ్రహ
లబ్ధ నిరవద్య గద్యపద్య హృద్య
కవితాకస్య శ్రీకృష్ణకవికణ్ఠీరవ
స్య కృతిషు పరకాల
గురు విజయాఖ్యే
చమ్పూప్రబన్ధే
పఞ్చమో
విలా
సః

—ః శ్రీ ః—

శుద్ధసంశోధనపత్రికా

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధ	శుద్ధ
౧౭	౧౨	నిష్పన్దైః	నిస్పన్దైః
౧౮	౪	నిష్పన్దతయా	నిస్పన్దతయా
౨౩	౩	సఙ్కేశ్వర	సఙ్గేశ్వర
,,	౮	,,	,,
౨౪	౨	,,	,,
౨౬	౯	సుజ్ఞ కేన	సుజ్ఞ కేన
,,	౧౦	సమపణాయతీ	సమాపణాయతీ
౨౭	౧౨	మోహార	మోహాన
౩౦	౧	,,	,,
౩౨	౧౯	,,	,,
,,	౨౦	,,	,,
౩౭	౧౫	భిక్కు	భిక్షు
౪౧	౮	మోహారా	మోహానా
,,	౧౯	,,	,,
౪౨	౬	,,	,,
౪౩	౪	పరివేక్ష్య	పరివేష్య
౪౪	౧౫	సిహ్మాసనం	సింహాసన
౪౫	౫	రాత్రీన్దో	రాత్రీన్ద్వో
,,	,,	పురోధసేఽతి	పురోధసేతి
,,	౨౦	మోహార	మోహాన

౪౯	౧౫	మోహారో	మోహానో
౫౧	౧౪	మోహార	మోహాన
౫౨	౧౪	,,	,,
,,	౧౫	పరేద్యుర్వ్యచిత్రైః	పరేద్యవ్యకుణ్ఠైః
,,	౧౯	మోహారస్యా	మోహానస్యా
౫౩	౨	భిక్కో	భిక్షో
,,	౮	మోహారె	మోహానె
,,	౧౧	మోహార	మోహాన
,,	౧౨	భిక్కు	భిక్షు
౫౪	౧౭	మోహార	మోహావ
౫౫	౩	,,	,,
,,	౯	మోహారో	మోహానో
౫౭	౨	భిక్కు	భిక్షు
,,	౧౯	సనీ	వనీ
౫౮	౬	మోహార	మోహాన
,,	౧౦	,,	,,
౫౯	౨	,,	,,
,,	౭	,,	,,
,,	౯	,,	,,
,,	౧౬	మోహారో	మోహానో
౬౨	౧౬	,,	,,
౬౩	౧౫	భిక్కు	బిక్షు
,,	,,	మోహార	మోహాన
౬౫	౧	,,	,,

౬౪	౧౮	బిక్కు	బిక్షు
౬౭	౧	సాహాయ్యకై	సాహాయకై
౭౩	౩	మూర్ధా	మూర్ధ్నా
౭౪	౧౭	నిశమ్యా	నిశామ్యా
౯౫	౧౬	ని స్తల	నిస్తుల
౯౮	౧౯	నిశమ్య	నిశామ్యా
౯౯	౧౫	సగర	నగరీ
౧౦౬	౨౦	కృవాజ్ఞీ	కృశాజ్ఞీ
౧౧౨	౭	నిమిషాశ్చత్రం	నిమిషాంశ్చిత్రం
